

PASKIAISET

Timo Teräsahjo

PASKIAISET

Novelleja

KUSTANNUS AARNI

Olen kaksitoistavuotias tyttö, pakolainen pienessä veneessä,
heittäydyn mereen koska minut raiskasi merirosvo,
ja olen merirosvo, eikä sydämeni kykene vielä näkemään eikä
rakastamaan.

– Ote runosta *Kutsu minua oikeilla nimilläni*, Thich Nhat Hanh

Kullanmuru	7
Odotus	33
Paskiaiset	59
Tunneli-ihmisiä	89
Hyvä hoitaja	125
Afrikka	141

Kullanmuru

Maata ja taivasta yhdistää tumma paksu viiva. – Tornado, sanoo Antti. Minä en sano mitään, sillä minulla ei ole tarkkaa käsitystä, miltä tornadot kaukaa katsottuna näyttävät. Katson tievierustaa, jossa lampeat lampsivat jonossa vastaan. Kellertävän valkeat pallerot lipuvat taustapeilissä etäisyyteen kuin pienet tomuiset pilvet. Niistäkään en löydä puheenaihetta, ja niin unohdun tuijottamaan tienvierustaa kunnes eteemme kasvaa pieni kaupunki.

Motellissa Antti menee suihkuun, ja minä jään taas sängylle repujen keskelle katsomaan peilistä kuvaani. Auton moottori naksuu yhä motellin oven edessä.

– Nussitaanko?

Antti on ilmeisesti ajatellut asiaa jo kylpyhuoneessa: jäykkä penis helottaa ovesta lankeavassa valossa. Menen pesulle, sitten keinahtelemme hetken vieraan motellihuoneen pehmeällä natisevalla sängyllä. Ilmastointi suhisee, silti vartalomme kastuvat hiestä melkein välittömästi. Antti haluaa vaihdella asentoja. Ensimmäisenä takapäin. Sitten sivulta. Kiipeä päälle! Hän iskee avokämmenellä rinnoille samalla kun rynkyyttä lantiollaan raivokkaasti. Hän käskee minut sängyltä lattialle ja suihkuua kasvoilleni. Myöhemmin makaan vuoteella edessäni peili, jota vältän katsomasta. Katson mieluummin peilin alle; vedenkeitintä ja lasimukia jonka sisältönä on pikakahvipusseja ja sokeria.

Miten minä oikein päädyin tänne? Ja naimisiin hänen kanssaan.

Viisi viikkoa sitten seisoin lentokentällä. Selässäni reppu, kädessäni punainen käsilaukku. Antin työkomennus sijaitsi silloin vielä tuhansien kilometrien päässä. Lentokoneet kiersivät taivaalla kenttää kuin petolintuparvi. Me kävelimme hämärään putkeen, josta pulpahdimme tiukan näköisten tullivirkailijoiden ja huumekoirien haisteltaviksi.

Edessä oli jo pitkän aikaa suunniteltu yhteinen autovaellus, jonka päässä odotti yhteinen elämä Antin kanssa, suuren kansainvälisen firman tarjoamin eduin. Iso talo ja vihreä pihanurmi ja säksättävät kastelulaitteet. Vuorossa olisi myös vauvanteko. Olimme menneet naimisiin kolme viikkoa aikaisemmin.

– Mitäs sä mökötät?

– Niin kuin miten niin mökötän?

Olin jo lentokentällä käynyt hiljaisemmaksi, vielä hiljaisemmaksi kuin yleensä, ja minä olen erittäin hiljainen ihminen. Mielikuva tulevasta tuntui sammuvan, vaikka yritin ajatella kaikkea mukavaa mitä olin vielä lentokoneessa suunnitellut. Se oli tietenkin paha juttu, sillä hiljaisuus ärsytti muutenkin helposti ärtyvää Anttia.

Antti ei enää kysellyt vaan ohjasi minua kädellään. Siirteli olkapäästä. Tyrkkäsi aina välillä alaselästä. Paimensi minut ohi passintarkastuksen, jonka jälkeen nappasimme tavarat liukuhihnalta ja jatkoimme ihmisvirran mukana kylttejä pitelevien taksiskuskien ohi, autovuokraamojen luo.

– Otahan nyt esiin ne paperit, Antti murahti yhä tyytymättömänä.

Kaivoin käsilaukkua. Huoliteltuun pukuun pukeutunut pitkäripsinen nainen löysi Antin katseen, puhutteli häntä. Nainen otti vastaan asiakirjat ja ojensi Antille takaisin kaavakkeen. Antti hymyili naiselle miellyttävästi. Nainenkin puhkesi hymyyn.

– Ensikertalaisen etuja, Antti valisti minua ja nojasi rennosti

tiskiin. Pitkäripsinen lupasi meille isomman auton kuin olimme odottaneet.

– Ajatteko molemmat? nainen vilkaisi nopeasti myös minua, ja tunsin näyttäväni harmaalta ja mitättömältä.

Antti jatkoi lomakkeen täyttämistä viitisimättä edes vastata.

Auto nytkähteli Antin painaessa kerta toisensa jälkeen jarrupoljinta kytkimenä. Kengurubensaa. Hän ei ollut tottunut automaattivaihteiseen autoon. Ja oli kaiken lisäksi yhä vihainen jostain. En sanonut mitään. Ainakaan en halunnut kertoa ajaneeni automaattivaihteista autoa kesätöissäni postissa. Puristin vain penkinreunaa ja katselin pelistä taaksemme kertyviä autoja. Yksi kerrallaan ne ampaisivat ohitsemme joko soittaen torvea tai vain kaasuttaen mielenosoituksellisesti. Vähitellen ajo alkoi sujua. Tiebetonien saumat jympyttivät renkaissa. Sukelsimme moottoritien rampilta monikaistaiseen automereen. Turvavälit olivat olemattomat, mikä ärsytti Anttia taas lisää.

– Saatana mitä sättääjiä!

Takana oli pitkä lentomatka ja aikaero. Ruoka oli ollut huonoa ja raskaana olevan vieruskaverin takia Antin oli ollut vaikea liikkua tai käydä edes vessassa. Penkinvälitkin olivat olleet kovin ahtaat hänen vahvoille ja pitkille jaloilleen. Antti vihasi lentämistä.

En tahtonut itsekään saada väsymykseltäni edes kartasta selvää. Antti räpsytteli silmiään kuin keskittyisi raivoisesti pitämään auton kaistalla.

Selvisimme kuitenkin kolaritta perille. Kohta kannoimme tavaroita motellihuoneeseen. Lähdimme saman tien ulos, ja söimme pizza-sliceja rantabulevardilla, palmujen alla. Antin käsi lepäsi turvallisesti harteillani. Rentouduimme. Paidattomat miehet ponnistelivat hietikon reunan ulkoilmakuntosalilla kuin elokuvissa. Rullalautailijat kohisivat ohitsemme. Aurinko laski tyyneen valtameren romanttisesti ja elokuvallisesti. Yöllä naimme rajus-

ti moottoritien autojen huutaessa väsymättä ikkunan mustuuden takana.

*

Miten minusta tuli tällainen? Tahdoton. Nyt levitän takamustani, jotta hän saa peniksensä sisälle. Rasva valuu reisilleni. Antti on kyllä aika varovainen. Hän liikkuu hyvin hitaasti. Ja huohottaa. Mutta tuntuuko se minussa joltain? En osaa sanoa. En vain osaa.

*

Matkan toisena yönä meille tuli taas riitaa. Juoksin ulos parvekkeen ovesta ja keplottelin itseni palotikkaille ja siitä alas kadulle, jossa värjöttelin alushousuillani roskiksen vieressä. Ympärillä ajelehti vieraita hajuja ja höyryä tunki esiin kaivonkannen alta. Antti sähisi ylhäällä ristikkorappusten päällä ja vaati minua palaamaan takaisin. Hän puristi kaidetta rystyset valkeina, sanoi minun häpäisevän hänet. Hänen suustaan lensi sylkeä. Silti minä pudistin tiukasti päätäni. – Kunnes kadunsuuhun ilmaantui joukko miehiä. Ne olivat jo ohittaneet kadunkulman, mutta palasivat nyt katsomaan.

– No tuletko sinä? Täh?

Tartuin kaiteeseen.

Yön me nukuimme Antin kanssa sylikkäin.

Aamulla kuuntelin Antin hengitystä. Katsoin hänen käsiään, kovia kiilteleviä rystysiä. Silitin hiuksia, jotka olivat juurista ruskeat, vaalennus oli kellertymässä pois.

– Antti, kuiskasin hänen korvaansa.

Hänen ihonsa punoitti niskasta ja kaulasta, sillä hänen vaalea ja ohut ihonsa oli ehtinyt jo palaa. Hän jatkoi uniaan. Kyllähän minä pidin hänestä, luullakseni. Käännyin hetkeksi selälleni. En

vain tavoittanut mielestäni nyt yhtäkään ajatusta. En tavoittanut huoneen ulkopuolelta mitään ääniäkään, mikä oli outoa koska olimme kaupungissa.

Hetken päästä kävelin motellin sisäpihalle, huumaavan kirkkaaseen paisteeseen. Palasin pian varjoon tuntiessani eksyneeni jonkin vieraan voiman alle.

Ajoimme varhain pois kaupungista. Antti haukotteli tukka pystyssä, pahvinen kahvimuki jalkojensa välissä. Kartta oli sekaisin sylissäni. Onneksi liikenne oli silloin rauhallisempaa. Autossa mielikuvat tulevasta heräsivät taas eloon. Tuntui turvallisemmalta. Tunsin ilmastoinnin hajun, ja juomat ja pikkunaposteltavat odottivat kylmäkassissa. Elämä oli yhteistä ja hallittavaa täällä autonkuoren sisällä.

Tai enhän minä tiennyt mitä Antti ajatteli.

*

Oli vaikea tottua jatkuvaan tien päällä oloon.

Aluksi asutus oli tiheää. Kaupunkeja ei oikein edes erottanut toisistaan. Loputon esikaupunki vain jatkui ja jatkui, jossain kohden nimi vain vaihtui toiseksi. Liikekeskusten korkeat rakennukset ja suuret stressaavat liittymät monumentaalisine rakennelmineen havahduttivat kuitenkin tajuamaan muutoksen. Sitten kaupunkimaisema kävi yhä autiommaksi, ja lopulta se näytti pelkästään likaisenharmailta, katujen jakamilta autioilta tonteilta. Lopulta kaupunki loppui, kuin räyhäävä musiikki. Tie alkoi kieturtaa rehevillä puutarhamaisilla kukkuloilla kuin kevyesti luterittava sävelmä, kunnes laskeuduttiin alas ja tie oikeni tikkusuoraksi autiomaaksi. Hiljaisuudeksi.

Suomessa, Antin luona, en ollut tarvinnut autoa, koska liikenneyhteydet olivat niin hyvät. Vaikka Antti asuikin niin syrjässä,

että talon lähetyvillä oli jopa lehmiä laitumella, löytyi bussipyssä silti aivan läheltä.

Antin talo oli iso ja ilmeisen kallis. Yli 200 neliometriä kahdes-
sa kerroksessa. Seinät valkoiset, siellä täällä muutama tyyliltään
minimalistinen kaluste. Kylpyhuoneessa oli poreallas, olohuone
ulottui ylös toiseen kerrokseen. Keittiön pöytälevyt olivat kiveä,
mustaa graniittia. Makuuhuoneen katossa komeili peili. Seinil-
lä oli julisteita kuuluisista maalauksista, joukossa jokunen aito-
kin. Ulkona piha-alueella oli kukkaistutuksia, jotka olivat tosin jo
hieman nuukahtamaan päin, sillä ne olivat Antin exän tekemiä.
Epämääräinen multainen kumpu oli tuoreempi, mutta jäänyt is-
tuttamatta.

Antilla oli myös lapsi, mutta siitä minä en kuitenkaan tiennyt
oikein mitään. Antti sanoi tapaavansa häntä myöhemmin. Välit
olivat vielä liian tulehtuneet.

Antti sanoi eronneensa melkein heti talon valmistuttua.

– Se nainen oli... Antti irvisti lauseen lopuksi.

Antti ei ollut kertonut, miksi he olivat eronneet. Ehkä he eivät
vain olleet sopineet yhteen. Tai ehkä se liittyi lapseen. Olin et-
sinyt sen naisen henkeä, käden jälkeä talosta löytämättä muuta
kuin lakiasiantoimistosta osoitetut kirjjekuoret, joissa oli heidän
molempien nimi.

Kasvillisuus katosi tien varresta vähitellen lähes kokonaan. Ta-
sainen maa oli täynnä kärsineen näköisiä pensaita ja oksia, kuin
maan päälle olisi pudotettu risusavotan jätteet. Alkoi tuntua lähes
mahdottomalta vain istua paikallaan ja odottaa, milloin suora tie
ehtisi horisonttiin.

Seuraavana aamuna levitimme kartan motellihuoneen sängyl-
le. Autiomaa hehkui kuumana edessämme. Seuraavat tuhat kilo-
metriä liki suoraa tietä.

– Jos pysähdymme vain kaksi tai kolme kertaa niin kai se me-
nee yhdessä päivässä, Antti sanoi.

Hän meni tupakalle. Minä keikahdin selälleni karkeilla laka-noille kankaan hiertäessä palannutta ihoa.

– Mitä mieltä olet? Et sanonut? Nukuttaako sinua, Antti kysyi kireällä äänellä palattuaan.

Pesin hampaita, jotka olivat jo niin puhtaat etteivät tuntuneet omiltani enkä vastannut. Mutta ei, ei minua varsinaisesti nukuttanut.

Olin taas vajoamassa hiljaisuuteen.

Tiesin että se tulisi ärsyttämään Anttia.

*

Antti poltti tupakan toisensa jälkeen. Mietti jotain, oli mahdoton tietää mitä.

Minusta tuntui että se halusi *keskustella*.

Avioeronsa jälkeen Antti oli liittynyt miessakkeihin. Niissä se kävi vielä senkin jälkeen, kun olimme muuttaneet yhteen. Se kävi siellä kertomassa ja kuulemassa millaisia naiset olivat, ja kun se palasi kotiin se kävi saunassa ja istui tukka suittuna takan vieressä haluten aina *keskustella*. Se tiesi sukupuolten välisistä tuloeroista totuuksia, joita media ei kertonut. Se tiesi feministisen tutkimuksen tilan vaikei ollut päivääkään tehnyt tutkimusta. Olisin halunnut kyllä väittää vastaan jos olisin osannut. Se oli valmis kertomaan näkemyksiään miehen ja naisen osasta, ja lupasi muuttaa mielensä, jos osaisin perustella. Ei tarvinnut kuin osata käyttää *älyn säilää*. – Niin se sanoi ivallinen ilme kasvoillaan ja odotti. Minä kai en sitten vain osannut.

Silitin Antin kaulaa. Ja vaistomaisesti omaani, joka oli hellä kosketuksesta. En halunnut *keskustella*.

Poltetut nahkamme olivat seurausta edelliseltä päivältä. Olimme pysähtyneet ja jättäneet auton tien varteen, koska kumpikaan

ei ollut enää kestänyt suoraa tietä. Pidimme taukoa. Minulla oli kylmälaukku olalla. Laskeuduimme rapautunutta pengertä alas autiomaata halkovan joen varteen. Jaloistamme irtoavat pienet maanvyörymät syöksyivät loiskuen ruskeaan veteen. Oli niin kuuma että kuvittelin maiseman rapisevan, tai kenties syytyvän itsestään liekkeihin. Ympärillä oli äänetöntä.

Joen reunustalla kasvoi puita. Kirkkaassa valossa kallion yksityiskohdista ja puiden lehdistä piirtyi silmiä särkevä mosaiikki. Kyyvärvarren mittainen värikäs lisko paistatteli päivää rantakivellä. Antti sihautti tölkin auki, riisui paitansa ja rentoutui. Pikku-kivet hänen jalkapohjiensa alla vain rapsahtelivat kun hän vaihtoi asentoa. Vielä hän ei halunnut *keskustella*, mutta hän katsoi minuun jo vähän kyllästyneenä. Sitten hän alkoi vetää housuja jalastaan.

– Siellä voi olla alligaattoreita, kuiskasin.

– Fuck the Gators!

Hän molskahti veteen ja sukelsi pitkään. Mutta nousi ehjänä esiin vastarannalla.

*

Muistan alkukesän aamua, jolloin heräsin lintujen lauluun ja auringon kimmellykseen lattian puulla. Isä ja äiti nukkuivat vielä. Ovi heidän huoneeseensa oli raollaan. He olivat valvoneet myöhään, hieman huppelissa ja iloisina, jutellen keittiön pöydän ääressä. Yöllä olin hetkeksi havahtunut äidin huohotukseen. Nyt sieltä leijui vain heidän unen läsnäolonsa.

Yritin erottaa linnut; tunnistin mustarastaan alakuloisen huilun ja peipon liverryksen, mutta etäämpää metsänlaidasta kantautuva kirskuva laulu oli minulle vieras. Vedin takin yöpaidan ylle. Eteisessä odottivat tallisaappaat. Kävelin varovasti ulko-ovesta kirpeään ilmaan. Yöpilvet matkasivat horisonttiin paksuina tummansinisinä laattoina. Polku kävi metsään kivien välistä. Kävelin

tallille, avasin karsinan ja kohtasin odottavan pehmeän turvan. Se kolisteli ohitseni pihalle jonne heittelin päivällä heinät. Sen hengitys höyrysi ja kaviot lutsahtelivat mudassa kuin imukupit.

Talleilla minä tutustuin erääseen poikaan. Siellä missä tyttöjä, myös poikia. Ne ajelivat pyörillään hevosten uittopaikoille tai maleksivat milloin missäkin lähettyvillä huudellen, mitä ne nyt porukassa uskalsivat huudella. Poika oli mukava hassuttelija, mutta hänen jälkeensä tulivat muut pojat, joista yksikään ei todella kiinnostanut.

Siihen aikaan ei Anttia vielä missään.

*

Keskivälillä kirjoitimme kortteja hämärässä baarissa, pienen pyöreän pöydän ääressä. Mustat pelasivat takahuoneessa biljardia näyttäen juuri samalta kuin väki kotona lähibaarissa, josta olin käynyt silloin tällöin sunnuntai-aamuisin ostamassa kahviin maitoa. Olut kupli laiskasti kuluneissa laseissa. Huokaisin, ja Antti mulkaisi minua. Katseeni harhaili tummennettujen ikkunoiden takana auringon porottamalla hiekalla.

– Kirjoita vaikka missä kaikkialla ollaan oltu, Antti ehdotti ärtymästä kun yhä vain pyörittelin kynää. – Miten sä voit olla noin päättämätön?

Nyt Antti halusi jo *keskustella*. Tuijotin tyhjää tilaa kortin takana. Mutta tiesin että ärtymyksessä ei ollut kyse vain minusta. Näin Antin juuri kaivaneen lompakkoaan. Hänellä oli ollut siellä pieni valokuva jonka hän juuri silppusi pienen pieniksi kappaleiksi. Kappaleet hän siivosi pöydältä kämmenelleen ja kävi pudottamassa roskikseen. Oliko se ollut lapsen kuva?

Antti haki kyllästyneen näköisenä itselleen lisää kauniisti kuohuvaa olutta. Jossain takanani biljardipallot napsahtelivat toisiinsa vasten.

– Sähän se tämän matkan halusit tehdä, Antti mutisi hiljaa.

– Olisi menty vain suoraan, jos ei kiinnosta.

Olisin voinut kirjoittaa kotiin *Määränpäästä*, mutta se ei ollut sopivaa postikorttiin, enkä osannut nyt kirjoittaa muusta.

Yritin ajatella Määränpäättä. Kuvissa se oli valkea yksikerroksinen talo. Pohjapiirroksessa oli useita vessoja ja liikaa huoneita. Pihassa säksättävät kastelulaitteet imivät alueen pohjavedet tyhjäksi, jotta vehreät nurmikot säilyisivät keskellä autiomaata. Ja sitten oli autokatos useampaa autoa varten. Pyörateitä siellä ei tietenkään ollut. Eikä lähikauppaa eikä bussipysäkkiä. Silti niissä kuvissa oli minusta jotain taikaa.

Auringon laskiessa suuntasimme aavikolle. Tie oli halkeillut ja autio, ja minulla oli matkaopas ja kartta sylissäni. Jonkin ajan päästä mäelle kohosi suuria omituisia veistoksia, hiekan ja lohokareiden keskelle. Pysäytimme auton.

– Ihme pystejä, Antti sanoi kädet taskuissa, kun olimme nousseet pienelle kukkulalle. Hän vilkaisi kelloaan. Hän ei ollut vielä aloittanut saarnaansa, en tiennyt miksi. Koetin olla huomioimatta hänen eleitään. Katselin turisteja, joita harhaili siellä täällä yhtä rauhallisina kuin lampaat olivat kulkeneet edellispäivänä tien vieressä. Tulimme taidealueen korkeimmalle paikalle.

– No jo on punaista, Antti sanoi, kun autiomaata levittäytyi eteemme.

Maisemaa jatkui silmäkantamattomiin, horisontissa muodot hajasivat violetiksi usvaksi.

– Nussitasko täällä? Antti ehdotti ja viittasi kalliopaaden taakse. Minä hymyilin hämilläni. Nyökkäsin. Se tuntui hullulle, mutta paremmalle kuin mikään muu.

*

Se tuli luokseni aidan luo. Mitä lie sillä oli tällä kertaa mielessä? Sen silmät eivät kertoneet mitään, mutta sen liikkumattomalla vartalolla oli minulle viesti. Kaula tuolla lailla kaarella, rinta pysytyssä. Mitä se oikein tahtoi sanoa? Luin kai sitä oikein, sillä hyvä olo valtasi meidät molemmat taluttaessani sen tielle ja noustessani lopulta selkään. Varomaton autoilija sai sen hätkähtämään, mutta kosketukseni rauhoitti. Näin me kuljimme koko illan.

Mutta halusinko silloin elämältä jotain? Haluni olivat silloin vielä pureskelemattomia, vasta ituja. Menin lukioon välttääkseni valitsemasta. Sitten yliopistoon. Poikaystävät vaihtuivat, en tieninyt oikein miksi. Isä ja äiti koettivat suojella minua koska he kai ajattelivat, että minä olin jotenkin kipeä, tai ainakin kummallinen. Minä taas etsin jotakin, tai ainakin väitin niin. Sitten tapasin Antin.

*

Ostan kadunvarren putiikista posterin, joka ei kuvaa autiomaata, vaan jokimaisemaa. Olemme päässeet kai pahimman ylitse. Kirkas kuumuus hehkuu kyllä vielä tämänkin joenvarren puissa ja tekee niistä mosaiikkia – mutta kuitenkin. Myyjä käärii julisteen rullalle ja pahviputkeen. Kuusissakymmenissä oleva nainen toivottaa hyvää päivänjatkoa ”kullanmurulle”. Antti odottaa minua jo juuri tankatussa autossa. – Vaikka asiat ovat olleet taas hetken aikaa paremmin, näen jo kaukaa, ettei Antti ole unohtanut haluaan *keskustella*.

– Saisko teiltä kyydin?

Hätkähdän kysymystä. Poika on kai notkunut putiikin oven ulkopuolella, aksentista päätellen saksalainen. Kaveri nojaa lautaseinään ja käyttää kyytiä pois autiomaasta. Panen merkille että sillä on hauska kihara musta tukka, melkein kuin Afro. Ja kuluneet farkut, harmaa teepaita. Tavarat on pakattu mustaan armeijamal-

liseen reppuun, eikä poika ole hullumman näköinenkään. Se selittää määränpäästään ja siitä, mistä on tullut ja ehtii kertoa vitsinkin. Nyt se lupaa jo maksaa bensarahaakin.

– Mikäs siinä, minä nauran pahviputkilo kainalossa. – Kysytään mun mieheltä.

Autossa eteemme avautuu suora tie, ja poika kyselee mitä me teemme. Antti kuuntelee, hänen partavetensä tuoksuu voimakkaasti. Hänellä on tänään yllä sininen pikeepaita, jalassa valkoiset shortsit. Hän on hämmentynyt pojan tulosta, mutta koonnut nopeasti itsensä. Hän alkaa kertoa nyt urastaan ja opiskeluistaan, herää oikein puhumaan. Hän käyttää paljon teknisiä termejä ja sivistyssanoja, jotka eivät aina mene oikein, mutten minä siitä tietenkään huomauta. Hän taputtelee auton rattia, vilkuilee välillä peiliin, kello kädessä kimaltelee. Minä sanon opiskelevani jotain vain. Antin lyhyt vilkaisu on ivallinen.

Kuinka kauan olemme olleetkaan yhdessä?

Kuinka edes päädyimme yksiin?

Epäily iskee minuun kuin nyrkki vatsaan.

Antti nojaili silloin yökerhon tiskiön suurena ja lihaksikkaana, sellaisena, että sen puristuksessa joko tunsin itsensä pieneksi ja mitättömäksi. Tai sitten kävi niin kuin minulle: sain kiinteän muodon. Hänen kanssaan minä tiesin olevani jotain. Sitten oltiin jo yhdessä asumassa, aivan kuin siinä ei väliä olisi ollenkaan. Aivan kuin minut olisi kaapattu, abduktoitu yökerhosta, vaikka minähän se kaikkeen suostuin.

Sitten yhtäkkiä hirveä määrä rajoituksia. Ei tuollaista teeveeohjelmaa, sellainen ei sovi sinulle. Äläkä laula, älä hei nyt viitsi yskiä noin! Voi miten sinä leikkaat ne kurkut! Ja entä ne lyönnit – Milloin ne oikein alkoivat?

Vaan kai minä ne ansaitsinkin. Tai jos en vielä silloin, niin pian kuitenkin, ja nyt Antti tietää jo mitä voi odottaa.

– Pitäiskö... meidän pyytää tota nussimaan meidän kanssa? sannon Antille hiljaisella, pehmeällä äänellä, jonka tiedän riipovan häntä. Olemme ajaneet taas viisisataa kilometriä, pysähtyneet kerran tankkaamaan ja ostamaan evästä.

Olimme tehneet sellaista, Antti ja minä, sillä joskus Antti halusi sitä, vaikka vihasikin minua aina jälkeinpäin sen tähden.

Tapoihimme oli kuulunut rampata kaiken maailman juhliessa. Antin kaveripiirin partyissa. Oltiin veneellä tai milloin missäkin juhlimista varten vuokratussa kartanossa, ei koskaan missään vaatimattomassa ympäristössä. Ja minä miellytin niitä miehiä, jotka olivat usein vanhempia ja kalliissa puvuissa, ja joissa oli lemahdus yhtä ja samaa partavettä. Antti oli mustasukkainen, mutta myös kiihottunut ja utelias. Useamminkin kuin kerran joku herrasmies sai seurata hotelliin mukanamme.

Saksalainen katsoo takapenkillä ikkunasta, vaistoaa jotain muttei ymmärrä. Antti nuolaisee jännittyneenä huuliaan, ei silti vastaa. Tuijotan Anttia hetken, ojennan sitten käden istuinten välistä ja kosketan saksalaisen polvea katse koko ajan Antissa. Saksalainen tuijottaa minua säikähtäneenä ja Antti rykii ääni paksuna: – Ei, älä ole hullu!

Autiomaa viilettää ikkunan takana. Irrotan otteeni, ja Antti rentoutuu kuin olisin irrottanut käteni hänen jalkovälistöään.

Tien varrella kasvaa puita. Tuuli heiluttaa heinää kooten voimaansa satojen kilometrien matkalta. Näemme voimalinjoja ja lehmiä, sitten ihmisiä liikekeskusten pihoissa.

Ajamme jännittyneinä omakotitalon pihaan, ohitamme portinpieleen kiinnitetyn sinisen Youth Hostel -kyltin. Kannamme tavarat sisälle; me omaan huoneeseemme, saksalainen omaansa. Ovet paukkuvat. Antti paiskaa reput nurkkaan. Ja ennen kuin hän ehtii muuta, tokaisen meneväni pesulle.

Voi miksi me tänne lähdimme? Monia kuukausia kestäväälle mat-

kalle ennen Määränpäättä.

Parantaaksemme jotain? Minähän tämän koko idean keksin. Ehkä selvittääkseni itselleni jotain. Ei aavistustakaan mitä.

*

Aikanaan hevosen hautaaminen oli iso juttu. Valjaat ja kaikki – ne pantiin myyntiin. Peräkärnylläkään ei ollut enää käyttöä. Antista sellainen elämäntapa oli ohi.

– Nythän sinulla on mieskin, vaikka kyllä te nopeasti yhteen muutitte, äiti sanoi. – Älä nyt itke, se jatkoi, se oli vain lapsuuden poni, vanhakin kuin mikä. Liekö toista noin vanhaa ponia ollutkaan! Ala nyt vain elää omaa aikuista elämääsi hyvän miehen kanssa! Opiskele joku ammatti. Eikö siellä yliopistossa olisi joku professorilinja josta tulisi professoriksi?

– Ei siellä yliopistossa mitään käytännöllistä opeteta, isä vänytti taustalta. – Se on muuten yksinkertaisesti upea se Antin talo. Harvinaista että nuorella miehellä on sellaiseen varaan! Todella edistyksellistä! isä jatkoi teeveen äärestä.

– Kuuntelepa isää! Nyt se on kerrankin oikeassa. Vai mitä kulanmuru?

Kun ilmoitimme lähdöstämme, matkasta ja Määränpäästä, vanhempani vanhenivat yhtäkkiä valtavasti. He olivat huolissaan lähdöstäni, mutta nopeasti myös luottavaisia. Olihan minulla Antti. He alkoivat puhua kuin olisivat jo mummoja ja pappoja.

Äiti ja isä eivät olleet muistaneet enää vuosiin aikaa, kun minulla oli ollut hevoset. Millainen minä silloin olinkaan! Ja varsinkin sitten kun sain oman hevosen! Vanhempieni palkat eivät olleet ihmeellisiä, mutta silti he hankkivat sen. Isä tunsu seudulla asuvia hevostmiehiä. Hän osasi tingata, tai kenties hänellä oli heiltä saatavia. Tai ehkä hän oli mielestään löytänyt jotain sijoittamisen arvoista, koska silloin raha lakkasi merkitsemästä hä-

nelle. Isä oli sellainen. – Vaikka teepussit käytettiin puhki asti ja muovipussit moneen kertaan, saattoi isä syyttää rahaa hyvänä pitämiinsä työväliseisiin koko palkkansa verran, niin että lainaa täytyi ottaa, jotta selvitettiin kuukauden laskuista. Isä halusi yrittää. Elämä oli yrittämistä, se sanoi ja tiesin sen toivovan minulle jotain parempaa.

Isä rakensi talon taakse tallin ja pystytti tallin ympärille puolen hehtaarin aitauksen. Kaatoi puita ja käänsi maan hevoselle sopivaksi. Hän hankki myös hevoskärryn, ja tietenkin kaikki tarvittavat varusteet.

Millaista se oli! Millaista se olikaan!

Ennen olin polkenut pyörällä harva se päivä muutaman kilometrin päähän tallille. Olin ihaillut mustakylkisiä kilpahevosia jotka harjoittelivat kiskoan traktorinrengasta ja pölypilveä perässään. Olin ystäväystynyt tyttöjen kanssa ja pidimme todella toisistamme. Kuljimme ristiin rastiin kaikki seudun metsäpolut ja myös kauempana hiekkakuopilla; uitimme hevosia joessa, ja niiden pölystä kellertävät kyljet värjäisivät veden. Silloinhan en vielä tiennyt, että jotain päivänä minulla olisi oma hevonen.

Ja sitten kun sain sen! – Se tiesi mielialani jo ovelta. Se yritti litistää minut aidan ja oman ruumiinsa väliin. Se pudotti minut selästä ja jäi tuijottamaan ilmeisen tyytyväisenä. Se kiusasi ja temppuili, mutta myös työnsi turvan varoittamatta kainalooni ja piti sen siinä.

Viime talvena suoritin kymmenen opintopisteen verran kulttuurihistoriaa. Se ei ollut paljon, mutta kymmenen kuitenkin, vaikka Antti sanoi, että mitä sellaisellakaan tekee. Psykiatrini oli määrännyt minulle mielialalääkkeitä ja rauhoittaviakin tarpeen mukaan, jotta saisin opiskeltua. Minä voisin ikään kuin lääkkeillä säätää itseni sopivaksi. Milloin pirteämmäksi, milloin rauhallisemmaksi. Opintojeni hitaus oli huolestuttanut kaikkia.

Tosin nythän olin muuttamassa ulkomaille. Perheen perusta-

minen, sehän se oli nyt etusijalla. Se varmaankin tasoittaisi kai-
ken. Kunhan nyt vain olisin *tasapainossa*. Äiti ja isä soittelivat Ant-
tille joka antoi heille raportteja *tilastani*. Aloin jo arvata soittajan
Antin madaltaessa puhelimesta ääntään. Miten saatoinkaan olla
tällainen? Kullannuppu, pieni kullannuru. – Miksi ne kaikki kut-
suivat minua sellaiseksi?

Tajuan sen nyt: tämä on umpikuja jonka yritän teeskennellä
tieksi.

*

Koputan oveen, käyn sisään ja päälle; suutelen odottamatta vas-
tausta. Se on ohi hetkessä. Huohotettuamme hetken toistemme
sylissä tuntuu jo keveämmältä. Ilmeeni peilissä on erilainen,
eloisampi. Vilkaisen peiliä ja kipitän toviksi yhteiskeittiöön, sit-
ten vihreäsävyisen käytävän päähän suihkuun ja lopulta takaisin
omalle ovellemme.

Huoneessa Antti istuu sängyllä ja katsoo alta kulmain, paksut
käsivarret uhkaavina polvien päällä. Enää hän ei halua *keskustella*,
vaan on vain painostavan hiljaa. Kohautan olkapäitäni. Olen juuri
käynyt ostamassa automaattista Coca Colaa, suihkun lämmin vesi
on hieronut hartioitani. Olen myös jutellut yhteiskeittiössä het-
ken mukavan kanadalaistytön kanssa, ja kun pyörähdän iloisesti
lattialla ja näen miten hiuksistani lentää pisaroita, vakuutan kai-
ken olevan taas okei.

Tämä kaikki muuttuu vielä mukavaksi, ihanaksi. Se talo, *Mää-
ränpää*...

Nauran. Antti loikkaa. Avokämmen räjähtää korvallisella. Li-
haksikkaan käden alakoukku kourii vatsaa. Käsi puristuu kurk-
kuun. Näen että se voi tappaa.

*

Aamulla kävelemme rannalla, kuljemme tuulen tuivertamalla hiekalla kaukana toisistamme. Aurinkolasit peittävät mustelmani. Antin sininen paita lepattaa. Hän näyttää rennolta ja komealta, ja onhan hän aika upea. – Varsinainen saalis. Vaalea tukka hulmuu kun hän lamsii kädet taskuissa. Lähestymme toisiamme rannan kavetessa ja kun on pakko astua veteen otamme toisiamme kädestä.

– Älä tee sitä enää, Antti sanoo.

– En, minä vastaan.

– Mitä ihmettä sä oikein haluat? Mikset sä ole onnellinen?

En osaa muuta kuin nauraa. Nauru lipsahtaa minusta tahtomatta. Antti tuijottaa, muttei myöskään *keskustele*. Aistin että sen aika on nyt ohi.

Katselen kauas, niin kauas kuin rantaa riittää ja siellä kaukana, veden rajassa, näen jonkun ratsastavan.

Antti siirtää käden harteilleni, suukottaa kaulaan. Hiekkakummun takana hän kaataa minut maahan ja kääntää rajusti ympäri. Kai hän koettaa sieltä käsin tavoittaa minut.

Aamu ja sen ensimmäinen ajatus kuin ryteikköinen metsä. Siellä puiden välissä jotain hirveää. Mutta me vain jatkamme. Nyt pitkin rannikkoa.

*

Meri kimmeltää tyrskyrantoinen toisella puolellamme. Karkea maa viettää oikealla ylös. Ja aina välillä tielle puhkeaa pieniä kyliä, vai kaupunkejako ne ovat? Kaduilla ei juuri koskaan näy ristinsieluakaan. Kuumuus väreilee asfaltilla. Tiellä liikennettä on kuitenkin enemmän. Rekkoja humahtelee vastaan tai tööttää takana, eikä tienvarressa ole tällä kertaa lampaita. – Siellä on autojen yliajamia eläimiä, joihin ei voi olla kiinnittämättä huomiota. Niitä on niin paljon. Pieniä ja suurempia eläimiä, tunnistamatto-

miksi ruhjottuja ruumiita. Niitä lojuu auringon paahteessa tiellä ja pientareilla, sadan, joskus kymmenenkin metrin välein. Keran pysähdymme vetämään hännästä yhden valtavan keskiviivale jääneen raadon sivuun.

– Kolarihan tollaisesta tulee, Antti murahtaa. – Auta nyt!

On kuumaa. Petolintuja liekkuu kaikkialla tien yllä, tepastelee uhkaavina tienpientareella.

*

Näen yöhämärässä hevosia laitumella. Kuinkahan ne ovat siellä vielä, tähän aikaan? Käännymme samassa pikkukaupunkiin, ja pysäköimme auton motellin eteen.

– Tänä iltana otetaan kyllä lasillinen jos toinenkin, Antti huokaa.

Minä en sano nyt mitään. Ainakaan en halua yllyttää Anttia alakuloisella äänelläni. Menemme motelliin. Olemme matkan varrella nähneet jo monenlaisia. On ollut siistejä, jääkylmäksi viilennettyjä laitoksia paksuine kokolattiamattoineen ja hämäriä tienvarsipesiä epämääräisine hierontapalveluineen. Osa on ollut suoranaisia torakkamotelleja, joissa olen kietoutunut lakanoihin kuvitellen niiden rapistelevan ylitseni koko yön.

Tämä on jylhä kivirakennus. Ei siisti eikä sotkuinen, mutta pahteisen hiljainen.

Sen jälkeen, mitä meille tapahtui rannikolla Antti on ollut hiljainen, kovakourainenkin. Nyt hän haluaa, että helpotan hänen paineitaan ottamalla suuhun. Minä nyökkään ja riisun hameen, sillä ensin Antti nuolee minua hetken, koska laukeamisen jälkeen hän ei jaksaisi, hän selittää. Kun vaihdamme osia Antti siirtää hiuksiaan jotta näkisi. Lopussa hän alkaa liikuttaa lantiotaan, ja pitää kiinni tukastani. Se sattuu.

Silloin katseeni hakeutuu Antin lantion taakse betoniin, ja äkkiä se onkin joku toinen joka tekee tätä toimitusta. Pelottaa. Entä jos irtoan kokonaan ruumiistani?

Lähdemme kapakkaan, jossa bändi soittaa takaseinustalla epä-määräistä, pompahtelevaa rokkia. Asiakkaana on paikallisia maa-laisia ja sitten joukko nuoria, kenties reppumatkaajia pitämässä hauskaa. Laulajan keltainen lippalakki liikkuu kuin valtaisa nokka. Miehen kasvot lipan alla näyttävät hikisiltä, likaisilta. Hän kie-kaisee jonkinlaisen kantrihuudon, jonka päälle muut alkavat soit-tamaan raivoisasti. Humalaiset hyökkäävät tanssimaan ja törmäi-levät pöytiin. Kaksi miestä alkaa takoa toisiaan nyrkein ja jostakin kuuluu lasin särkymisen ääni.

Valitsemme pöydän ikkunan vierestä. Antti katsoo minua kuin opettaen: tällaista tämä on täällä, kullannuru, näillä syrjäkylillä.

Huomaan että ikkuna vierelläni on kokonaan auki. Vien käteni ulos ja kosketan lämmintä yöilmaa. Tuntuu hassulta, sillä mitään eroa sisä- ja ulkopuolen välillä ei ole.

– Ihan yhtä lämmintä sisällä ja ulkona!

Antti siemaisee olutta, katsoo ohitseni välttären kai kuulemasta typeriä ja yhdentekeviä havaintojani.

Sitten emme enää puhukaan mitään.

*

Pöytäämme on nyt istuutunut pariskunta. Mies on tummapin-tainen, leveäharteinen ja hieman tukevakin. Nainen on hyvin hento ja nätti. Ohut kesämekko näyttää vain korostavan hänen pienuuttaan. Antti on käynnistänyt keskustelun miehen kanssa. He istuvat pöydän toisella puolella kumartuneena toisiaan koh-ti, kuin kaksi oudon sopuisaa alfaurosta. Tunnen tuon Antin il-meen. Olen nähnyt sen ennenkin. Aina välillä hän haluaa *kansan pariin*. Hänellä ei tietääkseni ole järin hyviä ystäviä, mutta aina joskus hän haluaisi olla todella pidetty, sellainen, joka osaa pu-hua kaikkien kanssa, mutta kuitenkin rennosti ja hieman yläpuo-lelta. Vähän niin kuin hänen isänsä, upseeri, josta Antin mukaan kaikki pitivät.

Bändin meteli ja puheensorina estävät minua kuulemasta mistä miehet puhuvat. Antti virnuilee, he virnuilevat molemmat, ehkä he ystävyistyivät. Mutta minä haluaisin jo lähteä. Tyttö vierelläni hymyilee pidättyvästi. Hän pitää katsekontaktit lyhyinä, sie mailee olutta ja polttaa savukkeen toisensa jälkeen.

– Mistä päin te ootte, huudan tyttölle.

– Täältä läheltä, tyttö sanoo vahvasti murtaen. Hänen hymyilee ja paljastaa samalla yllättävän huonokuntoiset hampaat. Hän ei kysy, mistä me tulemme. Osoittaa vain korviaan, liian paljon meteliä.

Miehet keskustelelevat ja keskustelelevat, huutavat toistensa korviin. Antti vilkuilee minua, ja mieskin katsoo ja hymyilee ja käsittää heidän puhuvan nyt minusta. Mies osoittaa välillä tyttöä, joka hymyilee vastaan ja sytyttää jo tiedä kuinka monennen savukkeen. Kuin jokin outo valmiiksi ohjelmoitu mallinukke, tuumin. Sitten yhtäkkiä lähdemme. Antti ohjaa minua käsillään kuin koiran ulos kapakasta. Emme lähde kuitenkaan motellin suuntaan, vaan hän työntää minut kapakan vierestä alas johtaville jyrkille rappusille. Kuja on valaistu huonosti, ja se muuttuu pian pensaiden reunustamaksi poluksi. Kyse on kai marihuanasta, päättelen. Anttihan haluaa aina silloin tällöin pössytellä.

Mallinukketyttö kävelee edelläni kädet somasti puuskassa. Hän kallistaa hetkeksi päätään. Parvi lepakkoja liittää ylitsemme. Mikään ei vaikuta häiritsevän Anttia ja miestä. He kävelevät takanani, hiljaa keskustellen ja – pössytellen. Askelemme ovat nyt lakanneet kaikumasta, käyneet äänettömiksi, sillä maa alla on pehmeää.

Tajuan, että rakennukset, joille saavumme sijaitsevat aiemmin näkemäni hevostilan vieressä. Hevoset ovat yhä siellä, laiturilla, liikkumattomina. Näen, kuinka yhden rintalihakset värähtelevät ja korvat liikahtavat. Jään jälkeen ja katselen sitä hetken.

Nousemme rappuset sisään pieneen rapattuun taloon, jossa palaa heikot valot. Lattia rapisee sanomalehdistä ja sen nurkissa

on valtavia kasoja rojua. Huoneeseen on muodostunut polkuja. Minua alkaa epäilyttää. Tavoitan Antin katseen ja olen kompastua seinänvierustan lapioon. Antti hymyilee outoa pitkitettyä hymyä. Viimein käsitan. Ei, ei pientä pössyttelyä vaan jotain muuta. Ja tällä kertaa ei vain leikittäisi.

Lehdet lakkaavat rapisemasta jalkojeni alla. Antti on jo sekaisin. Eikö hän näe millaisessa paikassa me olemme? Yritän huutaa hänelle silmilläni:

– Ei, ei Antti tällä kertaa! En ole nyt sillä tuulella... Ei ainakaan täällä!

Mutta Antti vain nyökkää, ja ymmärrän, ettei hän välitä. Hän haluaa kostaa minulle.

Hän astuu lähemmäs ja tarttuu kurkusta.

– Sä teet aina mitä mä käsken! Ja tällä kertaa sä suostut huora kaikkeen!

Tumma hevonen katsoo minua niityn laidalta, tarkkailee minua. Mitä se siellä tuijottaa, kuin oma hevoseni? Näen myös koko autionaan sen takana, koko sen matkan. Päässäni ritisee.

Yritän löytää jotain hyvää Antin silmistä. Onhan Antillakin sentään sielu, ei hän läpensä paha ole, eihän? Tarkkaan pupillien arvoituksellisia mustia pisteitä. Meillähän on yhteinen määränpää, muistatko sinä? Vihreä nurmi, ja puut. Eikö meitä siellä odotakin jotain aivan erityistä, jotain parempaa kuin kumpikaan meistä on koskaan kokenut?

Yllättäen Antti höllää otetta kurkustani. Kuuliko hän, välittääkö hän? Päässäni ritisee nyt hirvittävästi. Itku on tulla, sillä minä minä tälle nyt mahdan? Mitä minä millekään mahdan? Olenko koskaan edes sanonut poikkipuolista sanaa kenellekään. Teen aina mitä sanotaan ja pyydetään.

Yhtäkkiä hymyilen Antille. Se on kuin kaltoin kohdellun vauvan hymyä, pakon sanelemaa, jottei häntä hylättäisi tai surmat-

taisi. Mutta mikä minua nyt oikein vaivaa? Miksi tämä ritinä päässäni ei lopu.

– Antti, saan kuiskatuksi.

Samassa näen Antin hölmistyneen ilmeen. Pitkä veitsenterä pistää hänen rintansa läpi. Tummapintaisen miehen hymyilevät kasvot ilmestyvät hänen takaansa. Samassa tyttö hypähtää esiin kädessään jokin mailan tapainen, jonka hän on napannut käsiinsä, ja jolla hän nyt iskee Antin rintakehää, osuen ilmeisesti kylkiluuhun, koska ensimmäinen lyönti pompahtaa kumahtaen takaisin. Mies tarttuu jo Antin vyölaukusta. Tyttö naurahtaa miehelle jotain, ja mies alkaa katkaista laukun hihnaa puukollaan. Minä astun askeleen taaksepäin. Minuun ei kiinnitetä edes huomiota. Ei minunlaisestani tärisijästä ole heille vaaraa, eihän.

Olen lukenut että ihminen voi säikkyessään taistella, paeta tai jähmettyä. Mutta tällaisesta ritinästä eikä mustasta putkesta ei ole puhuttu missään.

Tumma kehys alkaa valua näkökentän ympärille.

Antti, minusta tuntuu että minä haluaisin nyt *keskustella*. Esimerkiksi nuo huonot hampaat ärsyttävät minua. Mitä ne kertovat ihmisestä? Hampaat. Saati nämä rojuläjät? Kenen oikeudella ihminen sai olla näin epäsiisti? Katson ympärilleni. Oliko näitä riepuja ja rättejä ikinä pestyään. Minä haluaisin nyt jähmettää nämä ihmiset tuohon lattialle, jotta he kuuntelisivat minua. Minä halusin pitää nyt puheenvuoroni ja tietämykseni olisi kuin sulaa rautaa, jota valutetaan korvasta sisään.

– Lyö sitä, kuulen, kuinka mies sanoo ja katsoo minua. – Lyö, lyö nyt. Ja kun tyttö epäröi hetken ja vilkaisee miestä maila kädessä roikkuen, peräännyyn ja käteni löytää sen lapion. Isken miestä niin lujaa kuin pystyn. Lapion terä iskee syvän vekin miehen silmien ylle otsaan ja mies kaatuu tyttöä kohden.

Tyttö väistää ja horjuu varovasti kohti maila kädessään eikä

varmastikaan tiedä, että *en pakene, enkä jähmety*. Kaikki hämmennys on väistynyt. Täällä mustassa putkessani haluankin hänen tulevan. Iskeköön nyt, iske nyt niin että tuntuu! Käytän lapiota kuin kirvestä.

Metalli soi poskiluussa.

Heitän lapion pois ja alan potkia ja kirkua, kunnes vajoan lattialle. Viimeisenä.

Antti vaikertaa veitsenpistossaan.

– Turpa kiinni! huohotan.

Konttaan tieni Antin viereen niin että veriset sanomalehdet pölyävät. Antti nostaa kädet ylleen kuin pelkäisi minun lyövän. Hän sopertaa jotain, sulkee sitten silmänsä menettäessään tajuntansa.

*

Autotieltä päästyään hevonen ravaa ensin jonkin matkaa, sitten se yltyy lyhyeen laukkaan.

Edessä on läikikäs metsänreuna. Ruhon alla ruohomatto miljoonine yksityiskohtineen. Kavioiden kopse alkaa soida pehmeänä jyminä ruohikolla.

Odotus

Ei, ei, en minä aikunut. En tarkoittanut. En minä ymmärrä mitä tässä nyt oikein tapahtuu. Katson kattoon. Ehkä minun olisi parempi kertoa koko juttu. Lähteä alusta. Siis siitä, että vielä tänä aamuna istuin nahkatamineissani asemalla itkemässä koska se paskapää ei tullut. Siis Milla. Siitä tämä kai alkoi. Junan diesel hurisi, matkalaukkujen rullat jyrisivät, ja minulla alkoi mennä jo hermot. Meikit valuivat pitkin poskia, kun itku teki tuloaan. Väki tuijotti ja mulkoili, mikä ei kai ollut ihme, etenkin kun olen vähän ronskimman puoleinen tytönheitukka, jossain määrin kookkaampi ja värikkäämpi.

Taivas yllä vilisi poutapilviä ja kuulutus kaikui korvissa. Olin kaiken lisäksi laiturilla jo toista kertaa. Olin ollut siellä jo kaksi tuntia aikaisemmin istua tönöttämässä, ja tunsin itseni tosi typeräksi.

Tämä kaikki johtui oikeastaan siitä, että kännykkäni oli yhä eilislaitaisen pyykkirummussa pyörimisensä jälkeen toimintakunnon, enkä siis pystynyt soittamaan ja kysymään viivästymisen syytä Millalta, jonka piti tulla luokseni kylään aamuyhdeksän junalla.

– *Kännykät ovat turhaa*, ystäväni Osku sanoo mielessäni. Katson kattoon. Oskun sanoja ponnahtelee mieleeni tämän tästä.

Ensimmäisen odotteluni jälkeen kävelin puistossa tuhlaamassa kymmenen euroa omenasarveen ja lattekahviin. Se oli näin jälki-

käteen ajateltuna naurettavaa! Kahvilassa kilistytin lusikkaa sen näköisenä, että kuppilan omistajakin kurkki minua peilin kautta ensin epäilevänä ja sitten säälivänä. Itkua ei kilisyttämällä tai yskimällä peitetty.

Kahvilasta menin lopulta taas ulos odottamaan seuraavaa juna. Muistaakseni raavin leppäkerttukuoren ja akun irti ja laitoin ne takasin paikalleen. Puhelin ei herännyt.

Olin hyvin onneton.

Katson kattoon:

– *Onnettomuus on vanhojen kirkkoisien mukaan synti*, Osku höpöttää mielessäni. Opintonsa keskeyttäneellä teologian opiskelijalla näitä viisauksia riittää!

*

Täällä kotonani tuijotan todella kattoon, ja koetan hallita siten itseäni. Kämpä on isältä peritty, ja katto on tupakan savun tummentama. Mietin mahdettaisiinko sitä saada ionisoimallakaan puhtaaksi? Sitten niiskaisen ja nielen kyneleet joita valuu tässä asennossa kurkkuun. Osku on päässäni hiljaa.

Aamulla kokosin sentään lopulta itseni. Kun asemalaituri oli tyhjentynyt löin reippaasti kämmenillä reisiin niin että läjähti ja mietin, mitä tekisin seuraavaksi. Menisinkö käymään kotona?

Se vasta hyvä ajatus oli.

*

Minä muuten paitsi katsen kattoon myös puhun ääneen, tiedoksi vain. Olen pitänyt näitä puheita pienestä pitäen, puhunut puhumistani näkymättömälle yleisölle tilanteissa joissa pääni meinaa haljeta. Nytkin minusta tuntuu, kuin joku kuulisi minua jossain. Ehkä se on mahdollista.

Osku ei enää minua kuuntele, se on saletti. Tuskinpa Milla-kaan. Mutta ehkä joku muu, ainakin toivon niin ja jatkan tätä puhumista.

Aloittaessani tämän tavan olin yksinäinen, ehkä hieman tukeva tyttö. Minut saattoi nähdä niityllä kotimme takana lennättämässä leijaa. Ei minun seuraani juuri kukaan halunnut. Ei koulussa eikä naapurustossakaan. Minä viihdyin niityllä varisten ja naakkojen seurassa, metsän muodostaessa suojaavan reunuksen takanani. Tästä on nyt jo jonkin aikaa, olen kahdenkymmenen viiden vuoden ikäinen.

Silloin leijaa lennättäessä oli luontevaa pitää suu auki, joten jos joku sattui näkemään minut, se näki vain haltioituneen ja keskittyneen tytön suu raollaan. Tuuli vei sanat mennessään. Tapahtumat kotona olivat siihen aikaan vaikeaselkoisia lapsen mielelle. Isä saattoi yhtäkkiä ampaista ulos niitylle kävelemään ympyrää. Äiti saattoi kirkua täyttä kurkkua papiljotit päässä ja yöpaitasillaan. – Näistä voisi kertoa esimerkkejä loputtomiin.

En ollut syntynyt paikkakunnalla eikä täällä ollut sukulaisia. Me elettiin ihan ikiomaa ydinperheen elämää, johon sukulaiset tai muut eivät päässeet päsmäröimään. Sai elää ihan miten tahansa!

Minä tunsin silloin tarvitsevani jonkun, joka kertoisi näistä asioista, ikään kuin luonto-ohjelman tai urheilukilpailun selostajan. Paremmen puutteessa selostaja olin minä itse. Kun isä ja äiti laittoivat tapahtumaan, kattilat lensivät kaaressa ikkunasta ja pöytäliinat ja pienemmät kodinkoneet. – Samaan aikaan minä höpisin huoneessani. Järjestelin nallet puolikaareen ja luennoin niillekin, niin että nallet saivat kuulla jokseenkin lennokkaita ja kaukaa haettuja selityksiä sille mitä kulloinkin tapahtui. Tavak-sihan se höpiseminen sitten tuli.

*

Vedän syvään henkeä. Katson kattoon. Ajattelen Millaa.

Aivot hakkaavat hetken tyhjää. Valitsevat varmaan reittä minne mennä.

Sillä tämä on... monimutkaista. Millaahan minä en edes tunne kauhean hyvin. Millan mukaan meillä on historia, joka suoraan *sitoo* meidät yhteen. Se väittää että me vietettiin hetki yhteistä ja herttaista varhaislapsuutta, että me solmittiin silloin *syvä side*. Se puhuu tästä niin ääni hehkuen, että niin kai sitten. En minä osaa sellaista varmuutta kiistää. En kuitenkaan oikein muista niitä aikoja, enkä tiedä sen suhteen syvällisyydestäkään.

Se muutti yhtäkkiä asumaan naapuriin, selvästi väliaikaisesti, eihän niitä kaikkia pakkauslaatikoitakaan ikinä edes avattu. Sen täytyi olla Millan perheelle perin poikkeuksellista aikaa. En nyt sano että sillä kadulla elettiin huonosti, mutta eri tavalla kuin mihin he olivat tottuneet, siitä olen melko varma. Sillä kadulla oli jokseenkin nuhujuista; muistan sohvia jotka kastuivat pihalla saateessa, ja muistan yhden tyyppin joka sammui lumihankeen niin, että aamulla kouluun mennessä tuijotin pitkään jotain kinoksesa sojottavaa... juttua.

– *Sinulla on ollut aika rankka lapsuus*, Osku sanoo mielessäni. Katson kattoon. Hymähdän.

Millan perheen auto ja huonekalut ja lelut olivat joka tapauksessa paljon modernimman ja suuremman oloisia kuin muilla. – Siitä ainakin olen varma. Niillä oli jopa päältä ajettava ruohonleikkuri, joka näytti vähän naurettavalta seistessään kallellaan sellaisella kuhmuraisella pikku ruohopläntillä, joita kadun talojen pihoissa oli. Oli vaikea käsittää, mitä he tekivät siellä. Tai tiedänhän minä nyt, että Millan isä teki jotain bisneksiä ympäri maailmaa, ja siihen asumisympäristöön se ilmeisesti joutui alentumaan hetkeksi. Milla itse oli erittäin herttainen eikä näyttänyt hämmennyvän muutoksesta. Päinvastoin, hän hämmensi muita, aikuisiakin. Milla jotenkin sädehti, siitä näki niin selvästi, että siitä pidettiin

huolta. Se etsi oitis tottuneesti seuraa itselleen. Se marssi kuin prinsessa esittelemään itseään – kehui muuttaneensa kymmeniä kertoja. Se oli ollut ulkomailla. Sveitsissä, Ranskassa, Uruguaysa ja Australiassa.

Kuuntelin Milla suu auki, kuten muutkin naapuruston kakarat. Minun täytyi illalla etsiä karttapallosta ne paikat, ja kun löysin jokaisen, se lisäsi vain ihailuani. Aloin haluta todella sen seura. Sen vaatteet olivat ihan toista kuin muilla lapsilla. Hiukset kimmelsivät, niissä oli niin ihana pähkinänruskea sävy. Kasvonpiirteet olivat kuin satutytöllä, ei tosiaankaan mitään perunaneenä. Tunsin itseni jättimäiseksi. Menin kuitenkin tyrkylle, kun se leikki kotinsa edustalla ja ilokseni se tarvitsi jonkun siihen ikään kuin tekniseksi avuksi. Leikittiin sen kodin autotallisyvennyksessä. Siinä minä sitten pyöritin kauhaa leikkikattilassa tai toimin kaappina, välillä epävarmana siitä tarvittiinko minua nyt varsinaisesti vai ei. Ja sitten – yhtäkkiä – se jo muuttikin pois.

Eli ei se nyt niin ihmeellinen asia ollut. Eikä syvällinenkään.

Milla on nyt kuitenkin ihan varoittamatta ottanut yhteyttä. Olemme puhuneet puhelimesta harva se ilta. Olemme mesettäneet, skypettäneet ja... ja nyt on tainnut käydä niin omituisesti, että olen rakastunut siihen.

– *Niin olet*, sanoo Osku nyt mielessäni ja vähän katkerana.

Mutta tulihan se sanottua! Katson kattoon. Pöyhitäänpä vähän tyynyjä sen kunniaksi.

*

Mutta Milla rukka; se ei yhtään tiedä, mikä minä olen. Ei, ei, ei se tiedä. Ellei se sitten ole juuri nyt tajunnut, mitä minun päässäni pyörii, ja jättänyt siksi tulematta. Ehkä se on niin? Ehkä sitä peräti inhottaa? Niin kuin minuakin itse asiassa, jos siis ajattelen *kaik-*

kea mitä se ei tiedä. Tässä on niin hirveä määrä asioita, ettei tiedä mistä aloittaakaan.

– *Sinun ei pitäisi hävetä itseäsi*, sanoo Osku, kun katson taas kattoon. Minä pudistan päätäni. Sitähän Osku on hokenut, mutta se nyt onkin tuollainen kuin on, väärä ihminen arvioimaan.

Millahan ei siis tiedä sukupuolisesta sekavuudestani, mutta se on kuitenkin vasta jäävuoren huippu, koska koko menneisyshän tässä on vinksallaan! Se saattaa nyt esimerkiksi kuvitella, että meillä kotona neljän seinän sisässä oli silloin aikanaan asiat ainakin jotakuinkin hyvin, tai jos eivät sentään niin hyvin kuin sen omassa *Onnelassa* kadun toisella puolella, niin kuitenkin siedettävästi. Että minulla oli silloin edes jonkinlainen inhimillinen kasvualusta.

Nyt tässä kattoon tuijottaessani muistan jopa salaa kävelleen sen ikkunan takana. Muisto syntyy katon röpelökuvioon. Iso kömpelö tyttö lämmittelee suu auki omenapuiden katveessa ja kuuntelee sisältä lankeavassa valossa naurua – ihan tavallista naurua, ei ilkeää, rehvakasta tai räyhäävää.

En silloin edes ymmärtänyt, mitä on hyväntahtoinen nauru. Osku on sanonut minulle siitä montakin kertaa:

– *Ihan totta, jos et osaa nauraa syvältä sielustasi, on jotain tosi pahasti vialla.*

En minä sitä oikein ymmärrä vieläkään. Että iloa pulppuaisi esiin noin vain? Käsittämätöntä kuin avaruus.

Niin että kun Milla nyt puhuu *meistä*, niin ei se kyllä varmaan tiedä tai tajua näitä meidän välisiä peruseroja.

Voikohan kukaan käsittää, mistä minä nyt puhun?

Äiti muuten asuu Karin kanssa tässä aika lähellä, siellä käymistä-hän minä siis silloin aamulle hetken verran puntaroin. Mutta äiti ei kuulu tähän. Tai... en minä tiedä. Kuuluuko se? Nyt yhtäkkiä tuntuu että voi kuuluakin.

Ajattelen nyt itseäni koulussa. Yläasteen luokkakuvassa. Siellä tarivarivissä opettajan vieressä, niin että kuvaa katsovat sukulaiset kyselivät vanhemmilta – tästä minulle irvailtiin – kuka tuo pöröpöpitäinen avustaja tai varaopettaja oikein oli. Pojat ulottuivat minua nipin napin jo hyvin kehittyneisiin rintoihin asti ja jollain lailla pelkäsivätkin minua, koska minähän viskelin ne tarpeen tulleen lumihankeen.

Ystäviä minulla ei ollut. Tytöt vieroksuivat ja kuvittelivat kai kiusaavansa, vaikka tosiasiallisesti minä en välittänyt niiden juorulappusista ja hihityksistä vähääkään. Minä olin jo niin paatunut. En siis tiedä haittasiko asemani minua niin kamalasti, tai ollenkaan. Ei minulla mitään seuran tarpeita ollut. Olin tottunut olemaan pihalla kuin lumiukko, ihan kuten vanhempanikin olivat. Olin pihalla kuin itse ihmisyyden, sen mitä minä siitä siis tiesin.

– *Tuo on ihan kamalaa. Minulla oli paljon kavereita ja pelasin jalkapalloa,* Osku kommentoi taas.

Osku raukka, minkä takia pitäisi olla kuten kaikki muut jos ei itse siitä kärsi?

Tietenkin moni asia oli omituisesti. Isä esimerkiksi lopulta kidnappasi minut. Se... tapahtui juuri ennen avioeroa. Se kiristyi pikkuhiljaa se tunnelma kotona, ja isä, isä oli kuin viulunkieli, ja vaikkei se ikinä puhunut juuri halaistua sanaa, sen kireyden vain aisti.

Itseään rauhoittaakseen isä kai siellä niitylläkin ramppasi ympeyrää, ei suinkaan kuntoillakseen, kuten minä nalleille kerroin.

Se kidnappaus ei tosin ollut järin dramaattinen. Äiti oli juuri vienyt siltä kotiavaimet, ja kieltänyt minua enää avaamasta ovea isälle, joka asui siihen aikaan jo tässä minun nykyisessä yksiossäni. Ja sitten isä ajoi Salen eteen.

– Tule kyytiin.

Se ei matkan alussa puhua pukahtanut, vaan ajaa jyryytti koh-
ti Kuusamo, jossa sen isällä eli minun ukilla oli erämaamökki.

– Isä, minne me mennään?

Ei se edes siihen alussa vastannut.

Mutta minulla ei ole koskaan ollut niin hauskaa! Liikenne-
merkkien välähdyksiä auton valoissa. Yksinäiset perävalot jos-
sain edellä, ja isä ja minä siinä vierekkäin mittarien valossa. Mi-
nä luulen, että se oli isällekin yllätys, se miten hyvältä se tuntui.
Lopulta me juttelimme vaikka mistä. Isä kertoi minulle puujalka-
vitsejä joista tiesi minun pitävän, ja kun minä nukahdin, heräsin
karkkipussi sylissäni.

Me kävimme syömässä huoltoasemalla. Ja pelasimme auto-
maateilla ja unohdimme tyystin, missä oikein olimme. Tosin tä-
mä kaikki voi olla ihan mielikuvitteluakin. Ainakin se loppui pi-
an.

Isä sai soiton äidiltä ja alkoi raivota omia aikojaan mökin pihal-
la hirvikiväärin kanssa. Poliisihelikopteri tuli, ja siinä käytiin tovi
jonkinlaista säälittävää laukaustenvaihtoakin. Korpeja lehahteli
lammen takaa lentoon, ja laukaukset kaikuivat metsän reunasta.
Lopulta isä makasi poliisit ympärillään maassa kädet niskan taka-
na. Kaikki tietenkin vouhottivat tästä jälkeensä ihan hirveästi,
siitä helikopterista etenkin, ja kyllä se minunkin mieleeni on kiel-
tämättä painunut, sen kopterin kuvajainen, joka erottui kirkkaasti
erämaalammen tummasta pinnasta. Mutta tämä menee nyt lopul-
lisesti sivuraiteille. Piti sanoa vain ihan *vähän* vanhemmistani.

Katson kattoon. Osku on tietenkin nyt tyystin hiljaa. Näistä asi-
oistahan se ei mielellään puhu. Tökkii vain tikulla hiillosta, savu
haisee ja hiillos kohisee.

*

Yritän nousta sängystä. Kumpuilen pään yli vedetyn peiton alla kuin kummitus, muttei täältä nyt niin vain tulla. Haamujen maailmasta.

*

Sitä minä täällä peiton alla kuitenkin mietin, onko Milla jotenkin sekaisin. Kuvitteleeko se asioita? Lapsuusjuttuja. Sehän ihan tosissaan väittää että lapsuuden ystävyys on ”uudelleen avattu”, ja... ja... yhtäkkiä minä olenkin osa jotain sen kaveripiiriä. Niin kuin *minä*?

Se tuntuu tietty hirveän hyvälle, mutta yhtä hyvin voisin olla kuussa. Ja kuten jo sanoin, se viestittelee kaikenmoista; ne ovat hieman imeliä viestejä, niissä on aina hymiöitä ja muuta rihkamaa. Ja joskus, kun olemme puhuneet iltamyöhään puhelimesta Milla on sanonut, että olen hänelle kuin sisar, sillä onhan se itsekin ainoa lapsi. Sen ääni on silloin intiimi, hellä ja... no, värisevä. Niin että en minä oikein tiedä.

Onkohan sillä joku kriisi? Tai siis onhan sillä tiettenkin, se on eronnut miehestään, jostain alistavasta umpirikkaasta siasta, joka kuulemma mätki sitä. Se on nyt ensi kertaa elämässään yksin. Se väittää, että sillä on elämässään kaikenlaista, mutta käykö se oikeasti edes töissä?

Eikä minulla ole ylipäätään käsitystä merkkavatko tuollaiset lapsuusjutut ihmiselle paljon vai eivät, ja miten lapsuudenystävyydet tavallisesti toisilleen puhuvat, ja onko edes ihmisten välillä tuollaisia *syvällisyyksiä*. Ja... ja... voisiko se sittenkin tykätä tytöistä?... Ja sitten minä yhtäkkiä... Päätelkää nyt itse. Ei saa enää nukuttua. Sitä vapisee. Paino putoaa. Ja sitä sekoilee kuten nyt vähän aikaa sitten äidin luona.

*

Äidin mukaan minun pitäisi olla kykenemätön rakastumaan. Minun lähelleni ei pääse kukaan. Se nähtiin jo lapsuudessa, se sanoo, silloin kun äiti olisi tarvinnut tukea. Kun minä jätin itsekäästi äidin itkemään yksinään. Kun minä *hylkäsin* hänet, en osannut yhtään lohduttaa tavalla jolla kunnon tyttären olisi pitänyt! Olisit voinut tulla edes halaamaan! Minusta olisi pitänyt pulputa lohduttavia sanoja. Ja lämpöä! – Tällaisista äiti on puhunut.

Mutta äidillä on tälle puutokselle selityskin. Melkein muistan mistä se selittely lähti. Äiti käänsi katseensa isästä minuun, ja silloin minä tiesin muuttuneeni sen silmissä. Minulla oli kuulemma sellainen persoonallisuuden rakenne. Oli sellaiset neurologiset panssarit.

Eikä se ollut edes mitään arvelua, vaan sen mielestä ihan testattua tietoa. Se on jankannut tätä niin kauan että uskoo asiaan jo aivan tosissaan. Sen mielestä minulla on päässä jokunen epänormaali kytkös ja rakkaus on minulle mahdotonta.

Kysehän on kouluaikoina tehdyistä testeistä, joihin minut pantiin vaihtelevan koulumenestyksen takia. Se kidnappausepISODE oli jo myös tapahtunut. Äiti jotenkin toivoi minun *traumatisoituneen* siitä, koska siitä olisi ollut apua isän grillaamisessa. Isä ei vielä silloin halunnut suosiolla luopua huoltajuudestani ja roikkui muutenkin yhä kuvioissa kuin mikäkin lutikka. Jonkinmoinen lähestymiskielto oli jo saatu aikaan. Silti isä soitteli sellaiset sata kertaa päivässä, ja sen näki milloin metsän reunassa hiipimässä, milloin auton ratin takana tai bussipysäkillä aurinkolasit päässä muka lehteä lukemassa. Se ei osannut yhtään hyväksyä kohtaloaan eikä sopeutua.

Äiti nosti siis asiasta haloon ja jotenkin se johti siihen, että *minä* päädyin monipäiväiseen testiruljanssiin. Varsinaista traumadiagnoosia minusta ei kyllä tehty, mutta yllätti ne testit äidin kylä muuten.

Kykyprofiilini oli kuulemma reippaasti yli keskitason ja geometrian taju suorastaan huippuluokkaa. Nuoren testaajapsykolo-

gin silmät oikein sädehtivät, kun se kertoi meille tuloksista. Minulla oli kaikenlaista spesialiteettia ja erikoisherkkyyksiä. Mutta toisaalta esiin tuli myös aikamoisia haasteita. Aika outojahan ne minun vastaukset saattoivat olla. Muistan olleeni tuloksista jotenkin pahoillani. Etenkin lahjakkuudestani. Äiti vaikutti niin järkyttyneeltä.

– *Sinä olet oikeasti älykäs*, Osku sanoo vaikka mikä se on tätäkään arvioimaan. Ainakaan nykykunnossaan. Resupekka.

*

Sekoamiseni tapahtui, kun äiti vaati minua lopullisesti muuttamaan pois kotoa. Minä kiljuin ja karjuin äidille kuin pahin uhmaikäinen kolmevuotias.

Kyseessä oli oma huoneeni äidin ja Karin talossa, ja kaikki johdettiin siitä, että äidin uuden miesystävän, Karin, lapset eivät kyenneet jakamaan sovussa huonetta. Ne tarvitsivat kuulemma molemmat oman huoneen, ne tarvitsivat minun huoneeni.

Äidistä minun olisi jo pitänyt aikaa sitten ymmärtää, miten hankalaa uusioperheasuminen oli, kun Karin lapsilla oli haasteita. Hanna oli kuulemma jo raapaissut Katria poskeen. Sillä saattoi olla Asperger, ja tiedä mitä kauheaa tapahtuisi, jos ne yhä vain riitelisivät. Musiikkia ei toinen saanut kuunnella ollenkaan, eikä toinen saanut piirtää rahisevilla kynillä. Äiti muistutti syvästi huokaisten että niillä oli ihan samat ominaisuudet kuin minullakin, paitsi tietenkin paljon lievempinä.

Huudettuani keuhkoni tyhjäksi pakkasin tavarat jätösäkkeihin. Iso osa meni roskapönttöön. Sitten minä lähdin. Yksin. Alakuloi-sena. Äidillä ja Karilla menee sinänsä kai varsin hyvin ja äiti on aloittanut ihan uuden elämän. Sitä tuskin enää tunteekaan. Sehän on nykyisin niin hoikka ja muodikas. Karilla on rahaa, ei nyt valtavasti, mutta sen verran että äiti on noussut ylempään luokkaan.

Se harrastaa kulttuuria. Se ei koskaan ennen käynyt teatterissa, mutta nyt pä käy. Äiti on myös etääntynyt vanhoista kavereistaan, jotka eivät kai ole enää ihan samalla tasolla. Tietenkin äiti haluaa ottaa etäisyyttä myös minuun, sillä minä olen ikävä muistutus entisestä, jonka voisi muuten ties vaikka unohtaa kokonaan.

Siksi minä kai tästä hädöstä niin raivosin.

Osku on tyystin hiljaa tällaisista puhuttaessa, ja tässä kohtaa minä katson tuota vaikenemista pahalla.

*

Onhan äidillä ollut tietty kestämistä. Ensinnäkin oli isä ja sitten minä. Miksei hän saisi olla tyytymätön. Eikö ihminen muka saisi yrittää olla *onnellinen*? – Sitä Osku on yrittänyt kysyä minulta, moneenkin kertaan. Eikö äidilläni ole asiat nyt paremmin, se on koettanut sanoa. Eikö sillä ole oikeus onneen ja omiin tarpeisiin yhtäläillä kuin muillakin ihmisillä? Ehkä äidillä on oikeasti parempi olla ilman isää? Minä en osaa sanoa. Teologi siellä horisee yleviä.

Mutta... nyt minua kyllä sieppaa tämä oma tarinani. Tämä elämä, jonka olen elänyt.

Katson kattoon. Osku on taas hiljaa.

Minähän en saanut koskaan poikaystävääkään, enkä oikein mitään ystävää, ja kaiken lisäksi sanoin äidille jo aikoja sitten, etten edes tiennyt kenestä minä pidin enemmän, pojista vai tytöistä. Tytöistä minä en oikein tiennyt, pojat taas suorastaan iljettivät. Tytöt – pojat. En edes kunnolla tiennyt kumpi itse olin. Hitto soi koon, en tiedä vielä kukaan mitä ajatella! Ahdistuksen ajat koittivat teini-iässä, silloin kun kaikki ympärillä alkoivat seukata. Pussaavat ihmiset olivat erityisen kamalia, varsinkin kun niitä oli nyt yhtäkkiä kaikki pöheiköt pullollaan. Koulun käytävällä nuoleskel-

tiin, imuteltiin ja tungettiin kieliä toistensa suihin. – Se oli kuin jostain kauhuelokuvasta.

Kai minä vetäydyin silloin lopullisesti tapettiin. En minä tiedä mikä siinä tarkkaan ottaen meni pieleen, mutta minä en ikinä oppinut tietämään, mikä minä olen.

Osku on tästä asiasta yhä vain diplomaattisen hiljaa.

*

Aamulla minä vielä kuvittelin että viettäisimme Millan kanssa mukavan (ties vaikka miten mukavan) viikonlopun. Suunnitelin eräänlaista esityslistaa asioista, joista kertoisin sille. *Pan's Labyrinth* oli listan kärkipäässä, olihan elokuva aivan ehdottoman hyvä. Ja yhdestä Eminemin biisistä ajattelin puhua, tosin siitä en ollut ihan varma. Milla taitaa olla musiikin suhteen aika snobi, tai siltä se ainakin kuulostaa puhelimesta. Millassa on selvästikin se vika, että minun pitää koko ajan ajatella, miten miellyttäisin sitä. Sama asia äidin kanssa. Milla on vaan liian hyvä.

Se on myös jotenkin kärsivä. Herkkäkin. Miten sellaista voi lähestyä, sen paremmin kuin äitiäkään joka silloin kotona itkeä tuhruutti isän käytöstä. Ja sitten Milla varmaan tuoksuu aina hyvälle. Ainakin olettaisin. Sen iho on todennäköisesti moitteeton. Se, se...Naurakaa nyt vain, mutta aamulla minä uskoin, että jos minulla tärippäisi, jos joku Millan kaltainen tykkäisi minusta, niin silloin minä leikkautuisin saman tien irti tästä paskasta, millä tarkoitan omaa sekavaa elämääni. Minä ikään kuin transformoituisin! Minä kuoriutuisin! Minusta tulisi puhdas. Minä leijailisin kohti valoa! Yhtään en ihmettelisi jos alkaisin itsekin hehkua valoa.

Tällaisissa toiveissa olin lopulta tälläytynyt jokseenkin kirjavasti ja kipittänyt laukku olalla kotini porraskäytävään. Voi miten hyvä aamu olikaan! Kaupungin reippaat äänet tervehtivät minua.

Torilla kivetys oli vielä märkää kadunpesuauton jäljiltä. Heihei nyt kesä hei – Kojuissa värikkäät hedelmät ja varhaiskesän vihannekset! Enkä vielä tiennyt millainen päivä tästä tulisi.

*

Nyt minulla käy mielessä Osku. – Tarkoitan siis isä. Sinällään isässä ei pitäisi olla enää paljoakaan ajateltavaa, koska sehän lopulta hylkäsi meidät. Se ajatteli vain itseään ja omia tuskiaan, riu-kutti omaa kurjuuttaan ja hävisi sitten... jonnekin. Tämä asunto – no sen minä sentään siltä perin. Äiti hoiti isän silloin pois kuvi-oista, ja tapaus oli loppuun käsitelty. Tai niin minä ajattelin. Joskus aiemmin isästä vielä puhuttiin. Paistettiin äidin kanssa lättyjä ja muisteltiin sitä kuin kamalaa tuhohyönteistä, joka pesi aikansa talossamme ja joka olisi pitänyt tuhota jo kauan ennen kuin se ehti nakertamaan rakenteita. Ja jos aiemmin minulla olikin ollut jotain myönteisiä tunteita isää kohtaan ja hyviä muistoja vaikka sitten sieltä Kuusamon matkalta, niin nyt ne unohtuivat tai menettivät merkityksensä. Isän vihaaminen yhdisti meitä, äitiä ja minua, ja viha oli silloin minusta suorastaan hieno asia! – Lätkittiin hilloa lättyjen päälle melkein innoissaan, ja ne lätyt maistuivat aivan erityisen hyviltä. Äidin ja minun suhde oli silloin paljon parempi kuin nykyisin, kun meitä lähinnä vain väsyttää toistemme seurassa. Ruokapöydässäkin haukotellaan niin raivokkaasti että on leuat revetä.

Vaan nyt minä taas muistan isää. Sen mielikuva tulee kuin varjo lattialle – tai siis kattoon.

Minähän makaan edelleen tässä sängylläni.

*

Katson kattoon:

– *Mä toivon ettet sä vihaisi niin paljon.*

- Miksi? minä sanoin. – Minkä ihmeen takia?
– *No, se ei vaan ole hyvästä. Katso nyt ympärillesi.*

Minä vilkaisen mutta en ymmärrä. Tässä kohtaa Osku ja minä emme yhtään tajua toisiamme.

*

Minä taisin aiemmin sanoa – vai sanoinkohan minä? – että minulla on jokusia ystäviä. Minähän kävin peruskoulun jälkeen ammattikoulun, sieltä minulle on jäänyt roikkumaan muutama pelimaailmassa viihtyvä ja pizzalla ja Coca Colalla käyvä hiippari. Ne kutsuvat minua Mersuksi, missä nyt ei ole mitään järkeä. Mikä ihmeen Mersu minä olen? Minulla ei ole autoakaan. Muttei siinä kai ole tarkoitukseen olla järkeä.

Niiden tyyppien kanssa on kuitenkin aika hyvä olla. Ne saattavat olla yhtä älykkäitä kuin minäkin, eikä niitä kukaan ainakaan niiden peleissä voita. Ne tyytit eivät välitä vuorokauden ajasta eivätkä ole ikinä hätistämässä kotiin. Niin kuin vaikka Moto, joka istuu tietsikan ääressä aina kalsareillaan ja pipo päässä eikä välttämättä edes huomaa kun lähden. Niiden tyyppien sohvalla on kotoista loikoilla, niitä eivät parisuhteet eivätkä elämänsuunnitelmat paina. Niiden luokse menoa minä siellä asemalla harkitsin.

*

Totta kai tulen nyt ajatelleeksi sitä aikaa kun isä katosi, se tunkee mieleen väkisin, koska sana *isä* on aktivoinut aivoissani yhtä jos toista... Ja se on nyt tuolla katossa se isän häviäminen. Se häviää nyt meidän tienvarresta. Se häviää jytisyttämästä ovea. Se pysyy poissa. Se on autius. Hiljaisuus. Se on metsän reunassa puiden äänettömyys. Kaikki se on tuolla katossa.

Sitten, yhtenä iltana, olikohan se lokakuuta, äidin kännykkä

soi. Se soi ihan hirveän kovaäänisesti, ja minä kiikutin sitä tietenkin kiireellä äidille. Tuntematon numero, huusin, ja äiti huusi ”mitä ihmettä nyt” ja me huusimme toisillemme, en minä käsitä miksi. Sitten äiti oli siitä puhelusta ihan hirveän tuskastunut. Se tiuski ja käski minua laittamaan takin ylle ja sitten, sitten se pudotti autonavaimet ja niitä etsittiin pöydän alta niin että päät kolisivat. Kunnes lopulta viiletettiin pääterveysasemalle, jossa isä makasi pää paketissa ja kädet siteissä. Ja äiti satti siinä aikansa isää, hoitajia ja naapuripedin juopunutta nuorta miestä, ja isä oli niin sekaisin, niin sekaisin, ettei se tajunnut mitään.

Katson kattoon:

– *Menneitä ei ihan oikeasti pidä ajatella.*

– Ai ei vai? Jostain syystä se pistää vihaksi tuo Oskun kommentti.

*

Silloin aamulla siinä lähettyvillä oli kuitenkin – ei äiti, ei Moto, vaan juuri Osku, joka on kommentoinut tätä tarinaa niin taajaan. Sen luo meno tuntui silloin jotenkin luonnolliselta. Asemalta-kaan ei tarvinnut kävellä enempää kuin puoli kilometriä.

Minä en nyt viitsi tarkkaan selostaa kuinka tutustuin Oskuun alun perin. Minulle vain sattuu sellaista. Sen telтта oli ollut sopivasti kulkureitilläni. Ja kai minun kulkureittini ovat sellaisia että ne karttavat kaavoitusta. Ne kulkevat sortuneiden rakennusten ja palaneen maan keskellä, viheliäisellä joutomaalla jossa Oskukin siis eli.

Kun lähestyin sen telttaa, hyvä kun jalkoja hallitsin. Kädet taisivat olla puuskassa, hartiat tietty kumarassa ja tukka heilui kasvoilla. Minähän nyyhkin! Ajattelin silloin vain Millaa. Se, ettei Milla tullut tuntui jotakuinkin maailmanlopulta enkä tiennyt, miten sen yli voisi päästä. Se tuntui aivan ylittämättömältä, pet-

tymys. Päästyäni Oskun pallogrillin luo purskahdinkin sitten itkuun. Välittömästi. Minä sanoin, että Milla ei rakasta ja paruin ja Osku nousi grillinsä äärestä ja tuli halaamaan minua haalareissaan, ihan tuosta vain, sanaakaan sanomatta. Se puristi savunhajuiset kätensä ympärilleni ja painoi kämmenellään päätäni rintaansa vasten. Ei se nyt varsinaisesti itkuani lopettanut, ainakaan heti, mutta se tuntui aika ihanalta, niin kuin Oskun kosketus nyt yleensäkin tuntuu.

– *Sä ole kyllä tosi cool*, Osku sanoo mielessäni ja katsoo silmiin.

*

Oskun täytyy olla maailma siistein spurgu, eikä se ole kuin jotain kolmen ja neljänkymppin väliltä. – Tarkoitan, että ei se nyt ihan hirveä ikäloppukaan ole. Tarkkaan katsoessa tajuaa myös, että sillä on valppaat silmät. Ja vaikka sillä on kulunut pipo ynnä muu rispaantunut univormu – paikattu pilkkihaalari on erityisen hieno – se on ihmeen siisti. Me istumme usein tuntikausia ja juttelemme, eikä ole mitään, mistä sen kanssa ei voisi puhua. Se tietää Millasta, se tietää isästä ja äidistä ja vähän kaikesta.

Onhan se ympäristö vähän omituinen, mutta tykötarpeet huomioon ottaen Osku on siisti. Se on laittanut teltan alustaksi tavaralavoja ja solumuovia ja pingottanut ylle suojakatoksen. Sillä on viinapullo punaisen pallogrillinsä vieressä mutta ei se koske siihen. Kun me juttelemme, se tapahtuu aina selvin päin. Siihen ei viinaksia tarvita enkä minä nyt spurgun kanssa dokaisikaan.

Se ei itse väitä olevansa kokonaan raitis, mutta minusta on kummaa, että pullo on aina korkkaamaton. Se ei myöskään haise ikinä viinalta, joten veikkaan, ettei se ole juonut pitkään aikaan. Minä vähän luulen, että se yrittää olla kokonaan juomatta. Luulen, että se yrittää tehdä jotain... sovitusta tai parannusta. Olen hengannut sen kanssa aika lailla.

Tiedän puhuvani vähän kummasti tästä Oskusta, mutta... olen kovasti koettanut päätellä mikä tyyppi se oikein on. Se kiinnostaa minua. Vähän luulen, että se myös pakoilee perhettään. Minä luulen että se on juonut itsensä kerta toisena jälkeen yhä syvemälle ojaan, kunnes on tullut lopullinen pohjakosketus, josta se on nyt nousemassa.

Minä myös luulen että se on tullut tuonne joutomaalle kuin *välitilaan* selvittelemään mitä seuraavaksi tekisi. Siellä ei ole edes muita spurguja. Yksin se siellä telттаilee ja mietiskelee hukattua elämäänsä.

Katson kattoon:

– *Jumala on kuollut, mutta yritän löytää jotain tilalle, Osku sanoo.*

*

Mieleni liikkuu nyt salamannopeasti, poukkoilee asiasta toiseen. Katossa liikkuu taas jotain muotoja. Vähän isämäisiä, vaikkei isässä mitään ajattelemista kyllä pitäisi enää olla. Sanoinko minä tämän jo? Mutta silloin kauan sitten sitä huomasi *odottavansa* jotakin. Uutta puhelinsoittoa, uutta... jotakin. Sielussa oli tyhjä paikka, jonka toivoi täyttyvän. En enää lennättänyt leijaa, mutta harhailin muuten, kilometrejä toisensa perään ja ihmiset kiinnittivät siihen jo huomioita... Ja... ja sitten äiti sai jostain tiedon, missä isä oli. Äiti ei suostunut selittämään, minne me menimme. Sanoi vain että tämä täytyi nyt vielä selvittää. Ajoimme kaupungin ulkopuolelle, valtatielle, ja äiti katseli hermostuneena tienviittoja. Se hiljensi yhden pysäkin kohdalla ja jatkoi madellen eteenpäin, vaikka autot hurahivat ohi mielenosoituksellisesti kaasuttaen ja jonkun torvikin soi. Sitten se kääntyi levähdyspaikalle ja sammutti moottorin. En uskaltanut edes kysyä siltä mitään, seurasin vain perässä, kun me jätimme auton, ylitimme ojan ja kipusimme yli pienen kummun, jonka takana se leiri oli.

Minulle tulee mieleen, kuinka yksin me elimmekään. Äidin suku oli jotain uskonnollista lahkkoa ja välit meihin oli pantu tyystin poikki. Isän suhde omiin vanhempiinsa oli myös etäinen. Ei meillä ollut äidin kanssa kuin toisemme, ei ketään muuta.

*

Kun olin rauhoittunut riittävästi Oskun sylissä, huomasin sen teltan vieressä pahvisen kyltin, joka oli köytetty nippusiteillä koivun runkoon. Siinä luki:

– Sinä joka tuhoat toisen omaisuutta. Näytä itsesi senkin pelkuri!!!!

– Mä tein sen, Osku sanoi huomattessaan kysyvän katseeni. Ja alkoi selittää, mitä oli tapahtunut.

Oskuahan vähän niin kuin vainotaan. Sen tavaroita sotketaan. Niin on käynyt jo pari kertaa.

– Nytkin teltta on sprayattu täyteen törkeyksiä. Toivottavasti tuo kyltti ajaa ahdistelijan esiin.

Minulle tuli sitä kylttiä katsellessa jotenkin ihan hirveän vaivautunut olo, ja yhtäkkiä minä säntäsin juoksuun. Lähdin siis siltä seisomalta ja hyvästelemättä. Se oli tietty pikkuisen omituista, ja kuulin Oskun huutavan hämmentyneenä perääni, mutta en pysähtynyt. Kun olin päässyt riittävän kauaksi teltasta hidastin askeleeni kävelyksi ja kuljin pitkin kaupunkia, ihan minne satuu. Väliäkö suunnalla oikeastaan oli. Kävely tuntui vähän helpottavan.

*

En välittänyt enää, toimiko kännykkä vai ei. Kävelin askel askeleelta pois ajatuksistani. Uppouduin kehooni, lihaksiin ja luihiini, pakoon tästä kaikesta. Toivoin voivani pysyäkin siellä, poissa

tästä maailmasta. Millan kasvot viipyivät vielä mielessäni, mutta kuva ei hallinnut enää, ja lopulta se hajosi niin kuin usva hälvee tuuleen.

Ramppasin pitkin kaupunkia niin kauan, että kantapäihin sattui ja varpaita hiersi, ja vasta kun en enää tiennyt minne mennä, käännyn kohti kotia. Nousin jyrkkää kivettyä katuja. Kotitaloni. Siellä ylhäällä.

– *Sä siis pakenit mua koko ajan*, Osku sanoo kylmästi mielessäni.

– Niin taisin tehdä, vastaan.

Avasin ulko-oven ja nousin rappuset hissille, joka kohosi natis-ten yläkerrokseen, vanha kuusikymmentäluvulta peräisin oleva hissi. Kotiovella kaivoin taskuja huomatakseni vain, että minulta puuttui avain. Niin oli käynyt ennenkin, ja arvasin, että avain oli jäänyt talon ulko-oven lukkoon. Astuin takaisin hissiin. Muistin Millan ja kaivoin kännykkäni esille. Jos se vaikka ihmeen kaupalla toimisikin ja siellä olisi viesti Millalta.

– Osku, mitä... sä täällä teet? sanoin ulko-ovella ja hätäännyin jälleen.

Osku oli siellä. Nappasin avaimet lukosta, ja Osku seurasi minua käytävään ja takaisin hissiin.

– Sä... sä seurasit mua? sain ynähdettyä katse hissien nappulois-
sa.

Se ei sanonut vieläkään mitään.

Se on nyt mielessänikin hiljaa.

– Mun päätä särkee, jatkoin ja avasin kotioven. – Keitä vaikka kahvia. Mun on päästävä pitkälleni.

Se siirtyi olohuoneeseen ja katseli pientä kirjahyllyäni. Se ei ollut vielä koskaan ollut asunnossani.

– Aika askeettinen kämppä.

Ynähdin jonkin vastentahtoisen vastauksen.

Pian seinän takana lotisi. Osku oli mennyt suihkuun, kysytty-

ään minulta kyllä luvan. Osku oli sanonut käyvänsä aina suihkussa kuin vain mahdollista, joten oli kai luonnollista, että se siellä nyt lorotti.

– Mä keitän meille kohta kahvia, kaikuva ääni sanoi lotinan la-kattua kylppäristä.

*

Osku seiso i vuoteeni vieressä ikkunasta tulevassa valossa, tatu-oitu ylävartalo kokonaan paljaana. Sillä on teologiksi runsaanlaisesti tatuointeja. Se odotti.

Minähän en ole sitä tässä suoraan sanonut, mutta minä olen ollut alusta asti hiukan viehättynyt Oskuun. Jo siitä alkaen kun tutustuimme. Nyt se näytti epäröivän. Sen käsi lähestyi poskeani, mutta sitten se kävi tuoliin istumaan rinta yhä kosteana vedestä. Se katsoi minuun aprikoiden.

– Sä oot todella outo... Mutta mä siis seurasin sua, kun mä... Kai sä tajuat?

En tajunnut.

– Meen nyt sitä kahvia..., se sanoi ja hymyili vähän. – Ja sun pitää nyt vain unohtaa se Milla.

– Kahvia on siinä yläkaapissa, huusin hämmentyneenä Oskun perään. Ajattelin että tässä oli tapahtumassa jotain erityislaatuista. Aivan kuin en yhtäkkiä tarvitsisikaan enää Millaa. Mutta ennen kuin ehdin miettiä asiaa enempää – voi helvetti – sain todellisen sätkyn.

Olin jättänyt kaikki ne kamat kahvinkeittimen viereen ja Osku oli terävä, se tajuaisi. Se palasikin jo ja istuutui kumma ilme kasvoillaan.

– Tota noin... Mikä tämä on? se aloitti epävarmasti ja näytti spraymaalipurkkia kädessään. – Samaa väriä kuin mun teltassa.

– Tai kaikki nää värit, se heilutti useita purkkeja muovipussissa.

– Mitä helvettiä tää on?

Minä en tiennyt mitä siihen sanoa, sillä miten sellaista voisi selittää?

– Kerro, se vaati silti.

*

Minä tiedän ettei tämä käy syyksi oikeudessa tai muuallakaan, mutta minulta on nyt yhtäkaikki pää räjähtämäisillään, sillä nyt katossa ei ole Osku vaan isä.

Muistan sen leirin, jonne me äidin kanssa kömmimme parkkipaikalta. Siellä oli jos jonkinlaista majaa ja telttaa ja jopa talon kaltaisia kyhäelmiä. Menin sinne äidin perässä, peloissani, sillä majojen luona heilui outoja olentoja, kuin peikkoja, joillakin oli viltti tai joku pressu harteilla. Ne tyypit piirittivät meidät. Joku jopa tönäisi. Kädet koskivat hiuksiin, ja minä kiljaisin, mutta äiti otti silloin kädestä ja repi minut perässään sen joukon lävitse.

Isä löytyi pian, se makasi yhden majan edessä, jonkin muovin päällä (Muovista lattiamattoako se oli? Pistävä hajul!) ja selin meihin. Näin hieman partaa ja tukun pitkiä hiuksia. Isä näytti jotenkin märältä, eikä se piitannut, vaikka oli niin kylmä, että hengitys huurusi. Odotin, että äiti olisi pukannut kengällä tai edes sanonut jotain, muttei se kai kyennyt. Me käännyimme, ja jätimme... niin...

Muistan nuoren tyypin sieltä leiriltä joka oli kuin Osku. Se oli katsellut meitä jotenkin säälien. Saattoiko se olla ollut Osku? Ei se varmaan ollut, siitä oli liian paljon aikaa. Olin kuitenkin ajatellut asiaa alkaessani jutella Oskun kanssa. Olin toivonut – pelkkä tunne oli riittänyt – että jos se kuitenkin oli sitä samaa maailmaa; jos se tunsu... isän.

Ja sitten Osku oli kuunnellut minua. Minä olin saattanut puhua sille luottamuksella isästä, äidistä, Millasta ja vaikka mistä. Se oli istunut pallogrillinsä ääressä pelkkänä korvana.

Olin alkanut toivoa että Osku välttäisi isän kohtalon.

Tarkoitukseni oli ollut vain kannustaa. Että se säikähtäisi ja menisi kotiin, lastensa luo ja ... että se säilyisi elossa. ... Sitä pait-si minä olin niin vihainenkin, jollekin. Ei... eihän tässä nyt ollut mitään järkeä. Minä nyt vain tein niin. Eikö se nyt jotenkin voisi ymmärtää? Se ei vastannut.

Toivoin että Osku olisi tullut minun viereen... ja... rakastellut minut pois tästä umpisolmusta jossa olen, pitänyt hyvänä tavalla, jolla kukaan ei ole koskaan minua pitänyt, tavalla jolla olin toivonut kai Millan minua rakastavan. Osku ei liikahtanutkaan.

Petit kasvoni käsiin, koska en kestänyt enää sen katsetta. Toivoin sen silti lähestyvän. Tuliko se lähemmäs? Oliko se siinä? Hengittikö se? Kuulin, kun se meni lopulta keittiöön. Sieltä kuului ensin kolinaa. Sitten ääni, joka hentoudestaan huolimatta leikkasi läpi koko talon. Pullon alumiinikorkki raksahti auki. Ovi kävi hetkeä myöhemmin.

Osku on nyt hiljaa päässäni. Hän on kai lähtenyt lätkimään, ei enää keskusteluja, ei mitään.

*

Päivä on mennyt, on ilta.

Kännykkä soi. Hamuan sen käsiini. Se on alkanut taas yhtäkkiä toimia.

– Minä täällä! Millan herttainen ääni kujertaa. – Olen koettanut soittaa koko päivän...

Suljen puhelimen.

Katson kattoon. En enää erota sitä kunnolla, sillä illan pimeys hämärtää katon pinnan. Puhunkin enää vain hiljaa.

Voisiko joku siellä jossain auttaa? Ketä minä oikein kaipaan ja rakastan?

Paskiaiset

Alussa kaikki oli hyvin, ja pian en vanhaa Raappastentien kerrostaloasuntoa kunnolla muistanutkaan. Raappastentiellä liikenne vain pölysi niin että lasit harmaantuivat, ja äiti aina pelkäsi meidän putoavan rapautuneen parvekkeen ruosteisten rautojen välistä kesken leikin. Täällä isä ja äiti ruskettuivat sen sijaan hyväntuulisina nurmelle levitetyillä harmailla huovilla. Ja täällä minä suihkuttelin vettä saaviin, ja menin lopulta keltaiseen altaaseen veljen kanssa molskimaan. Täällä ei ollut naapureita seinän takana käyttämässä, ja täällä... kaikki oli paremmin. Alku oli mukavaa aikaa. Muistan imurin hurinan sisältä, kun äiti siirtyi sinne kotitöihin. Lounasaikaan se kattoi pöydän takapihalle. Isä haettiin etupihalta jossa klapien halkeamisen ääni kaikui terävänä piharakennuksista. Minä ja veli istuimme pöydässä samalla puolella, ja veljen jalat roikkuivat korkealla ilmassa. Maito maistui hassulta auringonpaisteessa, juusto pehmeni nopeasti ruisleivän päällä, ja veli kyseli tämän tästä oliko sen ihan pakko syödä aivan kaikki.

Nyt tiedän, ettei perheessämme silloin vielä käytetty viinaksia oikein ikinä. Siksi minä en kai aluksi ymmärtänyt mikä oli se hapan tuoksu makuuhuoneessa aamuisin, ja miksi isä alkoi puhua niin oudosti sössöttäen, ja äidistä tavalla joka teki heistä molemmista vähän pelottavia. Miksi isä sanoi äidille puhjenneen jonkin taudin? Mikä se semmoinen tauti edes oli joka esti äitiä puhumasta tai katsomasta, kun veli tai minä esitimme sille piirustuksiamme. Oliko se tottakaan? Kenties isä narrasi. Olihan sillä kuitenkin puhekyky, sillä se äksyili, se valitti, kiroili, kunnes eräänä aamu-

na se makasi hiljaa peittokasojen alla. Silloin se kyllä ilmeisesti itki, sillä peitto tärisi. Veli arveli tehneensä sille jotain pahaa ja niin kyllä minäkin.

Kaikki alkoi kellua minne sattui. Isä ajautui sohvalle nukku-
maan, ja alusvaatteita ja ruokailuvälineitä siirtyi olohuoneeseen
pieniksi saarekkeiksi. Lehtikeot kasvoivat eteisessä parista pape-
rista jo sortumisalttiiksi ja vaikeasti väistettäviksi kummuiksi. Ve-
li itkeskeli, ja kyllä minäkin taisin kerran pari volloitella. Sitten
yhtäkkiä – äiti hylkäsi sänkynsä ja muuttui hirvittävän iloiseksi.
Se sirputti ympäriinsä kuin ikkunasta taloon eksynyt varpunen.
Alakulon jähmeä naamio oli valahtanut sen kasvoilta, mutta sen
enempää veli kuin minäkään emme tajunneet, mikä sieltä tuli
esiin. Se jokin halaili meitä, ja lähti sitten taksilla lavatansseihin.
Ennen kuin se hävisi niille teilleen se saattoi laittaa stereot soi-
maan ja tanssittaa minuakin, niin että haisin hajuedeltä ja jou-
duin kurkkimaan rintojen väliin jotka pursuivat melkein koko-
naan näkyviin puvun avoimesta kaula-aukosta. Vaikka pelottavaa,
se oli silti parempaa kuin hereillä makaaminen. Illan pimeydestä
kantautuvat auton hurinat säpsäyttelivät eikä unelle uskaltanut
antautua. Valojen viillot ikkunoissa riipivät. Veli sentään nukkui
hierottuani sen jalkoja.

Palattuaan aamukolmelta äiti laittoi musiikin soimaan yhdes-
sä uusien ystäviensä, Pertin, Annelin ja Sepen kanssa. Ne kaikki
horjuivat olohuoneessamme drinksujensa kanssa, ja muistan mi-
ten korkeissa koroissa horjuvat nilkat ällöttivät minua. Ne myös
ryhtyivät heti nauramaan ja sössöttämän ja puristelemaan poskia,
jos vain näkivät vilauksenkin minusta tai veljestä, jotka hiivimme
pyjamissamme oven raossa ja sohvan takana tilannetta tarkkaile-
massa. – Me olimme kuulemma niin valtavan söpöjä. Isä juopot-
teli silloin keittiön suljetun oven takana ja sen varjosta näki sen
kävelevän edes takaisin. Veli pissasi sänkyyn, ja minä vein musii-
kin raikuessa haisevan patjan kylpyhuoneeseen keksimättä mitä
laittaa tilalle. Ei sille kaikelle ollut minusta mitään syytä, ja minä

muistan ihmetelleeni, miksi niiden piti pilata kaikki.

*

Se oli kuitenkin silloin ja nykyisin minä asun täällä. Miksi tätä nyt nimittäisi? Kai tämä jonkinmoinen asunto on. Minulle on täällä sohva, sänky, kaksi tuolia keittiössä ja pöytä sekä siinä pöydän nurkassa tietokone, joka sivumennen sanoen onkin aivan uusi juttu. Sitten tietenkin on tuo dosetti. Kellertävän harmaa muovimatto kupruilee lattialla. Seinillä ei ole sen kummempaa kuin reikiä ja taulukoukkujen pistojälkiä. Olen ollut täällä jo jonkin aikaa. Kauhean paljon en päivisin tee. Surffailen netissä. On minulla pari kaveria, ja joskus luokseni jalkautuu avohoidon mielenterveysyksikkö, joka rymyää liki tuskaisen hyväntuulisena roskakasojeni yli ja alkaa aina jankuttaa elämän sisällöistä. Minun elämässäni ei varmaan paljon tapahdu.

*

Päässäni pyörii asioita, muistoja, jostain syystä niitä nyt sataa. Olen yrittänyt olla niitä muistamatta, mutta nytkin muistan niin hyvin kuin suinkin illan jolloin kiuas sihisi ja pullo kilisi saunan haaleansinisellä betonilattialla.

– Mika? Mika ootsa poju siellä? isä huusi saunasta, ja vielä jotain muutakin.

Minä ihan oikeasti aistin nyt kylmän pakkasviiman, joka kävi ruosteisen autotallinoven raoista sormille. Käteen oli unohtunut lenkkiavain, jolla askartelin mopojen kanssa. Olin silloin vanhempi, aikaa oli kulunut äidin hermotaudin puhkeamisesta ehkä kolme vuotta. Isä oli lihonnut ja turvonnut ja näytti aivan siltä kuin se olisi koko ajan pullistanut poskiaa. Ukki yski asbestia isän vierellä saunassa. Piha kasvoi pitkää heinikkoa, ukonputkia ja pajuja joita töröttösti paksun hangenkin läpi. Pöytä jonka ääres-

sä olimme ennen syöneet kesäisiä aterioita lojui selätettyinä pihan reunassa. Poissa oli kaikki uutuudenviehätys, talo tuntui itse asiassa ikivanhalta. Talon asumiskerros kyyhötti raskaana täysine tiskialtaineen, likaisine työhaalareineen ja pesemättömine ruokalautasineen, joita oli sikin sokin olohuoneen puulattialla. Kolmen vuoden takaiset kesäverhot eivät liehuneet enää avoimessa ikkunassa, vaan roikkuivat tahmaiseen lasiin takertuneina. Veli, laiha ja vaaleaihoinen, itkeä tuheri jossain vaatehuoneen pimeydessä, koetti kietoutua takkien alla lakanoihin ja kaikkeen pehmeään, niin kuin se yleensä teki, kun sitä pelotti.

*

Tuo muisto on vahva, vaikken käsitä mitä minä sitä veivaan. Se on saanut kuitenkin ajattelemaan, miten siihen pisteeseen aikaan tultiin, vaikken käsitä mitä väliä sillä on. Minä nyt vain huomaan tämän tästä ajattelevani ja kysyväni, että mitä, *mitä tämä on mitä tämä mitä mielessäni on*. Kyselen sitä aika hysteerisestikin. En tiedä miksi. Se on kuin eteeni olisi tipahtanut materiaa toiselta planeetalta.

Muistan nyt aavistaneeni senkin, että äiti lähtisi. Äiti tapasi viedä minua silloin kouluun, ja kun olimme kaksin, se kertoili minulle asioitaan kuin toiselle aikuiselle. Se nauroi ja sanoi olevansa pohjimmiltaan oikea vauhtimimmi. Se oli kyllä minusta aivan naurettava väite, ja minä väitinkin vastaan, perusteenani muistikuva Raappastentien asunnosta, jossa äiti oli ollut itse rauhallisuus. Äiti kuitenkin nauroi ja sanoi, etten minä tunne häntä. Minä ja veli olimme olleet olemassa vain pienen osan hänen elämästään, joten mitäpä me tiesimme hänen todellisesta luonteestaan. Kai minä nyt osasin laskea? Vähentää oman ikäni äidin iästä? Siihen minä en tyrmistykseltäni keksinyt mitään sanomista, ja niin tämä uusi äitimme ajaa hurjasteli yhdellä kädellä ja piti tupakansavun takia ikkunaa auki ja radion kovalla.

Äiti piti aivan käsittämättömän kamalasta musiikista, jonka mukana se lauleli ja oli saada minut räjähdyspisteeseen. Olin jo sanoa jotain, kun se yhtäkkiä huusi musiikin päälle olevansa kylälästynyt korvessa oloon ja etenkin rakkauden puutteeseen. Se sanoi, ettei naimisiin kannata mennä kuin rakkaudesta ja ettei olisi tähän suhteeseen jäänytkään, jos meitä ei olisi ollut. Se kertoi myös miten oli tavannut isän erään illan päätteeksi ravintolan narikassa ja lähtenyt heti sen mukaan vain sen miellyttävän partaveden tähden. Se sanoi uuden asunnon olleen viimeinen yritys. Se naurahteli yhtäkkiä kuin yskähdellen, ja samaan syssyyn se kertoi saaneensa parempaa seksiä jonkun toisen miehen kanssa meidän puutarhakeinussa.

*

Isäkin vei minua noina aikoina kouluun, mutta silloin kyse oli siitä että isä koetti selvittää minulta, mitä äiti mahdollisesti juoni. Isä istui ratin takana kumarassa ja otsa rypyssä ja kyseli oliko äiti puhunut toisista miehistä, ja että minun pitäisi aivan ehdottomasti kertoa, jos jostain sellaisesta oli ollut puhe. Minulla alkoi olla siihen aikaan niitä ajattelun vaikeuksia, jotka tulisivat vielä pysäyttämään pääni lähes täydellisesti. Kun isä tivasi, päässäni saattoi hakata tyhjää. Ihan mahdollisesti saatoin vain jankata jotain sanaa kunnes se oli vain äänneiden jono, joka lakkasi merkitsemästä mitään. Tietenkin siellä korvien välissä saattoi jyskyttää myös Sepe, joka hänkin – tietenkin isän tietämättä – vei minua silloin tällöin kouluun. Sepe tuli portilta hakemaan, ja äiti istui sen viereen ja minä takapenkille. Äiti oli laittanut itsensä nätiksi, sutsutellut hajuvettä ja laittanut kukankin korvan taakse. Minä katselin takapenkiltä nyreissäni kun ne äidin kanssa suukottelivat. Sepessä oli sitä jotain, se oli ihan eri maata kuin ujo ja varovainen isä. Se oli rempseä ja hauska kaikkine kaula- ja ranneketjuineen ja vitseineen ja pian minä pikku pelturi jo nauroinkin sen

jutuille. Menimme porukalla jäätelölle ja rannalle jossa se ensin pelasi minun kanssani palloa aivan hurjana. Sitten se nauroi ja pyyhki hikeä kasvoiltaan, ja minun piti mennä vähäksi aikaa pelaamaan palloa itsekseni jotta äiti ja Sepe saivat jutella autossa aikuisten juttuja. Koska minä olin tuolloin jo Antikvariaatissa tutustunut pornolehtiin ja pikkuisen jopa järkyttynyt kuvasta jossa miehen elin oli naisen suussa, tunsin koko kehoni kuumottavan nähdessäni kaukaa rannalta Sepen pään taivuttavan taakse niin että aataminomena törrötti. Äidin pää liikkui Sepen sylissä. Sepeä minä en siksi uskaltanut silloin edes päästää ajatuksiini. En samassa autossa isän kanssa.

*

Seurasi koko joukko infernaalisia riitoja eikä minulla ollut aavistustakaan mitä veli, joka ei silloin vielä ollut koulussa joutui todistamaan päivät pitkät. Tilannehan oli se, että äiti oli kotona, mutta isäkin oli nyt siellä, jouduttuaan lomautetuksi. Minä yritän ajatella veljeä, mutta minä en muista, en kerta kaikkiaan muista koko ihmistä juuri nyt. Mutta muistan, että välillä minäkin pelkäsin että isä tappaa äidin, niin pahan näköinen se oli. Se heitteli astioita ja oli lähtevinään autolla jonnekin, mutta ajoi vain kiihdyksissään heti portinpielen jälkeen ojaan, niin että paikalle piti hälyttää traktori, mikä oli isälle niin nöyryyttävää, ettei se puhunut kenellekään pariin päivään. Isällä ei tietääkseni ollut ystäviä mutta nyt se alkoi soitella yhä useammin omalle isälleen, Ukille, jonka kuulin jakelevan puhelimitse neuvoja. Ne saivat isän uhittelemaan äidille yhä ankarammin ja tarttumaan lopulta tukastakin.

*

Ukin tultua elämä vasta muuttuikin, mutta silloin minustakin tuli erilainen. Silloin minä lakkasin olemasta vauvamainen ruikut-

taja, silloin minusta tuli se minä, joka katsoo peilistä vihreiden silmiäni takaa nytkin. Yhtään en enää pelännyt haistatella opettajille tai muillekaan. Kuudennen kouluvuoteni koettaessa olin jo aina vaikeuksissa, kenellekään aikuiselle en puhunut paria sanaa enempeä. Sellainen epeli minusta tuli, ja kyllä minä olin itsestäni aika ylpeäkin. Harva oli saanut koulussa aikaan enemmän pahaa kuin minä. Toki niitäkin oli. Janne ja Kari ainakin. Pidämme vieläkin yhtä, tuossa lähibaarissa. Jannella on yhä samanmoinen irokeesi ja niittitakkikin joka sillä oli peruskoulun päättyessä. Kari nilkuttaa kepillä tai kyynärsauvoilla ja sitä kiinnostavat yhä vaaralliset asiat, kuten silloinkin jolloin se kiipesi vesitornin katolle ja sai jollain keinoin sytytettyä sinne jonkinlaisen tulipalon. Minä olen sanonut kavereille että minulla on ollut ihan hyvä lapsuus. Janne ja Kari ovat samaa mieltä. Olemme keskenämme jutskanneet kuinka vanhempia aina syyllistetään ja ylipäätään on liikkeellä ihmeellistä vanhojen kaivelua. Kippistelemme kaljatuoppeja ja nauramme sitä, miten vaikeita lapsia me mahdoimmekaan olla. Sainhan minäkin Ukin tultua selkääni säännöllisesti, ja Ukki olikin ihmeen ketterä saamaan lapsia kiinni niin vanhaksi ukoksi. Ukilla oli myös monen sorttisia lyömisen tapoja. Oli avokämmenä, nyrkkiä, kämmensyrjää ja tietenkin koivuniemen herraa. Parin lyönnin jälkeen se yleensä kuitenkin lopetti. Jos räpistelin vastaan se hakkasi kauemmin. Paras oli mennä ihan veteläksi, muttei liian nopeasti, jottei se arvaisi. Karia tämä nauratti koska sillä oli ollut ihan sama juttu.

Me nauroimme Karin ja Jannen kanssa näille asioille aivan herottomasti. Se oli ihan hysteeristä menoa, olutta purskusi suupielistä pitkin lattiaa, ja kapakoitsija uhkaili taas vaihteeksi kolmen kuukauden porttikiellolla. Lopulta minä palasin kotiin ja aloin taas ajatella näitä asioita, yhtäkkiä vakavasti, ja siitä tämä muistelu kai alkoi. Minä aloin *vastaanottaa* informaatiota kuin radio kaukaista ja vierasperäistä lähetystä.

Muistin sen yhden tammikuisen illan, kun menin kaiken sen

hakkaamisen jälkeen ontuen huoneeseeni. Ikkunoiden alareunoissa oli jäätä puolikaarena ja kuulin, että veli oli tullut kome-
rosta. Se kaikki palautuu minulle taas mieleen; se miten veli hen-
käisi välillä syvempään, kääntyi taas toiselle kyljelle tuhisemaan,
ja se miten minun teki mieli mennä sen viereen makaamaan. Se
palautuu mieleen nyt!

*

Kylmä totuus kuitenkin on, että veli oli ja on minulle ihan yh-
dentekevä. Olihan meillä ollut koiria ja kissojakin enkä minä niit-
täkään mitenkään mieti tai sure. Kissat ja koiranpennutkin voi
panna säkkiin ja veden alle jos on niitä liikaa. Niin on tehty aina.
Me veljen kanssa satuimme vain asumaan samassa perheessä, pi-
täisikö sen merkitä jotain? Sitä paitsi nämä ovat vanhoja asioita,
ja minä koko lailla vihaan ihmisiä. Siksi en ymmärrä miksi minä
näitä asioita niin vatkaan. Minä olen jopa kirjoittanut tietokoneen
tekstinkäsittelyohjelman paljaalle valkealle sivulle:

mistä helvetistä elämässäni on kyse?

Aivan kuin siinä nyt jostain voisi kyse olla. Kaikkihan on aivan
samantekevää. Aivan merkityksetöntä. Ihminen on kappale uni-
versumia, tähtipölyä. Aivan sama mitä se tuntee tai ajattelee. Ja
lapsuusmuistoni, joita tässä veivaan, eivät tosiasiallisesti koske-
ta minua ollenkaan. Niin minä olen sanonut silloinkin kun itse-
murhayrityksistäni on tentattu.

*

Muistan kun äiti lähti. Se oli ihan tavallinen arkipäivä. Äiti jopa
hyvästeli minut sanoen palaavansa myöhemmin ja tuovansa mu-
kavia leluja. Se kumartui halaamaan minua kömpelösti ja sanoi

olevansa iloinen kun tiesi minun ymmärtävän. Kai minä sitten ymmärtävältä näytin kun istuin kannon päällä ja puristelin rukkassani maasta poimimaani männynkäpyä. Tavallaan minä uskoinkin äitiä, tai ainakin uskoin hänen uskovan omiin sanoihinsa. Pakkanen vihloi korvissa, sillä pellolta kävi kiukkuinen tuuli. Kun sitten sisälle laahustettuani kerroin äidistä veljelle, se alkoi heti itkeä kesken leikkinsä, ja minun piti mennä laittamaan musiikkia soimaan, että saisin ajatella. Isä taas teki töistä tultuaan omat päätelmänsä, alkoi huokailla ja tietenkään pulputtaa viinaa lasiin keittiössä. Kaikenlainen taloudenhoito romahti taas keran ja tällä kertaa lopullisesti. Tilanne oli siis aika surkea kun Ukki soitti. Miksi sen pitikään muuten juuri silloin soittaa? Vaikka olen jokseenkin vankkumaton kohtalonuskoja, niin sitä minä tässä nyt mietin, että eikö kaikki kuitenkin olisi voinut mennä toisin, tai ainakin hiukkasen paremmin ilman sitä soittoa? Eikö siellä olisi voinut olla ihan pienen pieni liikkumavara, vapaus, jossa elämäntarinat olisi voitu kirjoittaa toisinkin?

Isä rupatteli puhelimessa pitkään ja siinä touhussa oli heti pahteinen sävy. Kun isä sitten puhelun jälkeen sanoi Ukin tulevan, me yritimme laittaa isälle vastaan. Tai ei veli sitä tilannetta niin ymmärtänyt, mutta suostui toistamaan minun sille syöttämiä sanoja. Niin me siis väitimme kuorossa ettei Ukilla ollut mitään todellista syytä tulla. Mummihan tässä vain oli kuollut, ja Ukki kyllä voisi muuttaa kaupunkiasuntoon nyt kun sillä ei ollut ajokorttiakaan. Pakkoko sen oli meille tulla? Mutta isä ei kuunnellut. Ukin kolmesta lapsesta kaksi oli paennut kotoa jo nuorena, vain isä oli jäänyt.

Minä tiesin jo siinä iässä että Ukki oli jotakuinkin sama asia kuin paholainen. Se oli ollut viisi vuotta sodassa. Se asui tummahirsisessä talossa metsässä joka sekkin henki jotain julmaa. Ja isän se oli pakottanut ties mihin, äidin mukaan isä sai vasta aikuisena opiskella itselleen ammatin. Ukki oli sellainen laiha jäntevä jäärä, jonka naamasta jo näki, miten se janosi riitaa. Sen kanssa ku-

kaan ei voinut väitellä eikä olla eri mieltä. Minä saatoin olla jo aika kovis, mutta Ukkiä en meille halunnut. Minä jopa arvelin että Ukki vielä panisi isälle napin otsaan, jos isä sitä ärsyttäisi. Siksi me laitoimme veljen kanssa kovasti vastaan kun isä alkoi puhua sen tulosta. Vetosimme isällisiin tunteisiin niin hyvin kuin osasimme, mutta isä meni ihan kuuroksi. Katseestakaan sitä ei enää tavoittanut. Sitten Ukki tuli, Ukki jumalauta tuli.

*

Istun nyt mykistyneenä täällä asunnossani. Autojen satunnaiset ääntelyt ja askeleet rappukäytävästä kertovat maailman yhä jatkuvan. Itse en ole liikkunut hetkeen. Minut on kelattu mankelin läpi. Joka paikkaa särkee, tämä on fyysistä, kuin olisin ollut jossain kaivoksilla. Ulkona hämärtää, se se kai saa minut lopulta havahtumaan, nousemaan ja käymään jääkaapilla, josta tunkeva valo sattuu silmiin.

Hyvä tuntematon lähettäjä siellä jossain kaukana, ehkä avaruudessa. Voisitko lopettaa? Minä en jaksakaan enää. En näitä muistoja, jotka ovat kai jonkun toisen, niin outoja ne ovat. Minä haluaisin vain olla tässä turvapaikassani. Tässä asunnossa. Tässä elämässä. Näissä huumaavissa lääkkeissä ja oluthuuruissa. Tässä tasaiseksi harmaudeksi laantuneessa toivottomuudessa joka on vakaa kuin munkin mieli. Minkä takia sinun pitää nyt lähettää näitä? Etkö voisi lopettaa? Tässä ihan oikeasti vielä käy hirvittävän huonosti. Jollekin. Jollekin käy huonosti. Minä varoitan. Minä en kuitenkaan ole aivan harmiton kaveri.

Olen kompastua lattian kupruun, haparoin. Dosetista pari nappia kitaan. Huohotan sitten sängyssä. Keho hengittää syvään. Minkä ihmeen takia se sillä lailla tekee?

*

– Mikäs tuota lasta vaivaa? Ukki kysyi tarkoittaen veljeä.

– Annetaanko sen nauraa aikuisille? Vai mille helvetille se oikein nauraa? Tyhjällekö? Annetaanko sun nauraa tuolla lailla, hei?!

*

Silloin kun Ukki tuli, minä olin onneksi jo aika kova jätkä. En pelännyt paljon mitään. Sitten minä tykkäsin tappelemisesta. Olin aina kehittämässä riitaa, siitäkin huolimatta, että sain koulun isoilta kormyiltä selkääni. Uimapaikalla – nyt yhtäkkiä muistan laiturin ja tummavetisen lammen – joku vanhempi ja minulle tuiki tuntematon tyyppi oli liki hukuttaa minut syystä, että kusin hyppytornista sen päälle. Sitten minä tykkäsin antaa happihumalia. Varmasti tein muitakin juttuja, mutta se nyt tulee mieleen. Tein silloin happihumalia niin monelle kuin sitä vain halusi, kunhan sain vaivanpalkaksi vähän rahaa. Täytyi vain mennä selän taakse ja kiertää kädet vähän rinnan alle ja puristaa hetken aikaa, niin toinen meni aivan *a la plörölöö*. Tuntui kivalta kaataa väkeä sillä lailla, eikä kukaan osannut tehdä sitä yhtä näppärästi kuin minä. Se ilo loppui aina koulun valvojan puutumiseen, mutta minä tarjosin happihumalia koulun vessassa ja kouluajan ulkopuolellakin. Sitten minä tarjoilin myös varastettuja omenoita, makeisia ja jopa ihmetusseja pahvilaatikosta jonka varastin kaupan varastosta. Minä muistan nyt tosi paljon muitakin kolttosia, niitä vilisee kuin nopeutetussa filmissä. Taisinpa olla jo silloin yksi virnuileva sekopää, niin kovilla kieroksilla kävin koko ajan. Yötkin olivat pitkiä, sillä sain huonosti nukuttua. Nyt niitä tulee ihan valtoimenaan: mielikuvia, mielikuvia. Tämä tuuli yltyy! Muistan jopa ne koulun vessan kaakelitkin ja hajun, tämä on nyt ihan kuin katsoisin kaleidoskooppiin. Mutta jos ajattelen Ukkia, isää, veljeä ja minua, niin sitten muistan jo vähemmän.

*

Muistan, kun heräsin *sen* talvi-illan jälkeisenä aamulla tietäen, että jokin oli erilailta. Aurinko pilkotti verhojen raosta, mutta huoneessa oli vähän liian kylmä. Kahden ruumiin lämpö tuotti yleensä enemmän, ja sitten puuttui se tuttu unen tuoksu joka vasta meidän yhteisestä hengityksestäimme syntyi. Menin keittiöön, jossa isä joi kahvia ja Ukki röhnötti pöydän päässä tuttu suden ilme kasvoillaan. Ukin takana ikkunalaudalla oli orava, takanaan talvinen kuusenoksa. Se seisoi kypälät lasia vasten ja katsoi sisään. Minä puolestani seisoin kysyvän näköisenä vaihtaen painoa jalalta toiselle, mutten kysynyt. En kysynyt, missä veli oli.

*

Janne oli kerran ja toisenkin kysynyt, että olikos minulla myös veli. Olihan minulla veli, olihan minulla, se lisäsi sitten tietävästi. Muistiko Kari? Sitten ne pohtivat kulmat kurtussa. – Sillähän oli vaalea tukka ja se... se... syntymämerkki otsassa. Sitten ne olivat katsoneet minua hiljaa pöydän yli.

Minä en muista, mitä minun pitikään ajatella. Ajattelen sanaa a-j-a-t-e-l-l-a, eikä se sana ihan totta merkitse minulle mitään. Päässä hakkaa tyhjää. Sanotaan nyt sitten vaikka niin, etten tiedä paljon tästä kaupungista jossa asun. En vaikka tämä on lapsuudenkaupunkini. Kai täällä on ihmisiä jonkin verran. Kai täällä on väkeä joka käy työssä, sellaistaahan se on, työllisillä. Vaikka ei täällä nyt niin kovin paljon väkeä kuitenkaan ole, en minä jaksaisi heitä kuvailakaan. Ihmiset näyttävät kaikki samanlaisilta. Talotkin näyttävät toistensa kaltaisilta. Sama juttu itseni kanssa. Ihan sama mitä milloinkin tunnen tai ajattelen. Se kaikki on kuitenkin samanlaista. En lue lehtiä, en katso teeveetä ja nyt minusta tuntuu, että minulla oli helpompaa silloin kun minulla oli vie-

lä vauhti päällä. Nyt minä korkeintaan tuijotan tietokonetta tai vain vastapäisen talon harmaata elementtiseinää tai – jos jaksan kääntää katseeni etuvasemmalle – sitä kun autot valuvat katua alas ja ihmisiä möllöttää tuolla bussipysäkillä. Tosin eilen minä tallustin Alepan kassin kanssa järven rannassa ja viskelin kaljapulloja veteen sitä mukaa kuin ne tyhjenivät. Siellä niiden kaulat keikkuivat aaltojen mukana kuin pienten vedenalaisten alusten piiput. Kaukana järven selkää viisti vene. Sorsien siivet humisivat ilmassa. Ja siinä seistessäni minä muistin veljen siellä vaatehuoneessa, sen itkusta punoittavat kasvot ja vaalean tukan joka sähköisenä tarttui takkeihin.

*

Menen kapakkaan. Lähibaaariin. Laskeudun raput, ylitän kadun ja siinä se on, niin tylsä paikka etten jaksa sitä oikein edes kuvailla. Siellä nyt on kuitenkin sitä tavallista ummehtunutta kaljanlemua sekä ainainen päläpälä. Kosteissa ulkovaatteissaan höyryäviä ukkoja kyyristelee kuin karjalaumaa – kuvitelkaa itse loput! Nyt en edes näe ketä kaikkia siellä on tällä kertaa. Väkeä kuitenkin. Rahaa minulla on pariin tuoppiin. Saan vipatuksi vielä kaksikymppisen. Bentsojen kanssa se riittää paremmin kuin hyvin. Mutta minä olen nyt liikuttunut ja itkuinen. Rasvanaamainen korsto, jolla on pillunkuva kämmenselässä haistaa heti hintinkäryä ja alkaa pottuilla. Se penää kanssaan pihalle. No, sitten mennään. Ulko-ovella keksin vaatenaulakosta metallivartisen pyöränpumpun. Se kävelee edelläni niin itseään täynnä ettei tajua. Saan tilaisuuteni heti oven ulkopuolella. Pumpulla silmään. Tai yritän ainakin, kurkkuun se taitaa osua, mikä on riittävä tulos, sillä nyt saan sen nurin asfaltille niin että kallo kopsahtaa, ja pääsen potkimaan mielin määrin. Nykykunnollani se on hyvä näin. Pure mona saatanan sika!

Tosiasia on, ettei kukaan tässä kaupungissa tiedä veljen kadon-
neen. Tai juuri kukaan. Ja ne jotka tietävät, eivät siitä milloinkaan
puhu. Minä olen odottanut ja pelännyt sellaiset viisitoista vuot-
ta, että joku puhuisi, mutta kun ei, niin ei ole vain käynyt. Ei vain
tule soittoa poliisilta eikä kukaan soita ovikelloa. Niin se vain on.
On mahdollista hävitä jäljettömiin kenenkään sitä huomaamatta.
Kaatuuko metsässä puu jos kukaan ei kuule? Entä kaatuko se jos
kukaan ei välitä? Mutta ilmeisesti minä nyt yritän ajatella veljen
katoamista, niin kai se on. No, ajatellaan nyt sitten sitä kunnol-
la. Ajatellaan ihan niin kuin joku kysyisi sitä minulta, joku syyt-
täjä tai poliisi esimerkiksi. Tai jos ne eivät riitä: Jumala. Jos olisi
sellainen paikka kuin Viimeinen Tuomio, niin ehkä minä siellä
myöntäisin että olihan minulla veli. Oli, oli. Mutta minnekä tämä
veli siis meni, minne tämä katosi? Aihe kyllä väsyttää minua, hir-
veästi, sillä mistäs minä sen tietäisin?

Veljen katoamisen jälkeen minä... Minä en muista. Se oli niin
kummallista aikaa. Aamuisin isä luki lehteä, ja Ukki lehden tois-
ta puolikasta, ja jos joku siinä puhui se oli Ukki. Eikä sillä takuul-
la ollut mitään sanottavaa veljestä. Ja koska minä en ilmeisesti-
kään uskaltanut, en kysynyt. Tein minä silti sentään jotain. Kuljin
läpi talon takaiset metsät. Etsin jälkiä suolta, jonne saattoi vajo-
ta, ja perkasin kallionhalkeaman, jonne lapsia saattaisi pudota.
Tunkeuduin rikkoutuneen oven raosta viljasiiloon, muttei siel-
täkään ketään löytynyt, ääni vain kaikui harmaista seinistä. Sel-
laista pientä etsintää minä tein mutta rehellistä on sanoa... että en
minä oikeastaan välittänyt. Ei minua kiinnostanut, sillä... minä
olen tällainen tunteeton hirviö. Enkä edes sano tätä pahalla. Sel-
lainen minä vain olen. Sellaista elämä on. Ja sitten aika vain ku-
lui, eikä asiasta muutenkaan puhuttu.

Siinä saattoi olla kyllä sellainen pieni mahdollisuus, että veli
oli kaapattu. Minä olen lukenut asiasta. Lapsia kaapataan ja myy-

dään sitten seksiorjiksi tai muihin tarkoituksiin, rikkaiden lapsettomien lapsiksi ja elinluovuttajiksi. Saattoiko siinä olla kyse jostain sellaisesta? Joka tapauksessa minä olen vain koettanut eellä. Päivä kerrallaan. Silloin... opettaja yritti ottaa isään yhteyttä koska nythän minä pahoinpitelin lapsia aivan liukuhihnalla... Ja sitten minä... 13 vuotiaana... minulla oli oma varastettu auto, metsätiellä puupinon takana. Poikia kävi sitä kaupungista asti ihailmassa, ja yksi lihava tyttö teki sen takapenkillä saman minkä äiti Sepelle silloin vuosia sitten, niin että siihen aikaan minulla varmaankin pyyhki jo melko hyvin. Vai mitä sanotte?

*

Reikä seinässä. Kauan sitten porattu. Ei kai se vain sieltä tule, tämä lähetys? Painan pään käsien väliin. En pysty suojautumaan siltä, tuli lähetys mistä tuli.

Kai se sitten niin on että minä silloin pelkäsin jonkin verran. Kai se on nyt myönnettävä. Ei kai siinä mitään häpeämistä ole? Ainakin sinä aamuna kun söimme myöhäistä aamiaista ja isä lähti kuppi kädessä olohuoneeseen katsomaan Holmenkollenia. Sinä aamuna minä vähän pelkäsin. Nähdessäni miten hätäisesti isä lähti, ihan kuin aavistaisi jotain, jotain mitä minä en vielä tajunnut. Ja niinhän se juuri olikin. Ukki oli kumartunut veljeä kohden, käski sitä leikkaamaan juustoa *oikein*. Mutta velipä tärisi niin ettei kyennyt. Se raukka tutisi ja tärisi kuin aladoobi, ja isä vain lisäsi volyyymia niin että selostus peitti jo kaiken, ja minä yritin juoda nopeasti teeni loppuun. Kyllä minä silloin vähän pelkäsin, pelkäsin pitäessäni katseeni pöytäliinan kukkakuvioissa, mutta näin silti, kun Ukki tarttui veljeä hiuksista ja iski niin että kämmenen kuva kohosi vaaleaan poskeen, ja se lyönti, se sattui myös minuun. *Mitä helvettiä minä nyt puhun?*

*

Minä yritän nyt saada nämä asiat järjestykseen. Sitä varten on onneksi tuo tietokone. Sohlaan sen nopeasti auki niin että puolityhjää margariinipurkki tippuu hiiren tieltä lattialle. Kun tekstin käsittely vihdoin viimein aukeaa minä kirjoittelen sen valkealle näytölle, mitä tapahtui ensin ja entäpä seuraavaksi.

Äidin lähdettyä numero 1. Ukki siis asettui taloksi. Se kävi vierashuoneeseen. Sillä oli se musta kassi, jonka se rojautti sängyn viereen. Se rojahti itse kengät jalassa päiväpeitolle ja kaivoi kulu-neen pikkutakkinsa povitaskua. Sitten talossa alkoi haista piipputupakka. Ja isä, isä vaimeni silloin liki täydellisesti, se lakka-si puhumasta melkein kokonaan ja alkoi kasvaa kiinni pulloon.

Sitten nro 2 minä muistan puhelimen. Tämä on nyt ihan uutta. Puhelinhan soi silloin aika ajoin. Siihen aikaan oli käytössä lankapuhelimet. Soittoja tuli silloin useita, mutta aina kun isä tai Ukki vastasi, sieltä ei kuulunut mitään. Mutta sehän olikin Sisko! Olihan minulla siskopuoli. Tämä Sisko soitteli silloin, moneenkin kertaan, muttei puhunut kenenkään muun kanssa kuin minun! Kuka helkutti siellä nyt soittelee, Ukki kiukutteli ja paiskoi luuria. Tuo Sisko on minua paljon vanhempi. Hän on isän entises-tä avioliitosta. Hän ei enää puhunut isän eikä äidinkään kanssa. Hän oli riitautunut pahemman kerran. Minä en siitä niin tarkkaan tiennyt, Sisko oli niin paljon vanhempi. Mutta kai hän oli ollut aika villi tyttö, ja isä oli pannut hänet Ukin ja Mummin luo kasva-maan. Sen jälkeen Sisko ei enää puhunut isän kanssa, sillä siellä oli sattunut jotain, niin kuin kuvitella saattoi. Mutta minulle hän soitti, etenkin kuultuaan Ukin tulosta. Hän soitti ja kyseli huolta äänessä miten asiat olivat. Pärjättiinkö täällä? Oliko veli kun-nossa? Entä olinko minä? Joka kerta hän vannotti kertomaan, jos jotain paha tapahtuisi. Ja minun piti supattaa käsi luurin päällä varovasti ja valehdella tarvittaessa soittajasta.

*

Mutta mitä minä silloin sanoin? Tuijotan näyttöä, kumarrun seinän reikää kohden. En minä muista! Minä olin niin suuntautunut kodin ulkopuoliseen elämään, koetin elää kuin kotia ei olisikaan. Minä vain kävin siellä. Silmät ja korvat kiinni, sitten ulos. Olihan maailmassa muutakin. Varsinkin kun kiihdytti itsensä kahteen sataan siellä oli paljonkin. Silti alan nyt hengittää kiihkeästi, sillä eihän se näin yksinkertaista ollut. En minä voinut kaikesta päästä irti. En voinut estää Ukkia viemästä minua saunatiloihin pitämään kanssaan *palaveria*. Siellä se istutti minut rottinkituoliin, itse se istui sohvaan. Siinä me sitten olimme, vastakkain ja jännitti niin että ilma tirsisi. Lievä homeenhaju tunkeutui sieraimiin. Ja sitten pian myös Ukin piipputupakka. Ei Ukki minulle kuitenkaan mitään *sellaista* tehnyt, sitä ei pidä ajatella, mutta kyllä ne palaveritkin olivat kyllin pahoja, sillä niissä minun piti usein todistaa veljeä tai isää vastaan. Minä en tiedä mikä sitä hullua riivasi, mutta koko ajan se etsi syyllistä ja syyllinen olin joko minä tai joku muu, ja kenen nimen minä sitten valitsin? Mitä minä sanoin tunteja kestäneen palaverin jälkeen? Ja mitä minä sanoin ennen kuin veli katosi?

*

Nyt minä tiedä miten veli katosi. Minä muistan. Nro 3. Se liittyi rahoihin. Näpytän hullun lailla tietokonetta. Kirjoitusvirheitä tulee joka sanaan, mutta tulkoot! Ukkihan ei ollut mikään totaali-erakko, kuten kuvitella saattaisi. Sen minä muistan. Ukkihan oli varsinainen kansanmies. Se piti talossammekin omaa pientä järjestystään. Se piti aina puurokattilan ja kahvipannun puhtaana ja vierashuoneen siistinä, vaikka antoikin talon muuten vajota rappioon isän käsissä. Se oli tutustunut moneenkin mieheen paikkakunnalla. En minä tiedä mistä se niitä tyyppejä haali, mutta kotonamme kävi jos jonkinlaista jätkeä myymässä ja ostamassa tai muuten vain aikaa tappamassa. Usein koulusta tullessa niitä is-

tua tönötti keittiön pöydän ääressä tupakankäryssä. Isä ei siihen touhuun osallistunut millään lailla. Se istui silloin työhaalareissa nojatuolissa kuin elävä kuollut, eikä siis isästä sen enempää. Mutta Ukki teki rahaa. Sata markkaa sähkömoottorista. Sillä voisi olla käyttöä. Laita se tuonne autotalliin! Ai tarvittiinko laatikollista kotiviiniä. Sekin sinne autotalliin. Ja rahat jotka se sai, se laittoi ruukkuun ja ruukkua se piti ikkunalaudalla. Sitten joku oli ottanut ruukusta 400 markkaa. Minä istuin palaverissa varmasti ainakin puolitoista tuntia. Tukkaa lähti takkuina ja korvan juuri repesi. Isä istui nojatuolissa kun se jahtasi veljeä komerossa. Mietön mekastus siellä. Minähän olin sanonut sille palaverissa että veli sen teki. Tai ainakin jotain sinne päin, ehkä niin etten minä sitä ollut ainakaan tehnyt. Tai jotain muuta, minkä takia se syöksähteli komerossa kädet ojossa kohti vaatteiden sekaan pakenevaa veljeä. Kun minä lopulta onnuin huoneeseeni, veli nukkui jo yläpetillä. Tai ehkä se olikin tajuton? Ehkä sen aivoissa valui veri ja se teki jo kuolemaa? Aamun koettaessa se oli poissa.

*

Minkähän takia minä aloin silloin vainota sitä naapurin poikaa? Oliko se Jannen idea, tai Karin, vai keksinkö minä sen yksin? Minä en tiedä. Mutta kyllä me sitä vainosimme. Teimme sen koulupäivistä painajaista ja jos kotimatalla tavoitimme, veimme sen metsään, riisuimme housut ja istutimme muurahaispesään. Mikä näyttämö se olikaan! Kevätaurinko oli alkanut lämmittää. Se oli sulattanut metsään lämpimiä kosteutta höyryäviä laikkuja. Suuressa muurahaispesässä kävi kauas kuuluva kuhina. Ja minä, Janne ja Kari seisomme jonkinlaisten seipäiden kanssa sen ympärillä. Miten haavoittuvalta paljas iho näyttääkään vihreän sammalen ympäröimänä. Siinä kusiaispesällä! Eikä sekään meille riittänyt. Minä tulin siitä vain nälkäisemmäksi ja vihaisemmaksi. Saatoin herätä yölläkin kiukkua kihisten ajattelemaan sitä.

Samaan aikaan Ukki oli vähentänyt retuuttamistani. Palave-
reissakaan se ei enää niinkään kovistellut, kuin opetti. Se kertoili
joskus tunninkin juttuja sodasta. Selitti äänellä joka oli rauhal-
lisempi kuin koskaan, mitä siellä oli tapahtunut. Kuinka paljon
ruumiita se oli nähnyt ja miten se oli tappanut ihmisiä. Käsiry-
syssäkin se oli tappanut, viiltänyt ihan tavallisella puukolla na-
vasta ylöspäin. Se kertoi pommituksesta jossa se makasi korsun
pohjalla ja se oli ollut kuin perunakattilaa kaadettaisiin astiata-
solle – siitä ääni ainakin tuhatsatakertaiseksi. Se kertoi kavereis-
taan joita räjähteli yltymperiinsä. Se oli ollut silloin seitsemän-
toista. Se sanoi ettei olisi siihen pystynyt ellei sen oma isä olisi
kasvattanut siihen, tavalla jolla se meitäkin nyt kasvatti. Sitten se
esitti minulle aseensakin. Niin, se kääri sen esille rasvaisesta fla-
nelisesta liinasta joka oli kai joskus ollut valkoinen. Se opettaisi
minut vielä ampumaan. Se uskoi että minusta tulisi toisenlainen
kuin isästä tai veljestä. Se tuli taakseni ja sulki aseensa kouraani ja
puristi oman jäntevän kätensä päälle. Se sanoi: sinusta tulee Mi-
nä. Se sanoi myös, että minussa oli oikeaa ainesta. Minä kun en
valittanut turhasta. Siitä sen kuulemma näki.

*

Näinä aikoina Sisko soitteli yhä harvemmin. Kai sillä oli elämässä
muuta. Mutta se soitteli yhtäkaikki. Minä vastailin sen kysymyk-
siin välttelevästi. Sen minä muistan, että väitin vihaiseen sävyyn
kyllä tämä tästä ja sitten vain lakkasin tarttumasta koko helve-
tin puhelimeen. Enkä minä muutenkaan sen jälkeen ollut juuri
kotona sitä puhelinta vahtimassa. Siihen aikaan me jahtasimme
taas Jannen ja Karin kanssa sitä samaa honkkeliä tyyppiä joka asui
naapurissa. Se oli pakoillut meitä jo hyvän aikaan ja aika hyväl-
lä menestyksellä, ja se sellainen meno saisi jo loppua! Olimme
saaneet tietää, että sen isällä oli elektroniikkaliike, joten varmas-
ti sillä oli kotonaan hienoja stereoita ja muuta sellaista ylellistä.

Mehän väijyimme sitä sen talollakin, mikä ei ollut ollenkaan kaukana. Mäki vain tarvitsi laskeutua. Kun auto lähti pihasta kiipesimme tikkaita yläkerran avoimesta ikkunasta ja yllätimme sen sen omasta huoneesta. Kyllä se sitten pelkäsi. Minulla oli Ukin asekin lainattuna. Se ei ollut aluksi tajuta että me todella olimme siellä, mutta käsitti kun painoin piipun sen ohimolle ja sanoin että voidaan tulla koska tahansa tekemään siitä selvä. Sitten me vietiin siltä pari hienoa kaiutinta.

*

Minä käyn nyt välillä oksentamassa. Sitten etsin kaikki rauhoittavat mitä löytyy. Niitä ei vain minulle suurissa erissä myönnetä, ja komentokeskuksessa eli siis dosetissa – Janne sen nimen keksi – niitä ei ole nykyisin enää tarpeeksi, mutta ne mitä minulla on jemmattuna, napsauttelen irti levystä ja heittelen nieluun. Sitten kun en muuta keksi kierähdän lattialle pyörimään. Sätkin siinä kuin hämähäkki, kunnes väsyn ja senkin eleen teho hälvenee. Voimattomana tartun kännykkään. Ei minulla ole valittavana montaa numeroa, mutta äiti on yksi niistä.

Äiti. Hän kyllä katosi silloin, mutta sehän ei tarkoita että hän olisi kadonnut lopullisesti. Kyllä, kyllä, hän yhä on olemassa. Vastaa nyt äiti vastaa. No ei se vastaa.

*

Muisti kelautuu puhelimen hälyttäessä vääjäämättä eteenpäin. Se poika, se oli varmaankin sitten tarpeeksi epätoivoinen. Se ei nimittäin suinkaan säikähtänyt hiljaiseksi, kuten kai kuvittelimme kun vannotimme sitä olemaan kertomatta. Ja sillä oli vanhempi veli. Kova luu, kuulin sitten myöhemmin. Se tuli nyt kaupungista Toyota Corollaan ja sillä oli sen takakontissa pienoiskivääri. Kun me nousimme taas tikkaita se ampui Karia polveen. Minua se

jahtasi pitkin metsää, sillä minut se halusi tappaa. Se oli jämerä-leukainen ja lyhtyjalkainen ja hymyttömän näköinen kaveri, sen minkä ehdin silloin nähdä. Minähän ryntäsin silloin läpi pellon ja kuulin kun luoti suhahti jonnekin lepikkoon. Jalkani lensivät yli sammaleen, loikin yli oijen eikä minun mieleenkään tullut jäädä ampumaan vastaan, sillä enhän minä ollut vielä edes opetellut miten se perhanan Luger toimi. Minä ryntäsin eteenpäin. Ja siellä metsässä oli hylätty rakennus, kauan sitten palanut, jonka ympärillä oli kaikenlaisia lahonneita puukehikoita, menneiden piharakennusten ja tiedä minkä kehikoita. Yhden sellaisen sisään minä piilouduin. Kuulin jo pian oksien paukkuvan juoksuaskelien alla ja olin jokseenkin varma että ihan kohta minä kuolisin. Minä hytis ja tärisin ja kai ynisinkin, mutta vähitellen ne askeleet etäännyivät ja silloin minä nytkähdin niin että raapaisin otsani laudasta töröttävään naulaan jolloin verta alkoi valua kasvoille. Sitä puto-si jo pikkuhiljaa laudoillekin, ja se oli olevinaan kova ääni. Minä en ole nähnyt eläessäni mitään näkyjä, mutta silloin minä sitten näin. Sinne nimittäin konttasi ihminen sinne laatikkoon. Ja ihan siinä edessä, siinä pirun pienessä tilassa, oli Sisko. Laatikon lautojen välistä tunkevan auringon valon edessä.

– Kuuletko sinä? se sanoi.

– Mikset sä kertonut, se jatkoi. – Kyllä mä olisin tajunnut.

Se otti minua kiinni molemmista ranteista piittaamatta verestä jota koko ajan tippui sen käsille.

– Muista nyt! Ukin luona kaksi vuotta! se sanoi. – Ajattele sitä. Minä ihan oikeasti tiedän mitä se tekee. Minä ymmärrän sinua.

Minä epäilen olisiko Sisko koskaan sanonut mitään sellaista, mutta jonkinlaisen sävähdyksen tunsin ja samalla vuorenvarmasti tiesin, etten tulisi koskaan kertomaan Siskolle tai kenellekään muullekaan.

Se oli nimittäin liian pahaa.

Liian pahaa kerrottavaksi.

*

– No oletko sä kotona?

– Sinäkö se olet? Olen minä... Mitä haluat.

– Mä tulen kohta.

*

Hyvä muistojen lähettäjä siellä jossain! Oletko Sinä kenties siellä? Siellä reiässä? No, samantekevää, ole missä olet. Voit joka tapauksessa ottaa jo rennommin. Olet pilannut jo kaiken, kuten varmaan halusitkin. Veitsi on kääntyillyt haavassa. Usko vain, tiedän nyt haavani muodon ja pituuden, ei tarvitse enää täsmentää. Mutta tästä eteenpäin – minä vien tätä venettä. *Minä* muistan muistoni kyllä ihan itse, minä näen enkä käännä katsettani. Sinä et siis ohjaa. Minä ohjaan. Kuuletko sinä? Tässä oli asiaa jo ihan riittämiin!

*

Rauhoittavat panevat jalat vispaamaan, ja nyt katuja tanssahdellessani suon ajatuksia äidille, sille Vauhtimimmille. Sylkäisen väliittömästi kadulle ja saan vihallani askeleisiinkin vähän ryhtiä.

Se torvihan tuhlassi silloin nopeasti rahansa, tai siis meidän rahat – koko pankkitilinhän se silloin tyhjensi, mikä taas johti siihen, että isän oli siitäkin syystä otettava vastaan Ukki, joka lupasi maksaa lämmityskulut. Sepe jätti äidin oman onnensa nojaan jonnekin hotelliin, itse se tuomittiin myöhemmin vankilaan pitkästä listasta pikkurikoksia, niin minä olen kuullut. Ja siellä hotellissa oli rikottu tavaraa tuhansien edestä ja äiti oli hakattu siniseksi. Äidille jäi kamalat velat, sillä se oli saanut keploteltua pankistakin lainaa ja tuhlannut sen kaiken sitten Sepen kanssa mihin lie minkkiturkkeihin. Sitten äitiä vietiin, se pantiin isän luvalla laitokseen bipolaarisen häiriön tähden, jotta ei saisi enem-

piä tuhoja aikaiseksi. Tehtiin erinäisiä velkajärjestelyjä. Se alkoi pikkuhiljaa tajuta mitä oli sattunut, ja masentui tietenkin puhumattomaksi.

Tästä kaikestahan minä en tuohon aikaan tiennyt mitään. Entä tiesikö äiti veljen siirtymisestä... jonnekin? Sitä en tiedä, mutta epäilen, olisiko se siitä välittänyt.

Vuosien varrella äiti vähitellen seestyi, tai niin olen ymmärtänyt. Se rauhoittui kaikin puolin ja löysi paikkansa maailmasta edunvalvottuna eläkeläisenä kuten minäkin. Minä tulin tietoiseksi äidin olemassaolosta teini-ikässä, ja sen jälkeen olen käynyt sitä putsaamassa aika ajoin. Sekään ei koskaan puhu minulle mistään menneistä, tietääkseni se ajattelee hyvin rajatusti jossain teeveen ja rauhoittavien välissä, ja silloinkin lähinnä lapsellisia ajatuksia. Niin että jos minä kysyisin siltä tätä *mistä helvetistä elämässäni on kyse* -asiaa, niin se tuskin tekisi muuta kuin vaihtaisi teeveen kanavaa. Tiedän kuitenkin että sen eläke tulee ensimmäinen päivä, ja silloin minä soitan ja ilmoitan tulevani. Tai sitten en soita vaan menen vain. Se ei uskalla vastustaa minua vaan avaa oven ja siirtyy pois oven raosta. Yleensä käyn rosvoamassa jääkaapin, ja katson sen lompakon. Läpsin sitä ehkä pikkuisen. Sillä ei ikävä kyllä ole ikinä kovin paljon rahaa.

*

Entä sitten isä? Isällekin suon ajatuksen. Onhan isäkin nimittäin yhä elossa. Minä luulen että isä pitää minua vaarallisena. Minähän jopa kävin isän luona tässä vähän aikaa sitten. Se asuu yhä paikkakunnalla, muttei sentään vanhassa kotitalossa. Isällä on nykyisin mökki, todellinen erämökki, tuolla kaupungin ulkopuolella. Siellä se elää kuin se tyyppi se... mikä sen nimi onkaan, Linskola? Siellä isä kalastaa ja.. en minä tiedä, mitä se tekee.

Minä menin isän luo bussilla. Oli sekin kohtaaminen. Kävelin hiekkatietä, joka edelleen muuttuu traktoripoluksi, ohitin isän

punaisen Toyotan, haisi suolta, niin kuin melkein kaikkialla tämän kaupungin ympärillä. Sitten alkoi tuulla, raikas ilma kertoi järvestä vasemmalla ja kohta myös oikealla puolellani, sillä isän mökki on niemessä kahden järven välissä. Katiskan merkinä toimiva valkea muovikanisteri pomppi aalloilla.

Ja siellä isä oli, ilmestyi puiden lomasta sylissään klapeja ja kirves. Hän kahlasi viimevuotisten saniaisten läpi kuin tuulen kuljettama kellastunut lehti, sillä isä oli nyt kovin erilainen kuin Ukin aikoina. Hän oli itse asiassa muuttunut täysin. Hän ei ollut enää tukeva eikä turvonnut, vaan kuivettunut ja laiha ja täysin harmaantunut. Hän ei silti näyttänyt kovin vanhalta, vaan melkeinpä nuoremmalta kuin lapsuudessani. Hän oli jäntevöitynyt, kovettunut eleettömäksi ja ilmeettömäksi, kuin itseään armotta kurittava munkki.

Isä laittoi keksipaketin pöydälle ja maitopurkin, mutta muuten olin hänelle pelkkää ilmaa. Hän oli jättänyt kirveen nojaamaan kaapinoveen, aivan siihen saataville, niin että hänen ja kirveen välillä oli selvä yhteys. Mitään hätäistä minun ei kannattanut tehdä. Otin pöydältä keksin ja kaadoin maitoa, ja aloin mässyttää rauhallisesti. Keksin appelsiinimaku tuntui tilanteeseen sopimattomalta, raikkaalta ja aurinkoiselta, kuin suoraan lapsuuden takapihan pöydästä.

*

Oikaisen puiston läpi. Ohitan puoliksi tyhjennetyin viinipullon nurmella. Tai en; pohjat imaistuani viskaan pullon jonnekin. Kai minulla on myös krapula. On vaikea enää eritellä mikä on. Normaalisti en nyt kuitenkaan enää tästä menisi. Siitä ei ole kuin puoli vuotta kuin minut yritettiin polttaa. Sellaisesta jää ihmiselle välttämisreaktio. Se tapahtui tuolla, typerän muistomerkin luona. Ja ihme juttu sekín, mutta kuten Kari on viisaasti siitä sanonut *sitä niittää mitä kylvää. Ja niin makaa kuin petaa.* Eli suomeksi: mi-

nullahan vihamiehiä piisaa! Taisin silloinkin olla menossa äitiä tapaamaan. Sitten minä jotenkin jäähmetyin. Valitettavasti en ollut yhtään katsellut ympärilleni, vaikka yleensä skannaan ainakin jotenkuten ketä perässäni roikkuu. Jäin kuin hyponotisoituna tuijottamaan puiston toiselle puolelle. Raappastentien murju oli yhä pystyssä, vaikka vähän vinossa olikin. Ikkunoissa oli verhoja ja joku mummo siellä hääri. Tulin kai ajatelleeksi, että jos olisimme jääneetkin asumaan siihen, niin olisiko veli... minä en silloin vielä uskaltanut ajatella tätä asiaa loppuun. Mutta nieleskelin kuitenkin. Sitten selässä jymähti. Minut iskettiin jollain, kenties pesäpallomailalla. Paukku oli sitä luokkaa etten nähnyt hyökkääjästä kuin jonkinlaisen varjon tai hahmon, ehkä käsien haamuista liikettä. Päälleni viskottiin sytytysnestettä, ja sitten minä loimusin. Janne ja Kari ovat tätä nauraneet, mutta minä sanon, että kokeilkaapa itse vipeltää ympäriinsä rotsi ja tukka tulessa, ja että onneksi siellä muistomerkin edustalla oli sentään suihkuallas täynnä vettä. Keuhkot siinä vähän vaurioituivat eikä takaraivoonkaan kasva enää tukkaa.

Kompuroin puistosta kadulle. Vielä kilometri. Onko minulta nyt liikuntakykykin menossa, vai miksi tämä on niin vaikeaa? Koska olen viimeksi syönyt? Äiti saa kyllä laittaa minulle ainakin voileipää. Olen jo vähän pökerryksissä kun viimein saavun äidin asunnolle, mutta siinä se on, 3 C 12, rivitalokaksio. Ei tosiaankaan oma, vaan vuokra-asunto johon se saa asumistukea. Ilmassa on nyt kylmää kosteaa sumua joka jäätyy tienpintaan. Katulamppujen hohde leviää sumeaksi valoksi talojen ylle. Kolkuttelen ovea. Vääntelen ovenkahvaa, koetan kammeta ikkunaa auki taskustani löytäneellä ruuvimeisselillä. Sitten kuuntelen. Sisällä on hipihiljaista. No, ehkä sieltä kantautuu jotain putkien hurinaa. Huudan nyt äitiä. Valot syttyvät naapuriin, joten pitää möykätä vähemmän. Äsken se oli kuitenkin puhelimesta, joten missä se nyt lymyy? Älä yritä piiloutua äitikulta! Minä koetan kännykällä, mutta

numeroon ei saa yhteyttä, ja sujautan sen takaisin taskuun. Sitten ryhdyn kiertämään taloa, raahaan nurmikolta muovikämpärin ja nousen sen varaan kurkkimaan ikkunoista. Näen huonekalujen siluetteja ja digiboksin valon. Jyskytän nyrkillä lasia. Kokeilen takaovea. Ehkä se kyyristelee siellä pimeässä. Ehkä se puristaa pe-loissaan jotain pehmeää syliinsä, niin kuin veli aikoinaan.

*

Minulla on nyt aikaa ajatella laskuja joita olen kiikuttanut äidille maksettavaksi; sitä kun olen valehdellut autokolareista, polkupyöräonnettomuuksista, jopa leikkauksista saadakseni siltä rahaa. Nuorempana minä jopa sain sen maksamaan Aasian matkan ja laittamaan kolmesti tilille rahaa, sen kolmen kuukauden ajan jonka sekoilin Thaimaassa ja Myanmarissa. Sittemmin minä en ole pahemmin matkailutkaan. Mitä nyt yliopistollisen sairaalan teho-osastolla. Itsemurhaosaamista, sitä minulla on. Äiti on myynyt minun tähteni vaikka minkäläistä omaisuuttaan, kultaketjun, sormukset, polkupyörän ja teeveenkin. En tiedä tunnenko syyllisyyttä vai nautintoa. Ne sekoittuvat toisiinsa.

*

Se avaa oven juuri kun olen lähdössä. Ja tämä on erikoinen hetki, kun katseemme hämärässä kohtaavat, sillä ihan kuin äidissäkin olisi nyt tapahtunut jotain. Me seisomme eteisessä, enkä minä astu eteenpäin eikä se peruuta. Se vaikuttaa niin säikyltä, lääkkeettömältä niin sanotusti, ja lääkefriikit kautta maailman kyllä tietävät mitä tällä tarkoitan. Lopulta se kääntyy ja minä kävelen sen perässä sisään ja se kulkee keittiöstä olohuoneeseen, istuu ja nousee pian ylös. Minä istun jäykästi sohvassa joka on takuuvaraman mauton niin kuin äidin koko asuntokin, sillä äidin tyylitaju on tässä suhteessa pettämätön. Mutta siinä se puree alahuul-

taan, katsoo sitten silmiin ja jos nyt oikein ymmärrän, se yrittää jopa jutella, puhua vanhoista asioista. Minä rypistän kulmiani, minulta menee aikaa tajuta että se niin tekee, sillä yleensä hän se ei puhu mitään. Se kysyy sieltä lasipöydän toiselta puolen, muistanko sen kesän kun oltiin lomamatkalla Espanjassa. Ai minkä? Olen niin yllättynyt että nojaudun eteenpäin ja yritän hetken todella muistaa. Asuttiin Raappastentiellä, silloinhan se oli? Äiti on muuttanut vuosien myötä hämmästyttävän vähän, se näyttää aika lailla samalta kuin ennenkin. Ja nyt se on ikään kuin hento ja... auki.

Ja samassa muistan ihmetelleeni miten suolaista välimeri oli. Aallot heittelivät rannassa niin että säikähdin, ja hotellissa maito oli tosi rasvaista. Sitäkö äiti tarkoitti? Sitten äiti ja minä... Ne pöljät aurinkolasit! Minä nojaudun sohvan selkänojaa vasten niin että keionahka natisee ja nauran. Äitikin hymyilee, mutta silloin minä ponnahtan ylös kuin jousi. Minä en jumalauta luota tuohon. Siristän silmiä. Minä tiedän! Tuolla kasvojen takana ei ole ketään.

Minä sanon sille yhtäkkiä että nyt sinä jumalauta maksat. Sinä maksat kaiken minkä olet aikaansaanut. Ensin sinä sitten isä ja sitten minä itse. Ansaitsemme sen kaikki. Paskiaiset. Ja minä tapan tänään, tapan kaikki. Minä kostan veljen puolesta. Sillä veljeä ei olisi tapettu, jollei äiti ei olisi lähtenyt, jollei isä olisi ollut se saamaton sika joka se oli ja jollen minä olisi ollut pelkuri-raukka. Minä heitän taskusta avaimet lasipöydälle. Etsin farkkujen taskusta pienen veitsen ja käännän sen terän esiin. Äiti tuijottaa minua silmät selällään. Sanoo hulluksi. Sopertelee peloissaan. Väittää sitten ettei veli ole kuollut. Ennen kuin ehdin huutaa sen hiljaiseksi se nousee seisomaan ja sopertaa että velihän asuu Helsingissä. Ei voi olla niin etten minä tiedä. Se ei voi olla yksinkertaisesti mahdollista. Se sanoo pilanneensa kyllä kaiken, mutta... ei veli ole silti kuollut. Se asuu Helsingissä. Se on muuttanut nimensäkin... Se ei halua pitää yhteyttä. Se huostaan otettiin. Ei hän,

vaan Sisko sen haki jonain yönä... Tätä se vain toistaa kuin pieni lapsi. Minä istuudun nyt sitä vastapäätä kuin Ukki aikoinaan. Minä levitän jalkani, nojaan polviini ja pyydystän sen eteeni kuin kärpäsen. Se vapisee, kaivaa kuitenkin kännykän ja käskee soittaa. Kenelle? minä penään. Yhteiselle edunvalvojallemme. Siskolle.

*

Yhden asian minä olen jättänyt tässä kertomatta. Ihan kai siksi vain, kun olen niin kova jätkä. Eikä se nyt muutenkaan ole tuntunut merkitsevältä. Se asia on pikkutyttö, Siskon kolmentoista vanha lettipää, sellainen ihan tavallinen lapsi, joka nyt kuitenkin on ollut usein läsnä kun olen muistanut ja itkenyt, sillä itkenythän minä tässä koko ajan olen, sen minä myönnän. Se tyttö tulee aina neuvomaan tietokoneen käytössä, se sen koko laitteiston minulle asensikin ja sillä on ollut vaikka minkälaisia lisäasennuksia joiden tähden se on käynyt aika taajaan. Se oli viikkoja sitten kysynyt äidiltään lupaa, kun minä olin osoittanut mielenkiintoa sen omaa kannettavaa konetta kohtaan sen vieraillessa asunnossani Siskon kanssa. Se on istunut vieressäni kai hämmentyneenä ja pelästyneenä kun minä yhtäkkiä vain itken, tietämättä lainkaan muistuttavansa minua Siskosta, joka silloin soitteli ja jopa tietämättään ilmestyi minulle vakuuttamaan ymmärrystään ja välittämistään. Ja Sinä, hyvä lähettäjä, ryhdyit silloin toimeen. Tarvittiin Sinut, sillä minä olin varma siitä, ettei mitään pelastusta ole.

Tunneli-ihmisiä

Hänen kasvonsa ovat peilissä levät ja kuin halvaantuneet, vaikka tiettyssä valaistuksessa hän voisi olla komeakin. Itse hän ei kiinnitä huomiota kuin vihreisiin silmiinsä ja niistä äsken paljastuneeseen outoon välähdykseen, hermostuttavaan ja vieraaseen. Keskitettyä tuijotusta kestää sekunteja. Sitten hän pudottaa raskain elein varustevyön lavuaariin. Virtsasuihku alkaa saman tien lorisuta putouksena pieneltä näyttävään pönttöön. Hän huuhtelee vielä kätensä ennen kuin työntyy ulos oviaukosta vartiokopin eteiseen ja edelleen ulkoilmaan.

Hän seurailee aluksi tehdasalueen verkko-aitaa, ja helisyttää avainnippua metalliaidassa, josta putoaa päivän sateen jäljiltä kimaltavia vesipisaroiita. Kun radio alkaa surista vyöllä, hän sulkee sen murahtaen katkaisijasta. Samalla hän pyyhkäisee tolpastä ensimmäisen viivakoodin.

Hän sylkäisee purkan suustaan ja suuntaa parkkipaikan poikki takanaan laskeva aurinko ja yllään surisevat valonheittimet. Hän kävelee kahdeksi varjoksi haljenneena kuin salaman halkaisema tammi. Kaupungin äänet kantautuvat järven yli. Verkkoaidan takaa joutomaalta kuuluu rapistelua, joka häiritsee häntä.

Pääportin ovenkahva hukkuu hänen kouraansa, ja lukko naksahtaa kun hän sulkee sen. Peltihallin yläreunassa kiiltää hopeinen ikkunarivistö, joka värähtää, kun hallin peltiovi pamahtaa kiinni. Piilossa ollut sepelkyyhky lehahtaa verkkoaidan pöheiköstä, jossain kivien välissä rapistellaan taas. Muutakin kuuluu – mutta

hän on jo sulkenut mielestään joutomaan äänet.

Hän kiertää hallin toimistoissa, joissa haisee palaneelta kahvilta, pahlilta ja joltain hieman makealta. Hän sulkee katkaisijoista päälle unohtuneita valoja ja ohittaa sermejä, joissa on nastoilla kiinni lasten ja puolisoiden kuvia sekä tyttökalentereita, joiden kuvat hän selaa joskus läpi tammikuusta joulukuuhun.

Taskulampun valokeila pyyhkäisee ikkunaa kun hän siirtyy nyt hallin toiseen osaan. Siellä hän kulkee raskain askelin ohi kokoushuoneen pitkän pöydän, jonka keskellä olevasta savikulhosta hän nappaa suklaapäällysteisen kaurakeksin. Hän huomaa unohtaneensa viivakoodit, muttei välitä palata korjaamaan virheitä. Matka vie seuraavaksi alas tehdashalliin, jossa hätäuloskäyntien vihreä valo heijastuu sileäksi kuluneelta betonilta.

Kohisevia koneita kohoaa täällä joka puolella mustina möhkäleinä. Sähköjohdot ja ilmastointiputket halkovat harmaata ilmaa kuin metalliset liaanit. Hän potkaisee äkisti lattiaa. Sorvatut metallilastut syvällä maihinnousukenkien pohjissa iskevät kipinää. Hän sohaisee taskulampulla ilmaa. Hän ei tiedä mikä levottomuus häntä nyt vaivaa.

*

Hän työskenteli tehtaalla aiemmin varastomiehenä. Hän oli silloin pulleampi, vetelämpi, huterampi askelissaan. Kasvoillakaan ei ollut vielä anabolisten steroidien jälkiä. Hän ohittaa nyt tutut hyllyt.

Tehtaan piippu näkyi silloin mummin ainoan huoneen ikkunasta. Hän oli katsellut vuosia, kuinka puoli kaupunkia polki, auttoi ja käveli työvuorojen vaihtojen aikaan ikkunan alitse. Oli ollut luonnollista hakea varastomiehen paikkaa heti ensimmäisenä kesänä koulun jälkeen. – Läpätunkevia ajatuksia viriää nyt joka askeleella. Mielikuvien, lauseenpätkien ja kehon tuntemusten kirjo seuraa ulos hallista ja taas sisään toisesta. Ovet paukkuvat vihai-

sesti, kaiku vastaa viereisten hallien peltiseinistä. Hallien välistä ylhäällä elokuun taivaalla erottuu tähtiä.

Joutomaalta kuuluu taas jotakin kolistelua.

Muisto kouluajoilta iskee hänen mieleensä vasaran lailla. Hän oli ollut iso silloinkin. Jalat tuskin mahtuivat pulpetin alle, ja hänen sanottiin olevan Hormonihirviö. Hänen sanottiin myös halkaisseen äitinsä. Hänen syntymästään tehtiin jollain välitunnilla kokonainen näytelmäkin. Tytöt asettuivat seisomaan sivuille vaginaksi, ja välistä tunkeutui sitten joku, esittäen syntyvää vauvaa muiden parkuessa halkeavana äitinä. Se nauratti koko luokalle vedet silmiin, hän oli vieraspaikkakuntalainen orpo Fucking Hulk!

*

Hän ei ole kysyttäessäkään kertonut synnyinkaupungistaan. Hän ei ole voinut. Hän nimittäin tuntee saapuneensa tähän kaupunkiin jostain epätodellisesta kymmenen vuoden ikäisenä. Ei hän ole voinut sanoa tulleen jostain, missä todellisuus risteää rinnakkaisen maailman kanssa, missä aikaa ei ole ja mennyt on ainen preesens.

Itse asiassa hän uskoo tulleen *helvetistä*. *Helvetti* sopii hänen uniinsa, joissa mielikuvat kodista vilisevät outoina ja pelottavina. Eikä hänen kokonsakaan ole normaali, eikä hänen kasvojen muoto. Ja joskus hän menettää kipuaistinsakin. Silloin häneen ei satu kun hän lyö, vaikka iskisi nyrkillä seinään. Hän ei vain voi olla ihan tavallinen.

Muistot alkavat nyt myllertää hänen mielessään.

*

Hän ei ollut käväissytkään lapsuutensa kaupungissa, ei aikuiseenakaan, sillä jos hän kävisi, ja se osoittautuisikin aivan tavalliseksi kaupunkipahaseksi – niin mistä hän sitten oikein olisi kotoi-

sin? Mieluiten hän pitää tuon paikan alkuperän salaisuutenaan eläen tätä teennäistä rinnakkaiseloa ihmislajin kanssa.

Hänen nykyinen elämänsä alkaa heräämisestä maantiellä, auton takaistuimella. Hänellä oli siellä peitto yllään, eikä hän aluksi tiennyt, missä tai edes kuka oli. Sitten hän tunnisti jo ennestään tutun sosiaalityöntekijän ratin takana, ja muisti huoneensa ja pehmeäksi kuluneen tyynyn joka oli ollut hänen unilolunsa joskus aikaa sitten. Hän muisti myös räsymaton, sinipunaraidallisen, joka vei hänen huoneestaan käytävään, jossa oli jotain – jokin, kuin räjähdys, hämärsi siellä kaiken.

– Missä me ollaan?

Auton valokeila valaisi pimeää, ja tien kaistaviivat vilisivät auton vierellä tasaisesti.

– Sinä heräsit.

Rekka humahti vastaan. Kirkkaat valot.

– Enää tunti niin ollaan perillä, sosiaalityöntekijä jatkoi. – Onko nälkä?

Ennen kuin hän ehti vastaamaan renkaat vinkaisivat. Sitten valtava loikka, valkoinen peräpeili vilahti auton valokeilassa.

– Voi hyvänen aika!

Peura oli juuri väistänyt niukasti puskurin.

Se täräisi nyt tienvierustassa katsoen sivusilmällä äkkijarrutuksen tehnyttä autoa, osaamatta kai päättää missä vaara oikein piili.

Hänkin vapisi, sillä hänelle se oli ollut merkki.

Hänen ei haluttu muistavan eikä ottavan puheeksi räjähdystä.

Ja hänkin oli altis ja typerä, kun ei tiennyt edes sitä, mistä tuli ja millaiseen elämään häntä vietiin, pitikö hänen alistua vai pae-ta. Hän oli aivan kuin tuo säikähtänyt peura.

Sosiaalityöntekijä painoi kaasua, kuin aistien *helvetin* voimat. Ja kai aavistaen, että hän voisi avata oven ja syöksyä suin päin pimeään metsään. Hän tyytyi katsomaan pimeyden läpi heikosti erottuvaa taivasta. Puiden latvukset kiemurtelivat mustana orna-

menttina kylmää yönsineä vasten. Hän ei usko heidän puhuneen matkan aikana enää montaa sanaa.

*

On raskasta raahata mukanaan vanhaa aikaa portaalta toiselle, mutta kaikki tuntuu vain palaavan, hän ei tiedä, miksi. Hän jatkaa kierrosta, potkii ovia auki, ja tietyllä tapaa hän myös nauttii; kuin katselisi itseään ulkopuolelta, näkisi yhtäkkiä takanaan mustan ja usvaisen järvenlahden jossa usva pakenee katseen alta, liikkuu etäämmäs järvelle paljastaen – no jotakin!

Korkealta tehdasrakennuksen portailta hän näkee tien, jota pitkin hän tuli kaupunkiin. Hän kiihtyy. Tässä on näyttämö, jonne hän tuli. Haju, jota ei enää oikeastaan haista – paikkakunnan löyhkä – tunki silloin auton sisään hänen kyykkiessään taas penkkien välissä, sosiaalityöntekijän kertoessa hänelle nyt paperitehtaista, joiden piiput ja piipunvarsien punaiset valot nousivat metsän ylle.

– Asunko minä nyt aina täällä?

– Kyllä, tämä on kotikaupunkisi.

Harmaanvalkoiset mahtipontiset savupatsaat taittuivat pullistellen ja kumpuillen järvenselän päälle näyttäen valaisevan itse itsensä. Hän oli silloin pidätelty hengitystään.

– Nyt ollaan ihan keskustassa! Mummissi asuu tässä ihan lähellä.

Liikennevalot välkkyvät pois päältä. Hän näki nakkikioskin sekä kanavan tumman pinnan, ja kadut, jotka olivat kaikkialla lähes autiot. Valkea muovipussi lensi tuulen mukana, ja mies pitkässä takissa kädet syvällä taskuissa kulki viistoon tien poikki.

– Tuolla on poliisiasema! Sen kohdalta me käännyimme.

He sukelsivat kuin viidaktoon. Yhtäkkiä ympärillä oli korkeita pensasaitoja ja puita joiden oksat tarttuivat pimeässä toisiinsa.

Talorivit vilisivät. Sosiaalityöntekijä kumartui tarkkaavaisena raitin ylle. Hän puristi penkinreunaa, määränpää oli siis jossain täällä...

Itse hän muisti talon jo ennen kuin he pysähtyivät. Se tuli esiin aidan takaa: tuttu keltainen puutalo, jossa oli kolme kerrosta, isompi kuin tavallinen. Ja se toi oitis mieleen homeenhajun vuosien takaa.

Ehkä he sitten olivat käyneet täällä isän ja äidin kanssa.

Ja äkkiä hän oli myös muistavinaan marjapensaat talon sisäpihalla ja keinun. – Mielikuvat välähtelivät hänen mielessään.

Yläkerran yhdessä ikkunassa odotti himmeä valo, ja joku tumma hahmo. Valo sammui kuitenkin heidän pysähtyessään. Joku kai painoi katkaisijasta, nähdäkseen tulijat näkymättä itse.

Hän sytyttää nyt valot pieneen varastohalliin. Kävelee sen läpi. Hän ei edes huomaa kulkevansa sen poikki hengittämättä.

*

Pahvilaatikot, joihin hänen omaisuutensa oli sullottu, kannettiin seuraavaksi yläkertaan. Ensin odotettiin kuitenkin mummia. Alaovi raottui. Valoviiru osui pihakäytävään. Mummi viittilöi siellä, tai ainakin hän oletti niin.

– Tulkaa jo sieltä! se kehotti.

Hän ja sosiaalityöntekijä työntyivät mummin kehotuksesta portaakkoon, hidastaen siellä askeliaan, sillä mummi edellä liikkui hyvin hitaasti. He kulkiivat läpi eteisen ja keittiön, jossa makara kiehui pienessä alumiinikattilassa.

Hän koetti sanoa mummille päivää, mutta mummi ei tainnut kuulla, sillä se puhui vain sosiaalityöntekijälle. Hän etsi mummin katsetta ja yritti hymyillä, mutta mummin suun viiva ei värähtänyt, vaikka sen silmät räpsähtivät merkiksi siitä, että se tunnisti hänet. Sitten mummi neuvoi nopeasti, mihin tavarat tulisi

laittaa. Lasiesineitä tuli varoa sekä hyllyjä joissa oli hauraan näköisiä kukkasia kepeillä ja naruilla tuettuina.

– Äläs muuten pistä laatikkoa sinne, siinä on kolmentuhannen palan palapeli kesken!

Mummi neuvoi häntä muutenkin, kunnes hän tunsu itsensä kömpelöksi ja aivan jättimäiseksi, Michelinpojaksi. Miten hän voisi välttyä vahingossa rikkomasta jotain korvaamatonta? Äkkiä kyyneleet valuivat pitkin poskia. Niin, hän taisi itkeä silloin.

Nyt äkillinen kipu rinnan alueella saa hänet seisahtumaan hetkeksi.

*

Kun hän silloin rauhoittui, mummi jatkoi sosiaalityöntekijän kanssa.

Hän kyyhötti sohvalla. Ne olivat aikuisten tärkeitä asioita. Ne eivät kuuluneet hänelle. Sitä paitsi mummi puhui hiljaa, melkein kuiskaten. Sanoja ei oikeastaan edes kuullut. Pelkkää kuiskutusta.

Myöhemmin hän tajusi, että se oli mummin tapa osoittaa vihamielisyyttä ja halveksuntaa. Hän tulisi vielä tuntemaan itsensä monet kerrat typeräksi, kun ei edes saanut puheesta selvää. Hän mietti, mahtoiko sosiaalityöntekijäkään kuulla, sillä tämä kurtisti kysyvästi kulmiaan.

Sitten hän oli joutunut pakokauhun valtaan.

Sosiaalityöntekijä sijoitti kahvikupin pöydän reunalle. Se nousi ... Se... se meni jo, se vilkutti autolla, ja hän aisti ... ettei hän ollut enää sen mielessä... Hän ei muista... miten ilta eteni, kello vain tikitti ja löi vähän väliä klong, klong, klong ja home haisi, ja kaikki se vieraus...

Koetti koulun alkua edeltänyt päivä.

Hän seisoi pihassa tutkimassa pihan marjapuskat ja vanhanaikaisen keinun, jotka oli kuvitellutkin aiemmin tunnistaneensa.

Keinun puupienat olivat lahoamassa. Kasa ruosteisia metalliputkia kolisi jaloissa vaahteranlehtien seassa. Hän kuuli naapurista radion ja näki pihaa haravoivat pellavapäiset vanhukset. Lapsia ei näkynyt missään. Hän kurkki pensasaidan yli autiolle kadulle, jossa leijui tehtaan piipuista pöllähtänyt pahanhajuinen sumupilvi. Sitten hän havahtui nipistelyyn päänahassa ja kääntyi. Hän näki mummin ikkunassa.

*

Nyt pitäisi kyllä jo kiihuhtaa. Portin takana jyrisee rekkoja; kärsimättömät tupakat palavat kirkkaina autojen edessä verkkoaidan takana. No, odottakoon. Hän viipyilee kitkerien kaasujen keskelä, hyppelee betonitasanteelta toiselle, yli mystisesti kuplivien altaiden. Hänen on saatava vielä kävellä ajatustensa kanssa.

Ajatukset syntyvät liikkeestä ja jähmettyvät taas, kun liike lakkaa. Ja hän haluaa antaa mielen siivota menneisyyden järven sumua ja paljastaa pinnan, joka on harmaa, maitomainen. Siellä kellellä nyt sänky, joka on liian lyhyt. Se todella oli sitä, lasten sänky, joka tosin olisi ollut sopiva lähes jokaiselle hänen ikäiselleen, muttei hänelle.

Kaksi miestä kantoi sängyn sisään ja se sijoitettiin olohuoneeseen ikkunan lähelle. Hän ei kehdannut valittaa, sillä mummin silmien pilke paljasti, että mummi vallan hyvin käsitti, ettei hän päässyt ojentamaan siinä jalkoja suoraksi eikä kääntymään kunnolla. Hänen olisi pitänyt olla pienempi, mummin silmät viestittivät.

He olivat ennättäneet elää yhdessä vasta pari viikkoa, kun käynnissä oli jo jätävä sota. Hän totteli, mutta vastahakoisesti. Hänelle oli käynyt jo riittävän selväksi, ettei hän ollut mummin mielestä oikea lapsi vaan jotain muuta. Hän vältteli mummin katsetta minkä pystyi, sillä juuri katse oli pahin, se tunkeutui häneen pakottaen häntä joksikin muuksi, joka ei ollut hän, vaan se jon-

ka mummi näki. Ja hän tunsu, että jos hän suostuisi, hänen kävisi kalpaten.

Mummi ei puhunut hänen vanhemmistaan.

Hän mietti toisinaan, tiesikö se *helvetistä*. Jotakin Mummi ainakin tiesi. Vaikkei se sanonutkaan mitään, vaikenemista ympäröi sellainen myrkyllisyys ja syytös, josta ei voinut erehtyä.

Hän oli aina alakynnessä, sillä hän tiesi aiheuttavansa mummillla kamalasti kuluja. Hän söikin niin paljon. Mummi kyllä hankki kaiken, totta kai, mummi teki aina velvollisuutensa, mummia ei päästäisi moittimaan. Eikä hänkään saanut ajatella mummista pahaa, eikä voinut, sillä enää hänellä ei ollut ketään muuta.

Häntä vain alkoi vähitellen inhottaa voimakkaasti.

Mummin tekohampaat yöpöydän vesilasissa; korvavaikusta kellastunut kuulolaite; varsinkin häntä inhotti seinäkello, joka tikitti ja metelöi tasatunnein, kuin jättimäinen imbesilli pitäen häntä usein yöt hereillä.

*

Jotenkin hän kuitenkin selvisi koulusta ja mummin luona asumisesta.

Peruskoulun jälkeen hän roikkui mukana jonkinlaisessa moottoripyöräjengissä, vaikka hänellä ei ollut edes pyörää eikä vielä ajokorttiakaan. Jengin bensankatkuinen läävä oli kai jokin varatorakennus. Hänet oli kutsuttu mukaan ison koon takia. Jonkun jengiläisen kaveri oli hänen luokkakaverinsa, sitä kautta hänet kutsuttiin. Kai hänen ajateltiin olevan hyvää rekvisiittaa. Siellä jengitalolla hän sitten patsasteli laulaen joskus aaceedeceetä humaltuneiden jengiläisten mukana. Hän vieroksui saamiaan liivejä, eivätkä edes pyörät kiinnostaneet. Hän inhosi niiden tyyppiin uhittelevia tappelu- ja panojuttuja. Hän yritti käydä treffeillä parin jengin tytön kanssa, muttei siitäkään tullut yhtään mitään.

Hän oli liian hiljainen, jopa vihamielinen. Sekä hän että tytöt kiusaantuivat.

Hän alkoi käydä yksikseen punttisalilla uimahallin alakerrassa.

Hän istui pitkiä hiljaisia toveja punnerruspenkin päässä, kuin olisi seurustellut ääneti painojen kanssa. Tulokset nousivat viikosta toiseen, vaikkei hän silloin vielä edes käyttänyt anabolisia. Levypainojen kolahtelu rauhoitti häntä, altaan kloori haisi.

Silloin hän ruttasi tehtaalla työkseen pahvilaatikoita. Se oli typerintä hommaa mitä kuvitella saattoi, vaikka rullakon siistit pinot tuottivatkin outoa tyydytystä. Sormiin kertyi ärsyttäviä viiltohaavoja.

*

Häntä hämmentää nyt miten nopeasti aika kulkee tänään hänen mielessään. Vuodet tiivistyvät muutamiksi muistoiksi, ääri-voiksi.

Äkkiä hän on kahdenkymmenen. Mummi on jo huonossa kunnossa.

Se vietti silloin viikkoja sairaalassa. Se palasi aina välillä kotiin, mutta joutui taas pian sairaalaan sydämensä tähden. Mummi kärsi hiljaa ja valittamatta, äänettömän katkerana jollekin. Hän ei edelleenkään tiennyt mille, eikä saanut sitä koskaan tietääkään.

Töissä hän siirtyi vähitellen varastomieheksi tavaran vastaanottoon ja oppi ajamaan trukkia niin, että osasi lopulta tyrkätä laatikkoita korkeisiin huoruviin varastohyllyihin taitoajajan vauhdilla ja näppäryydellä. Taukojen aikana hän jurotti muista sivussa ja seinustalla. Siitä oli tullut hänen tapansa olla.

Joku nuorempi yhteen kokoontuvasta äijäporukasta huuteli joskus hänelle, mutta hän ei sellaisiin reagoanut. Hän käveli pois ja istui trukin rattiin, lasi lihaksikkaan kätensä vaihdekepillä, vaistoten ettei huutaja kuitenkaan yrittäisi; eivät ne yrittäisi.

*

Häntä ärsyttää. Nyt! Päästettyään pari rekkaa sisään hän juoksee ritilärappuset ylös kattotasanteelle. Hän juoksee pahalta haisevien vesihöyrypilvien läpi, yli kerrostasanteiden, joissa maihinnousukengät alkavat rapista, kun niiden pohjaan tarttuu kellertävää tahmaista nestettä. Alueella on jokin vika; jokin on hänestä nyt väärin. Alue, joka on ollut niin pitkään jo turvallinen on nyt yhtäkkiä jotenkin viallinen.

Rakennus jonka rappuja hän nousee on tehdasalueen korkein, massiivinen ja äänekäs. Hän kiipeää nyt tehtaan kohinassa ylös tervatulle katolle, miettii tovin mitä onkaan toimittamassa ja muistaa sitten rappusiin kiinnitetyn viivakoodin. Lukulaite piippaa. Vihreä valo välähtää. Sitten hän jo juoksee. Juoksee hätäisesti rappusia niin kovaa kuin pystyy hypäten tasanteiden yli yhdellä loikalla, kaiteesta tukea ottaen. Tasajalka-alastulo saa järeät metallirappuset tärähtämään.

Maan pinnalla hän jatkaa kierrostaan järven rantaan. Hän tähyilee ympärilleen, tällä kertaa hermostuneena. Lähistöllä on jotain pelottavaa. Hän menee suurten pyöreiden öljysäiliöiden ja valossa punertavien höyrypilvien ohi, taskulamppu lyömävalmiina. Hän laskeutuu öljypuomille, jonka taakse tehdas laskee puhdistamansa öljyisen jäteveden. Hän astuu rantaan, kivelle, ja näkee oman kuvajaisensa mustan veden kalvolla.

*

Sitten mummi yhtäkkiä kuoli. Hän muistaa sen varsin hyvin. Puhelinsoitto tuli kun hän oli töissä. Tieto ei tuntunut miltään. Hautajaisiin ei tullut ketään, ja kaikki hoidettiin jokseenkin ripeästi. Maahanpanot, perunkirjoitukset, koko homma oli hänestä kuin pitkitetty virastossa käynti. Mummilassa mikään ei muuttunut. Talon äänimaailma oli sama. Ehkä hieman vähemmän portaiden natinaa, ehkä harvemmin vessan vetämisen suhinaa. Pillereiden ropina dosetissa lakkasi.

Jotenkin se myös ärsytti häntä, mummin poissaolo. Samalla tapaa kuin häntä joskus ärsytti isän ja äidin poissaolo. Ei mitään erityistä tunnetta, vain jotain, joka sai suuttumaan pienestä, veren kiehumiaan.

Kaappikellon tikitys ja tasatuntien kolahdukset saivat hänet nyt suunniltaan. Lopulta hän otti tuon miehen kokoisen kellon syliinsä ja raahasi koko pahuksen rakkineen alas portaita kellarisiin. Hän viskoi aluksi kelloa seinään ja paini sen kanssa. Piti kiinni sen sorvatuista korvakkeista ja murskasi keskustaa polvela. Tuon takia hän oli nukkunut huonosti viimeiset kymmenen vuotta, niin että jumalauta kello, siitäs saat!

Sitten hän itki. Hän kyykistyi lattialle kellon säpäleiden keskelle, hän hautasi kasvot käsiin ja nyyhki päästelleen merkittäviä vinkaisuja. Hän vuodatti kyöneleitä ja limaa ja räkää tietämättä, mistä se kaikki yhtäkkiä edes tuli. Hän pyyhki limaisia käsiään sementtiin. Onneksi kohtausta meni nopeasti ohi.

*

Hän loikkaa kivetä takaisin maahan. Hän ei enää halua nähdä mitä sumun takaa paljastuu, hän ei pidä uudelleen näkyviin lipuvista asioista, ei varsinkaan häpeästä, joka tulee kuin ruhjoutunut sotalaiva. Se ei olekaan upponnut minnekään. Se on vain harhaillut sumussa. Kuin aave... aavelaiva. Tullakseen taas.

*

Tietenkin hän kaipasi seuraa. Ja kipeästi. Hän tajusi sen kellon sirpaleiden keskellä, ymmärsi kaivanneensa sitä koko ajan. Kai-puu melkein huusi hänen korvissaan. Etäinen huuto. Tai ei, ei niin etäinäkään. Oli löydettävä joku!

Hän muistaa, kuinka hän vaelsi sekasortoisena kaupungilla, viinipullo kädessään. Hän yritti iskeä bussipysäkillä seisovaa

vanhaa naista. Hän lähestyi tyttöjoukkoa, joka hajosi heti hänen ympäriltään kuin vikkellä kalaparvi. Hän veti takkia tiukemmin ylleen, viskasi viinipullon pöheikköön ja meni yökerhoon, minne ei taatusti kuulunut. – Mutta toisin kuin hän oli odottanut, hän tapasi silloin jonkun. Hieman pullean, hieman vanhemman, mutta seksikkään naisen.

– Saanko mä tulla tähän istumaan?

Hän oli nähnyt naisen aiemmin Sokoksen kosmetiikkaosastolla. Kirkkaiden valojen ja kimmeltävien pullorivien keskellä tämä oli esitellyt asiakkaille Lumenen, Lorealin – tai mitä kaikkia niitä olikaan – tuotteita sievänä ja lähes nukkemaisena. Hän oli itse asiassa nähnyt naisen aika useinkin, koska hän oli ottanut tavakseen kulkea kosmetiikkaosaston läpi ruokaosastolle ja heidän katseensa olivat alkaneet kohdata tämän tästä.

Mutta hänen mieleensä ei ollut edes juolahtanut lähestyä naista.

Naisen pehmeä vartalo lämmitti hänen vierellään. Yökerhon nahkasohvalla oli ahdasta. Kaveriseurue jutteli ja nauroi, mutta nainen ei kiinnittänyt enää ystäviinsä juuri huomiota, vaan joi drinkkiään hänen vierellään pienin siemauksin. Nainen vilkuili häneen, tummat pitkät ripset vilkkuivat.

He alkoivat jutella metelin yli. Tai nainen jutteli. Hän ei osannut. Hän kaatoi drinkin vahingossa lattialle. Nainen ei pahastunut, vaan nauroi vain. Sitten nainen kosketti häntä olkavarteen pienellä kevyellä liikkeellä. Värähtäessään hän ajatteli, että juuri tätä hän tarvitsi.

He kävelivät pois musiikin pauhusta ja ulos yökerhosta. Hän suurena kuin norsu, mutta myös hitusen ylpeänä nähdessään narikassa toisten miesten kateelliset katseet naisen tartuttua käsiynsä ja keinuessa hänen vierellään rappusia alas.

Kotinsa luona nainen värisi kylmästä ohuissa vaatteissaan ja kysyi, pyytäisikö hän ulos toisenkin kerran. Sitten hän sai suukon poskelleen.

He alkoivat tapailla. He kävivät elokuvissa tai kävelivät kävelytietä ympäri keskustan lampea pysähtyen aina välillä ruokkimaan sorsia. Tai sitten he istuivat hänen asunnossaan.

– Bodauslehtiä, nainen nauroi hänen kirjahyllynsä äärestä.

Hän hymähti väheksyvästi.

– Ei sitten yhtään pornoa?

Hänkin naurahti kiusaantuneesti.

Hän ei tiennyt mitä tehdä tämän naisen kanssa. Hänellä ei ollut kokemusta. Ehkä kyseessä oli rakkaus? Ehkä tämä oli vakavaa? Mistä näistä tiesi? *Helvetissä*, jota hän ei oikein muistanutkaan, ei taatusti ollut ollut rakkauksia ikinä.

*

Hän tekee nyt ylimääräisen kierroksen rannassa. Hänen ei pitäisi hortoilla lepikossa. Täällähän on pimeääkin. Hän tasapainoilee nuljuvien kivien päällä. Mitä hän täällä oikein edes toimittaa, ei hän täällä rannalla ole kuitattavia viivakoodejakaan. Hän voi vielä taittaa nilkkansa. Kivet kolisevat tosiaan vasten, loiskahtavat veteen. Hämäränäkö ei oikein toimi tehtaan valojen sokaistessa puiden välistä. Voi helvetti tätä touhua, hän manaa puoliääneen. Silti hän haluaa nyt viipyillä täällä, etsiä turvapaikkaa, jossa voisi valmistautua kohtamaan sen, mitä hän pian muistaisi.

*

Hän yritti kyllä tehdä itseään tykö. Hän ilmestyi naisen työpaikalle kosmetiikkaosastolle, ja he menivät lähes päivittäin kahville. He olivat rakastella monet kerrat, mutta hän ei saanut sitä aikaiseksi. Yhtä hyvin hän olisi voinut pitää silloin pahvipalaa sylissä. Niin turraksi hän yhtäkkiä kävi.

Yhden sellaisen syli-illan jälkeen hän päätti seurata naista. Tiedä minkä mielijohteen takia hän otti takin naulakosta. Naisen

kengät kopisivat jo kulman takana. Hän asteli varovasti perään.

Seuraaminen oli tietenkin noloa.

Se oli stalkkausta.

Mutta hän oli hämmentynyt ja hermostunut.

Hän soimasi hiljaa itseään, mutta silti hänen oli seurattava naista. Nainen kulki soratietä rintamamiestalojen alueelle. Hän tajusi, ettei nainen asunut siellä, ja hänen teki jo mieli juosta naisen rinnalle kysymään hädissään, minne ihmeeseen tämä oli menossa, kun nainen kääntyi äkisti yhden talon pihaan.

Talon seinät olivat harmaat. Ulkolamppu paloi ja valaisi pihan puskat ja sai portaiden kaiteen kimmeltämään.

Hän epäröi, mutta liukui sitten pihaan. Hän kyykki hetken puskan takana ja hiippaili ikkunoiden alla. Sitten hän hiipi sisään. Ne eivät lukinneet edes oviaan sellaisella alueella.

Hän näkee yhä nytkin naisen avaamassa tukkaansa. Harmaa hame valahtaa kasaksi lattialle. Ikkunoissa ei ole verhoja. Jalkalamppu palaa kirkkaana. Hameen päälle putoavat valkeat pikkuhousut. Sitten hän kuulee, kun nainen mainitsee hänen oman nimensä. Nainen sanoo sen miehelle, jonka peniksen päälle nainen laskeutuu ja lisää jotain. Miestä alkaa naurattaa. Yhdyntä tapahtuu kuin suttuisissa elokuvissa, niissä jotka hän poisti tietokoneeltaan päätettyään ryhtyä uskolliseksi yhdelle naiselle. Tälle yhdelle naiselle.

Ynähdysten voimistuessa räkäisiksi kiljaisi hän lähti. Hän hiipi hiljaa ja varovasti alas rappusia ja hölkkäsi kotiinsa. Ei hän ollut edes vihainen, hän oli shokissa. Hän tyhjensi tilinsä. Mummin rahat.

Oli vaikea päättää minne menisi. Tai mitä edes tekisi. Mutta jonkin pois oli lähdettävä, se oli selvää. Olihan hänellä kyllä auto. Hän täytti tankin. Osti mukaan evästä. Ja siinä meni jo Tampere, ja pian Seinäjoki. Mikään määränpää ei tuntunut oikealta. Hän

yritti pysähtyä, yöpyä motellissa, mutta olo oli liian levoton. Oli taas lähdeittävä.

Lopulta vastaan tuli Jäämeren harmaa massa ja vielä harmaampi taivas. Hän jätti auton, ja rannan suolaiset tyrskyt ja arktinen tuuli alkoivat hivellä naamaa. Hän seiso i rannalla, jonka kivet kallisivat jaloissa.

Kun ahdistus oli kasvaa aivan liian suureksi sietää, oli jatkettava taas. Hän tajusi nyt kuitenkin yhden asian: Auton kuori ja liikkeellä olo suojasivat häntä. Mielikuvat naisesta toisen miehen päällä asettuivat vähitellen, kun hän vain ajoi ja ajoi. Nyt jo alas Norjan vuonoista rannikkoa.

Pyyhkijät narisivat tihkusateessa. Atlantilta saapuvat pilvet kasvoivat. Pian rankkasade hakkasi ikkunaa. Auto alkoi heittelehtiä puuskaisessa tuulessa, ja vierellä oli jyrkkä pudotus alas vuonon rantaan. Silti korin sisällä oli turvallista, aivan kuin hän olisi löytänyt jonkin suojan myös omilta tunteiltaan. Ja hän mietti kuumeisesti, miten voisi jatkaa tätä, sillä hän oli varma, että ei enää koskaan laittaisi itseään samalla lailla alttiiksi. Mutta missä voisi olla tällä tavoin omassa tilassa, katsojatta? Missä olisi sellainen paikka? Se olisi keksittävä pian, sillä kohta loppuisivat bensarahat.

*

Hän tulee nyt ulos hallista varastopihalle, jonka poikki menee rautatie. Hän katselee tuttua näkymää hetken jopa tyytyväisenä. Hän löysi täältä oman tilan. Tämä on hänen valtakuntansa.

Edessä kallio halkeaa aidan takana ja kanjonista syöksyy rautatien kaksi himmeästi kiiltävää kiskoä. Hän jää tuijottamaan kiskoja. Rataa pitkin saapuu päivittäin erilaisia teollisuuskemikaaleja. Suurissa kuperissa säiliöissä tuodaan liuottimia ja polttoaineita, ja hänen tehtävänsä on avata ja sulkea porttia. Työ on kieltämättä helppoa. Hänhän vain vartioi aluetta, jossa ei yöaikaan liiku juuri

ketään. On vain yövuorolaisia ja yksittäisiä rekkoja. Muuta ei tarvitse osata kuin pitää alue tyhjänä. Ainakin asiattomista.

Hänen kasvonsa kääntyvät nyt irveen. Tänä yönä kaikki on edelleen jotenkin pilalla. Hän aistii sen yhä selvemmin, jonkin, joka on koko ajan häirinnyt häntä. Hän ei tiedä mistä oikein on kyse, kunnes havahtuu katsomaan joutomaalle, kalliolle, eikä aluksi ole tajuta näkemäänsä. Siellä... on jotain pummeja. Ja nyt hän muistaa äänet jotka häiritsivät häntä työvuoron alkaessa. Aidan takaisella joutomaalla on tyyppejä lorvimassa, siis tuolla ihan lähellä. Ne katselevat sieltä ja huutelevat, mitä lie... roskasakkia.

Hänen suupielensä nykii. Nyt ne heiluttelevat käsiään, näyttävät keskisormea.... hänelle? Nimittelevät... miksi? Natsiksi? Vaikka tämä on hänen paikkansa... Hänen alueensa. Hän astuu varovaisesti askeleen eteenpäin, puristaa käsiä nyrkkiin, mutta pysähtyy ja epäröi rekan tuutatessa taas portilla. Tyypit nauravat, joku irokeesipäinen näyttää takapuoltaan. Nuotio kalliolla kipinöi ja loimuaa.

Hän käännähtää portin suuntaan. Avaimet kilisevät liikkeen kiivaudesta. Hän kulkee niin nopeaan, että askel lipsahtaa ja hän on luiskahtaa alas raiteille. Hän korjaa kävelynsä pikaisesti taas raskaan ryhdikkääksi askellukseksi, jota avainnipun helinä tahdittaa kuin marakassi ja toivoo ettei kukaan huomannut horjahdusta. – Paitsi nuo tyypit tietenkin. Ne näkivät sen. Ne näkevät nyt hänen elämänsä, hän on tullut paljasteluksi.

Ja hän kompuroi saman tien uudelleen ja kiroaa katkerasti.

Hän ryntää sisään vartiokoppiin, paiskaa luukun auki ja nappaa lupalapun rekkamiehen käsistä avaten portin katsomatta edes lupaa. Kun rekka on sisällä ja portti kiinni, hän jatkaa taas kierrostaan. Hän ei tiedä mitä se on, mikä häntä vaivaa, mutta se sumentaa ajatukset. Ympäristökin hämärtyy. Alahuulesta tirskahtaa verta. Hän on purrut huulta huomaamattaan. Vieraat mökeltävät joutomaalla; hän laskee konttorin hanasta vettä ja purskuttaa sitä kasvoilleen.

Hänen olisi vielä käytävä läpi jäljellä olevat hallit ja niiden konttorit viivakoodeineen. Hänen on rauhoitettava, otettava iisisti. Se ei vain enää onnistu. Hän potkii ulkona tynnyreitä, jotka kolisevat sentään rauhoittavasti, ja hän loikkaa vierivän tynnyrin yli ja potkaisee oven auki alueen suurimmalle tehdashallille. Hallissa on yövuorolaisia, joille hän irvistää ohikulkiessaan synkästi.

*

Palattuaan Norjasta hän oli mennyt ensi töikseen keskustelemaan yövartijan paikasta, jonka tiesi olevan avoinna. Hän oli tunkeutunut vartiopäällikön toimistoon. Päällikkö oli katsonut häntä hämmentyneenä, ja hän oli pelännyt näyttävänsä kiihkossaan mielipuolelta. Mutta paikka oli järjestynyt. Vartiopäällikkö oli ojentanut pöydän yli kaavakkeita ja hän oli täyttänyt ne lapsellisen innokkaana. Ja viikon päästä hän oli riemuinnut yhtä lapsekkaasti vartijanhaalareistaan ja peltisestä pukukaapista, jonka hän sai itselleen vartijan kopista. Hän riemastui seuratessaan valvontakameroista kuvaa tyhjenevistä parkkipaikoista. Ja hän peitteli työkaverilta helpotustaan, kun sai jäädä yksin.

Täällä hän saisi olla rauhassa. Aivan kuin auton sisällä. Täällä myös se hyväuskoinen idiootti, joka hän oli hetken ollut, pysyisi poissa.

*

Kun yö päättyy lopulta, hän on niin unenpöpperössä, ettei muista miten oikein nousi autoon ja onko hän sanonut mitään aamuvuoron vartijalle.

Auto hurisee kohti keskustaa. Kello on puoli seitsemän, ja aamuvuoron työntekijät tulevat vastaan pyöräillen ja autoillen, virkeät ilmeet räikeinä kuin neonvalot.

Hän kääntää kasvot väsymyksestä harmaana auton pääkadulta kohti uimalampea. Ajaminen on holtitonta, ja hän avaa ikkunan pysyäkseen hereillä. Auto nytkähtää ja pysähtyy uimapaikan puurakennuksen varjoon autiolle parkkipaikalle. Harakka nauraa josain, ja neulasia tipahtelee tuulilasiin rakennuksen vieressä ko-
hoavasta männystä.

Hän nousee autosta ja siirtyy betonilaiturille, jossa hän riisuu-
tuu alushoususilleen. Täällä ei ole tähän aikaan ketään katsomas-
sa. Hän värähtää ytimiä myöten loiskahtaessaan tyyneen tum-
maan veteen. Hän antaa kehonsa vaipua pimeyteen parin metrin
syvyyteen. Kylmä pohjavesi kutittaa varpaita. Pintaan tullessaan
hän alkaa kauhoa kulmikasta vapauintia.

Kymmenen minuuttia, viisitoista minuuttia, kuluu melkein
tunti. Hän istuu betonilaiturilla. Aurinko on alkanut lämmittää,
ja uinti on rauhoittanut, niin kuin se on tehnyt ennenkin, lukui-
sina samanlaisina aamuina. Hän muistelee aikaa, kun hän nosteli
painoja. Aikanaan sillä oli ollut sama vaikutus.

Hän on jopa vähän leikkinytkin lammella – loikkinut hyppy-
tornista. Tietenkin se on älytöntä, mutta... aika mukavaa. Hymy
nousee hetkeksi kasvoille. Hän katsoo suurta puista rakennel-
maa. Kerran hän jopa levitti mäntysuopaa veteen vähentämään
pintajännitystä, jotta hän olisi uskaltanut hypätä kaikkein kor-
keimmalta, kymmenestä metristä. Hän tietää sen itsekin: yksin
ollessaan hänessä palaa jokin tuli. Nouseva aurinko voi näyttää
silloin lupaukselta ja metsän takana maailma jatkuu. Hän kylme-
nee todella vasta toisten seurassa.

Hän tarvitsee paikkoja joissa voi olla rauhassa. Autossa ja teh-
taalla se on ollut mahdollista, ja liekki palaa silloin ainakin hitu-
sen verran. Nyt hän on kuitenkin menettämässä otteensa.

Rappuset asunnolle ovat raskaat. Muisteluko se tässä uuvuttaa,
vai nuo vieraat tehtaalla vai mikä? Unen lähestyessä hänen sydä-
mensä alkaa iskeä yhä kiivaammin.

Helvetti ei ollut ennenkään ollut kauempana kuin lähin sänky, unen pakko. Hän oli tavannut syödä unilääkkeitä. Bentsodiatsepaamia, mirtatsepaamia ja vaikka mitä paamia. – Lääkkeillä hän oli tehnyt väkisin unta. Hänen elimistönsä oli yrittänyt vastustaa, varoa vaaraa, mutta lopulta lääkkeet olivat aina voittaneet. Ja ne vievät paitsi uneen myös *helvetin* porteille.

Tänään ollaan jälleen aivan lähellä. Vain puoli tuntia nukahuttamisen jälkeen hän näkee lapsuudenkodin mustana tunnelina. Sen hän on nähnyt toki ennenkin. Paikan joka ei ole tavallinen kerrostaloasunto, vaan pieni ahdas tunneli jättimäisessä muura-haiskeossa.

Ulko-oven takana aukeaa vieraiden tunnelien verkosto. Kodin sisällä sykkii punainen hehku, aina käynnissä oleva räjähdys. Se pakottaa hänet unessakin ulos käytävään. Hän valuu pitkin seinää istumaan käytävälle. Kädet painuvat kasvoille. Ihmiset, joita hän sormien välistä näkee ovat outoja, mutta ne ovatkin tunneli-ihmisiä. Niitä kulkee hänen ohitseensa aina, kun hän istuu yksin käytävässä. Hän kyyhöttää siellä. Joskus piestynä, joskus muuten vain, kerran ilman vaatteita.

Ohikiitäviä lahkeita, hameenhelmoja, monenlaisia kenkiä.

Nyt jostain ylhäältä kuuluu stereoiden jytinä, ja vettä lasketaan ja riidellään, joku nauraa kovaan ääneen TV-ohjelmalle. Ovi käy, joku juoksee.

Ja te juuri olette niitä tunneli-ihmisiä, te jotka tämän luette. Älkää väittäkö muuta, tekin kävelisitte kuitenkin ohi, ylimielisenä ja piittaamattomina, te tuntemattomat mielet, joita hän ei voi millään tajuta. Lamppu rätisee katossa outoa valon kieltä. Hissi lähestyy hiljaa natisten ja hän istuu yhä tiiviimmässä kyyryssä. Hyönteisten kitiinikuoria rapisee jossain seinässä selän takana. Salaperäisiä olioita kaikkialla. Hän ei ole sitten nuoruutensa nähnyt tunnelia mielessään näin selkeästi, mutta nyt hän näkee,

vaikkei tietääkseen edes nuku.

Samalla irokeesipää liittyy mukaan uneen. Se tuntuu hirveältä. Irokeesi näkee hänen sieluunsa, ja kaiken lisäksi se paljastaa taas pakaransa – unessakin. Kasvot ilmestyvät näkyviin jalkojen välistä irvokkaina ja vihaisina. Nuotio loimottaa. Muutkin pummit ovat mukana, koko joukko, hänen lapsuudenkotinsa käytävillä.

*

Hän säpsähtää hereille ja yrittää tulla järkiinsä. On tosi kyseessä. Sydän hakkaa tuhatta ja sataa ja hän pelkää ettei sekään kestä enää kauan. Toisin kuin ennen, hän yrittää vakuuttaa itselleen lapsuudenkodin olleenkin tavallinen paikka. Että tietäähän hän isän ja äidin eronneen. Hän tietää niiden olleen täysin sekaisin. Hän tietää kaiken olleen täyttä kaaosta, jossa kissat pyörivät hännästään karusellia ja johon häntä ei kaivattu. Hän tietää heidän kuolintapansakin. Punaiset roiskeet jääkaapin ovesa. Hän on nähnyt kuvat ja oikeuden pöytäkirjat. Hän joutui selvittämään niitä asioita kahden viikon ajan täytettyään kahdeksantoista. Silloin hän näki jälleen kaikki ne viillot. Hän on kyllä perillä yksityiskohdista. Se oli valitettava mutta ihan tavallinen perhetragedia, hän selittää mielessään. Se tapahtui kauan sitten, hän kuulee, kuinka hänen sanansa käyvät nyt heikoksi. Hän tietää, etteivät mitkään kuvaukset kerro koko totuutta. Ne eivät tavoita räjähdystä, *helvettiä*.

Joskus hän tietää asioita niitä tietämättä.

Silloin, kun hän näki iltapäivälehdessä uutisen perhesurmas-
ta, hän aisti välittömästi *helvetin*, jota muut tuskin ymmärsivät, vaikkei hänellä ollut asiasta sen tarkempaa tietoa. Hän vain aistii ja tietää jollain synkällä varmuudella, toisin kuin kukaan muu.

*

Esimies kaataa sokeria kahviinsa ja etsii jääkaapista maitoa. Puhuu aina vain maidosta, viimeisistä käyttöpäivistä, joiden suhteen on hyvin tarkka.

On iltavuoro ja hän kyyhöttää sivuun liukuvan ikkunan edessä ja ojentaa sormensa ja avaa napista tehdasalueen leveää porttia tehtaalle ajaville rekka-autoille.

– Voi ne siellä hengailta, esimies sanoo hänen takanaan ja hörppää kahvia. – Tarkistin asian.

– Niitä voi käydä muistuttamassa, missä paikassa oikein ovat, mutta ei meillä ole valtuuksia ajaa niitä poiskaan. Maa ei kuulu tehtaalle eikä kaupungille vaan VR:lle, ja niillä on eri säännöt.

Hän nyökkää. Samalla hän tarkistaa rekka-auton rekisterinumeron listasta; sillä on kulkulupa.

– Eli se asia oli siinä, esimies päättää.

Hän nyökkää taas ääneti ja nojaa tuoliinsa.

– Jokos olet merkannut kesälomasi?

Hän on vihainen esimiehelle, joka ei käsitä. Hän on käynyt katsoomassa niiden teltaa, ja hän oli pakahtua sen leirin äärellä. Viinapulloja, säilykepurkkeja, kaikenlaista sotkua. Häntä pelottavat nämä vieraat, selittämättömällä tavalla.

Nuotiotuli loistaa kallion laella kuin silmä yössä. Hän ohittaa öljysäiliöt, jotka ovat verhoutuneet järveltä nousseeseen usvaan. Hän kulkee ohi lastauslaiturin, jossa yksinäinen rekka purkaa nestemäistä kuormaansa jarrut hiljaa sihisten. Hän ohittaa parkkipaikan, jossa toinen rekka on jo käynyt yöpuulle. Ikkunat on verhottu sinisellä kankaalla kuin kodissa. Hän laskeutuu varovasti kellariin. – Hän kavahtaa: juoksiko joku käytävän poikki? Hän säntää perään sydän hakaten, muttei löydä ketään.

Hän lopettaa yövuoronsa niin sekavana ja väsyneenä, että joutuu jälleen avaamaan auton ikkunan ja työntämään pään kosteaan ja kylmään ilmaan, jottei nukahtaisi rattiin. Hän kauhoo taas uimalammen betoniponttoonien välistä viidenkymmenen metrin

matkaa edestakaisin niin kauan, että uupuu tyystin, ja hänestä tuntuu, että hänen pitäisi taas lähteä, jättää koko kaupunki. Mutta sekin on myöhäistä; hän ei enää jaksaa.

Hän seisoo alasti vaatekomeron ääressä, ihollaan yhä uima-veden hieman öljyinen kalvo ja näkee taas unen uumeniin. Hän näkee kerrostalon, sitä ympäröivät valkeat penkat, joiden alta kylmät purot vuotavat asfaltille kuin kyyneleet. Penkoilta lähtee lasten pulkkien jälkiä, jotka katoavat puiden taakse rinnettä alas usvaisen joen pinnalle, sulamisveden laikuttamalle jäälle.

*

– Mitä sä aiot ottaa?

On tullut jo ilta, ja hän on kiiruhtanut, sillä hän ei tajunnut päivän kulumista. Hän on juossut Ravintola Rossoon.

– Hei kuule...

Valot ympärillä ovat kirkkaita ja musiikki terävää. Naisen hajuvesi muuttuu hänen mielessään kirkkaiksi väreiksi.

Hänen katseensa eksyy hetkeksi sen silmiin, pakenee alas, näkee kätensä punavalkoruudullisella pöytäliinalla. Sen päällä on toinen käsi, kevyt, kapea ja siro.

– En käsitä sua. – Tiedän ettet sä puhu paljon. Mut musta tuntuu että meillä on joku juttu. Mun on ollut hyvä sun kanssa, ja nyt...

He ovat tapailleet, se on totta, naisenkin on vartija. Nainen on kiertävä yövartija, joka pistäytyy myös hänen tehdasalueensa portilla. He ovat monena yönä istuneet vierekkäin ja juoneet kahvia. Ja sitten vähitellen, yhä enenevässä määrin, he ovat jutelleet. Kopin suojaavassa hämärässä se on ollut helpompaa. Monitorien sinertävä valo on tehnyt siitä turvallista. Mutta tavallaan he eivät ole tapailleet. Eivät oikeasti. Vaikka hän lähtikin elokuviin, kun nainen kysyi, hän ei silti ollut paikalla. Hän on yrittänyt kaikin puolin olla ajattelematta, että hän on luvannut itselleen, ettei sotkeudu enää tällaiseen.

Tämä nainen on kuitenkin jotenkin niin erilainen. Sille on sattunut kaikenlaista. Pahoja juttuja, jopa sellaisia jotka kuulostavat hänestäkin tutulta. Se oli adoptoitu jo pienenä, ja siitä on tullut tuollainen – selviytyjä. Silti se on lähes aina iloinen. Se osaa olla karkea ja nauraa ja vinoilla hänelle. Jostain syystä se kertoilee niistä jutuistaan hänelle, ja noin vain, mikä on hänestä aivan käsittämätöntä, vaikkei hän tietenkään juuri kuuntele. Hän antaa sen vain puhua.

Hän on puristanut käden nyrkkiin. Tästäkö ne muistot ovat lähteneet liikkeelle? Tästä naisesta? Ehkä tässä on käynyt niin, hän pääättelee. Hän tietää että olisi parasta kaikkien kannalta pitää kättä nyrkissä naisen poistumiseen saakka, mutta hän ei pysty siihen. Katse karkaa jälleen naisen silmiin, palaa nopeasti pöytänsä. Sormet ojentuvat, koskettavat naista.

*

On ollut kausia, jolloin tehdaskaan ei enää hänelle riittänyt. Stressaavia jaksoja. Yli sietokyvyn käyvää yksinäisyyttä. Hetkiä jolloin unet kävivät mahdottomiksi.

Kerran hän heräsi huohottaen nähtyään Aku Ankka -tarrat valkoisen sängyn päädystä hymyilemässä. Hän tuijotti pimeään, kauhistuneena, ja ankan päät loistivat yhä verkkokalvolla. Hetki oli kuin kirkas valo, läsnäololla täytetty. Hänestä tuntui että ankojen olisi pitänyt huutaa, kirkua nokat ammolleen. Äitikin olisi seissyt siinä unessa keittiössä vain lasi kädessään, vaikka senkin olisi pitänyt huutaa. Jonkun olisi pitänyt, ja sen äänen olisi pitänyt lävistää seinät!

Silloin hänestä tuntui kuin olisi itse huutanut läpi yön, vaikka tosiasiassa ääntäkään ei ollut kai kuulunut. Lakanat ja peitto olivat vain hiestä märät.

Sellaisina kausina hän lähti taas liikkeelle. Auton korin suoja otettiin taas käyttöön.

Hän saattoi olla perjantaina Keski-Suomessa, seuraavana yönä Vaasassa, ja aamun koettaessa käsivarren Lapin paljaassa maise-massa. Hän jaksoi kyllä! Hän ajoi myös pikkuteitä, pieniä pelto-
jen poikki poukkoilevia kärrypolkuja, joissa heinikko kahisi au-
ton pohjaan ja jotka päättyivät pellon laitaan tai yhdistyivät ken-
ties hiekkaisiin ja karkeisiin tukkiautoteihin, joiden hän huomasi
halkovan metsiä, kaikkialla. Se oli kovaa ajamista, ankaraa tiehen
sulautumista, yritystä unohtaa ja irrota. Samalla hän tuli tutki-
neeksi kaikki seudun tiet. Unet rauhoittuvat, ainakin hetkeksi.

Pari vuotta sitten tapahtui myös jotain merkittävää, hän havah-
tuu hämmentyneenä ajatuksistaan. Hän on palaamassa Rossos-
sta, toivottanut vartijanaiselle hyvät yöt, katsonut pitkään perään,
kun tuo omapäinen nainen ylittää tien mistä parhaaksi katsoo.

Pizza painaa vatsassa. Kuinka se onkaan päässyt unohtumaan?
Sehän oli kuin valaistuminen.

*

Tehtaan jatkiä lähti harva se viikonloppu Tallinaan. Oli kuulemma
hyvä meno, niin ne kaikki kehuivat. Hänet pyydettiin mukaan,
suorastaan värvättiin, ne laittoivat ihan väkisin nimen listaan, jo-
ka oli kiinnitettyä ruokalan ilmoitustaululle. Totta kai tuut, tot-
ta kai! joku pysähtyi selittämään hänelle vartiokopin luukulla. Se
oli taas sitä samaa kuin ennenkin: oli mukavaa saada gorilla mu-
kaan. Tarpeeksi iso järkäle auttamaan riidan haastamisessa. Hä-
nelle annettiin liput ja häntä kehoitettiin ilmaantumaan tehtaan
parkkipaikalle perjantai-iltana kello kuusi.

Hän katui asiaa jo kotonaan ja vielä enemmän astuessaan bus-
siin. Siellä oli jo kauhea möykkä. Hän jäi etupenkkiin ja vilkuilli
välillä taakseen, jossa ryypättiin jo hyvää tahtia.

– Otasäkinkuule?

Hän kumartui kuulemaan luentoja viskilaaduista. – Red Label
vaati luonnetta!

- Ai jaa.
- Mistä viskistä sä tykkäät?
- En mä oikeastaan juo.

Kysyjä vetäytyi takaisin päin selkänojaansa ja mielenkiinto häntä kohtaan laantui. Hän sai olla taas rauhassa.

Hän erosi möykkäävästä joukosta heti laivalla ja lampsi omin päin syömään. Koottuaan Buffee -annoksen hän istui pöytään. Hän näki mummin ikäpolvea olevan naisen, joka oli kumartunut juomaan punaviiniä suoraan hanasta. Viiniä valui poskea pitkin. Sitten työporukalta vaikuttava joukko naisia istuutui viereiseen pöytään. Haarukat ja veitset kolisivat lautasia vasten, ja naiset höpöttivät jotakin toisilleen ja katselivat häntä uteliaina. Hän haarakoi suuhunsa kalaruokaa. Naisten katseet olivat kelmeän himokkaat.

Hän meni kannelle. Laiva puski mustaa väylää ympärillään valkea lakeus, sillä oli talvi ja kaikkialla oli sumua ja jäätä. Nuori mies sininen lippalakki päässään, yksi tehtaan työporukan jätkistä, tulla tupsahti ovesta hänen viereensä tupakoimaan:

- Sä et paljon puhele.
- En.
- Tota tykkääksä pojista?
- En.

- Ajattelin vaan kun oot vähän erikoinen. Ja ajattelin että tässä vaiheessa on hyvä tietää, koska tiedäksä, kohta tsiuu...

Hän ymmärsi miehen eleet muttei osannut muuta kuin nyökätä. Ja toistaa hiljaa ”tsiuu”.

Satamassa hän istui muiden kanssa pikkubussiin, joka vei heidät bordelliin, ja hän meni muiden mukana rappusia yläkertaan. Vanha, kalpeaihoinen nainen vei hänet saman tien pieneen huoneeseen. Hän katsoi naisen laihaa likaisella patjalla sojottavaa takamusta ja ajatteli hetken kaipauksiaan. Pano ei kestänyt kauaa, ei tuntunut miltään, vähän kuin jokin tulppa olisi irronnut peniksestä.

Seuraavaksi he menivät bussilla kauppaan. Alkoholihyllyjen välit olivat täynnä ihmisiä ja kärryjä ja meteliä, ja kaikki tuntuivat puhuvan yhteen ääneen. Hän harhaili kori kädessä hyllyjen välissä ja väisteli tahmeita lammikoita ja lasinsiruja, joita henkilökunta yritti siivota ehtimättä kuitenkaan kaikkialle.

Hän katseli rommipullojen etikettejä, tarkasteli viinilaatuja, tutki Red Label -etikettejä koettaen löytää niistä jotain tarkoitusta, sillä täytyihän niissä olla, kun niistä niin hartaasti bussissa puhuttiin. Normaaleilla ihmisillä oli elämässään kaikei tarkoitus, eikö se niin ollut? Kaupan ulkopuolella hän seisahtui katselemaan työovereitaan. Humalaiset työmiehet loilottivat ja kompuroivat ostoskärryjensä kanssa sohjoisella asfaltilla kohti busseja, joita oli parkkipaikalla enemmän kuin hän muisti nähneensä missään.

Yöllä hän istui ahtaasti hytin sängynlaidalla. Lähes koko porukka oli tunkenut samaan hyttiin. Hän sai kyynärpäästä silmäänsä, ja oksennuksen pärskeitä saappailleen. Hän nukahti hetkeksi heräten vierellään parittelevien touhuun. Vieras jalka vispasi hänen kylkeään vasten. Hän tunki itsensä jalkeille, nojasi pöytään ja painoi otsansa ikkunaan.

Pienestä ikkunasta tunkeutuva hohde teki olon yllättäen kylmän rauhalliseksi. Se oli valkoista, kylmää valoa, peräisin kai avaruudesta. Tähdistä ja kuusta, jotka pommittivat valollaan planeettaa koko ajan. Hänen sieraimensa huurustivat ikkunan, ja hän avasi suunsa kuin imeäkseen itseensä tuota kolkkoa loistetta, jonka merkitys oli äkkiä erityinen.

Helvettikö se siellä puhui, jos sitä vain ymmärsi kuunnella? Nyt uudella, kylmällä tavalla.

– *Äddung*, hän äännähti käsittämättömästi, mutta samalla hänestä tuntui, että häntä kuultiin. Hän puhui ymmärrettävästi jollekin tuntemattomalle jumalalle, joka soi hänelle tämän hetken.

Yhtäkkiä hänen mieleensä juolahti, mitä jos hän tappaisi koko hytillisen?

*

Hän käy suihkussa, pesee hiukset, ajaa parran. Hänen sisällään on nyt jotain pakahduttavaa – kuin magneetin napojen väliin jäävä kenttä, jonka tuntee pehmeänä kuplana käsien välissä, jos napoja koettaa saattaa yhteen. Hän kumartuu monitorin ääreen seuraamaan mustavalkokuvassa kalliolla heiluvia juoppoja. Vuoronvaihdon tapahduttua hän on jäänyt yksin ja työskentelee mekaanisesti, eikä kuva jätä häntä rauhaan. Rekkoja saapuu portin eteen kiiluvain valoin, ja hän kirjoittaa lupalappuja. Hän avaa ja sulkee porttia. Lentokone ylittää taivaalla metsän reunan matalalta ja valot vilkkuen. Hän tuntee liikkuvansa suuren voiman pinnalla, kuin hänen tietoisuutensa olisi vain pintakuohua. Jossain syvemmällä häntä nykii vieras voima, kuin pinnanalisen virran imu. Hän ottaa naulasta varustevyön. Hallit tervehtivät häntä ikkunan takana pihalamppujen monotonisessa valossa.

*

Hän työntyy läpi aidan raon, tarttuu kiinni puun juuresta ja alkaa nousta kallion jyrkkää pintaa. Oksat räiskyvät ja paukkuvat nuotiossa kielekkeen takana, kipunat kohoavat mustaa taivasta vasten.

Kun hän työntyy reunan yli, ne kaikki kavahtavat lapsekkaan näköisinä jalkeille. Sitten hän vain seisoo siinä. Ei hänellä ole tälle tilanteelle sanoja, eikä hän tiedä mitä hän on tullut tänne tekemään. Hän astuu askeleen ja hänen varjonsa levittäytyy. Yksi nostaa kitaran kuin aseeksi. Irokeesipää kompastuu kattilaan. Koko joukko alkaa haukkua ja sättiä häntä. Nimittää natsisiaksi. Ne viskovat hänen päälleen roskia, tyhjiä oluttölkkejä, keppejäkin. Hän astuu eteenpäin, hän astuu sinipunaraidallista mattoa pitkin sisälle uneen ja hänen mielessään räjähtää. Hän saa kiinni kompuroidin hihasta. Hän vetää tämän maahan ja iskee taskulampulla.

Hän hakkaa kaksi kolme kertaa. Irokeesipää roikkuu hänen seläsään. Hän hakkaa heitä vuorotellen. Siirtyy toisen päältä toisen päälle. Kolmas heistä on jo hypännyt alas kalliolta ja paennut samasta aidanraosta, josta hän on äsken tullut.

*

Hän juoksee hallista toiseen ja nousee lopulta portaat korkeimman hallin katolle. Tasanteelle tulvii pahanhajuisia kaasuja. Hän tähyttää alueen vaaleat öljysäiliöiden kyljet, varjot ja pimeät. Muutama rekka seisoo tyhjäkäynnillä autiolla parkkialueella, hyteissä himmeä valo. Lopulta hän näkee kumaran hahmon, joka kompuroi öljysäiliöltä toiselle ja ryntää liikkeelle. Hän juoksee raput alas lastauslaiturille, josta hän hölkkää avaimet kilisten pihan poikki leikaten pakotien. Jossain mielensä perällä hän on yllätynyt että näin voi tehdä, ja hän ihmettelee, että se tuntuu myös jonkin verran hyvältä. Mielentila vaihtuu kuitenkin. Hän heittää miehen päin öljysäiliön seinää, hädissään ja vihaisena siitä mitä on tapahtunut ja mihin hänet on pakotettu.

*

– Luuleksä että me voitaisiin lähteä syksyllä Lappiin?

– Mitä sä tarkoitat?

Nainen naputtelee haarukalla pöytäliinaa, viskaa ponnarin pois kaulaltaan ja kohottaa kulmiaan hänen tyhmyydelleen.

– No hitsi vie vaikka tunturivaellukselle. Mentäis Karhunkierrokselle? Sinne ei ole niin pitkä matkakaan.

– Karhun minne?

– Karhunkierrokselle. Se on Kuusamossa. Ei se ole kuin 80 kilometriä pitkä vaellus. Tosi hyvin merkitty reitti, matkalla on leirintäaluetakin.... Huhuu? Oleksä hereillä?

Ateria on sujunut suuremmista ongelmista, mutta enää se ei

suju. Nainen katselee häntä ja nauraa jotenkin ilkikurisesti. Mitä sille nyt sanoisi?

– Ai jaa.

– Ai jaa, sä et oo taaskaan saanut nukuttua vai? ...Mutta musta tuntuu että sä hymyilet. Eli toi oli kyllä.

Ei hän hymyillyt, hän ei tiennyt mitä hän oikein suullaan teki. Hän ei edes kuullut naisen puheita kunnolla. Häntä hermostuttaa. Hän koettaa muistuttaa itselleen, että nainen on myös tunneli-ihminen, jolle ei pitäisi periaatteessa puhua ollenkaan, eikä häntä ainakaan pitäisi kuunnella. Mutta kuitenkin hän haluaa...

Yhtäkkiä hän ei tiedä omaa muotoaan. Hän on kuin savimöykky joka muotoutuu tilanteen mukaan, hän voi olla mitä tahansa. Ja nyt hän ei edes muista naisen nimeä, eikä saa sitä millään päähänsä, vaikka kuinka miettii.

– *Äddung*, hän mumisee.

– Ai mitä?

Hän on päästänyt tämän liian pitkälle.

– Ei mitään.

Hän ei tahdo edes nähdä naista, eihän? Hän etsii suuntaa, etsii lausetta johon tarttua ja löytääkin sen lopulta: Nainen on häiriötekijä. Häiriötekijät täytyi poistaa, siitähän tämäkin nyt lähti.

Hän pinnistelee mielessään kohti kylmää ja pääseekin lopulta sinne. Nainen on nyt jossain kaukana, puuhaa jotain. Se puhuu ja puhuu ja nauraa sievänä ja hassuna ja naisellisena. Mutta kohta tämä olisi ohi.

*

Auringon nousu punaa ensin tehtaiden piiput. Taivas on läpensä kirkas, taivaanranta keltainen. Hän astuu koppiin. Pomo tuijottaa monitoria.

– Ne ovat pysyneet poissa.

Hän nyökkää, istuu, ojentuu laittamaan taskulampun la-
taukseseen.

– Se sun lomas, pomo jatkaa. – Sä olet sitten pyytänyt muut-
tamaan sitä?

Hän kuuntelee tarkkaan.

– No se on ihan okei.

Ei hän oikeastaan muuta odottanutkaan, mutta tämä tarkoittaa
että on pantava toimeksi. Pomon lähdettyä hän soittaa naiselle.
Nainen innostuu, on retkeillyt paljon. Puhuu hetken pitkistä vael-
luksistaan ties minne. Puhelun päätyttyä hän lähtee kierroksel-
le. Hän koettaa eläytyä tehtaan elottomuuteen, tilaan ilman min-
käänlaista moraalialia. Hän ajattelee, että tähän tilaan sopii myös
kurinalaisuus.

Kotiin palatessaan hän käy vielä kerran uimassa. Hän ei mene
edes nukkumaan, vaan pakkaa armeijareppunsa ja kantaa sen au-
toon. Hän odottaa autossa ryhdikkäästi istuen tunnin verran, sit-
ten hän ajaa kaupungin laidalle rivitaloalueelle. Nainen kipittää
heti ulos asunnostaan ja kipuaa vierelle.

– Saisksä yhtään nukutuksi?

Hän valehtelee nukkuneensa pari tuntia. Nainen hymyilee
kauniisti, yllään vartioliikkeen takki ja olallaan tiukasti pakattu
rinkka. Hän viskaa rinkan reippaasti takapenkille.

– Odota.

Nainen viheltää.

– Takapihalta juoksee suuri, hieman kurainen koira. Tietenkin
se tulee mukaan, miten hän on saattanut unohtaa koiran, sehän
on aina vartiiossakin mukana. Iso raskas saksanpaimenkoira ta-
pasi maata vartiokopin eteisessä ketarat ojossa. Sillä oli kaulas-
sa ruskea nahkapanta ja vieläpä värikäs huivikin. Naisen moittii
häntä katseellaan. Ei kai hän ollut unohtanut koiraa?

Hän painaa kaasua kovempaa kuin tarvitsisi. Hän näkee kyl-
lä naisen sivusilmällä muttei kuitenkaan näe tätä. Sellainenkin
on ilmeisesti mahdollista. – Hän osaa kaiken maailman temput!

Äddung. – Hän tavoittelee kylmää yhteyttä, joka on kyllä lähellä, mutta koira häiritsee tuijottaessaan auton takatilasta ruskeilla silmillään ja isona kuin vasikka. Miten se koko ajan katsookin kuin arvioisi häntä? Hän saa onneksi nyt ajaa, ajaa kaikessa rauhassa. Hän sanoo että nainen voi nukkua, ja tämä nukkuu. Koirakin urahtaa lopulta ja rojahtaa makuulle niin, ettei siitä näy penkin yli enää kuin korvat.

Ympärillä on taas tuttu auton korin suoja. Jalka puutuu ajaessa, samoin käsi, mutta hän ei liikahtakaan. Hän ei enää välitä kehostaan. Jäsenissä pistelee jo sietämättömästi, kun hän kääntää auton pysäköintialueelle, josta reitti lähtee. Nainen ehdottaa, että hänkin lepäisi hetken, mutta hän inttää jaksavansa.

Karhunkierroksen hiekkapolku mutkittelee suurten kuusten alla. Koira nelistää häntä heiluen heidän edessään, kirkas huivi kaulassa vilkkuu. Ei kestä kauaakaan kun koski kohisee edessä. Pian he ylittävät riippusillan ja laskeutuvat joen varteen täyttämään pullot. He päättävät syödä voileivät.

Hän aistii naisen katseessa jotain. Miksi se noin katsoo? Mitä ihmeen nuolia sieltä sataa, kun tämä ojentaa leipää? Mutta hän torjuu ne. Voidaanko kiltti olla vaan hiljaa, ihan vähän aikaa vain? Niinkö hän todella sille sanoo?

Hiljaisuutta ei voi jatka loputtomiin ja hän koettaa kohta rupatella. Rinkat heiluvat selässä. Matka alkaa sujua. Hiekkaisen harjun päällä he pysähtyvät ja nainen nauraa katketakseen. Hän on hämmästynyt, että hän osaa tällaista, kertoa vitsejä, mistä se oikein tulee, hän ei ole sellaisesta taidosta tiennytkään. Se hämentää hetken.

Äddung.

Hän keittää nyt makaronia ja pussikastiketta ja kauhoo ruokaa Trangian kattilasta naisenkin retkilautaselle. Koira ahmii kupistaan nappuloita. Hän jää tuijottamaan koiran suun liikkeitä ja muistaa samalla liki valokuvantarkasti surmaamansa miehet,

muttei tunne minkäänlaista syyllisyyttä, vaan rauhaa. Kylmä avaruuden valo välähtää taas hänen mielessään. Valaistuminen. Sitten leuat alkavat taas jauhaa sitkeitä lihanpaloja.

Ehkä hän voisi jättää jälkeensä kirjeen – jostain syystä hän ajattelee kuolevansa – jossa hän kertoo, ettei *helvettiä* pidä paeta. Kirjeessään hän kertoisi ystäväystymisestään sen kanssa. Hän ajattelee nyt ikään kuin astelevansa sitä kohden, ja ajautuu jonkinlaiseen hurmukseen. Hän selittää naiselle menevänsä kauemmas tarpeilleen. Hänen on käytävä kävelemässä yksin.

Lehtiä putoilee puista. Virta solisee. Hän katselee, kuinka lehdet lipuvat oksiston välistä kohti maata. Sitten hän katsahtaa taivaalle. Saattaa alkaa sataa.

Hän miettii, että jos hän tästä selviää, niin ehkä hän palaa kotikaupunkiinsa. Hän antaisi sen viimeinkin olla oma hirvittävä itsensä, aivan täydellisen kauhea. Ja kun hän ylittäisi sillan kaupunkiin, sen takana kaikki olisi liekeissä, talot olisi sytytetty tulen hänen kunniakseen. Maa olisi kuollutta, aivan autioita, ja tuhka peittäisi puut ja sitä olisi kinostanut tielle. Kaupungissa ei olisi lämpöä missään, paitsi hehku joka odottaisi heidän kerrostalossaan. Ikkunasta piru jo kurkkisi kirkkaanpunaisena.

Hän ei ole nähnyt isää unissaan koskaan. Ei millään tavalla. Mutta pirun hän tunnistaa, se on tuttu selittämättömällä tavalla. Se avaa hänelle oven, ottaa hänen kätensä omaansa, ja vie hänet mukanaan pelottaviin mutta onnellisiin verikekkereihinsä.

– *Äddung*, hän huutaisi ja häntä ymmärrettäisiin, lopultakin.

Koira saattaa olla vaikea. Se näyttää aistivan hänestä jotain. Se vilkaisee häntä tutkivasti ruskeilla silmillään. Hän on kerran nähnyt näytöksessä suojelukoiran. Sen silmät punersivat. Ihmisellä ei ole sellaista päättäväsyyttä. Mutta jos se päätyisi hänen kohtalokseen, olisi sekin okei. Helvettiin pääsi silläkin tavalla.

Teltan pystytys naurattaa naista, siitä ei nimittäin tahdo tulla mitään. Hän yrittää kyllä tosissaan, mutta putket menevät aina jo-

tenkin väärin ja telttä päätyy jo kolmatta kertaa vinksalleen. Hän on suuttua, mutta nainen koskettaa häntä nauraen käsivarteen.

Ja yöllä, kun hän odottaa oikeaa hetkeä, nainen kiehnää hänen viereensä, suutelee suulle, avaa makuupussia ja nousee ketterästi hänen päälleen. Alaston vartalo on lämmin, ja penis uppoa niin helposti. Sen ei pitäisi olla hänelle mahdollista, mutta silti se kaikki tapahtuu, kuin minkä tahansa arkitoimen suorittaminen.

Telttä alkaa kahista heidän liikkeissään ja tuulen vire hivelee kylminä sormina jostain kankaan raosta. Koira murisee mustasukkaisena jalkopäässä, pää syvällä tassujen välissä. He suutelevat ja hän hieroo naisen niskaa ja selkää. Nainen hyväilee hänen rintaansa. Teltan kankaalle alkaa rapsahdella vettä.

Tunne välitetyksi tulemisesta lipsahtaa hänen mieleensä. Se tuntuu ensin vain paineena, kuin hirveänä tunnistamattomana oliona. Sitten se sujahtaa hänen sisäänsä jostain ahtaasta paikasta, kuin neulansilmästä, ja sisään päästyään täyttää koko mielen ja saa silmät kostumaan. Jossain oli nyt jokin vika! sisin huutaa. Hän ei tiedä vielä, mikä virhe on, mutta se taitaa olla valtava.

Sade alkaa jyskyttää teltan kattoa rajummin. Hän katsoo vierellään makaavaa naista. Nainen painuu kippuraan hänen kylkeensä ja avaa sitten silmänsä. Hän koettaa selittää itselleen että ne miehet ansaitsivatkin sen, paskiaiset. Hän ei ole vastuussa. Ei sen enempää kuin petoeläinkään, eihän hän ole ihminen vaan sukua paholaiselle.

Pieni elävä olento on käpertynyt hänen kainaloonsa. Koira rentoutuu, kääntyy huokaisten kyljelleen. Hän ei enää yhtään käsittää omaa oloaan. Eikä hän varsinkaan ymmärrä, miksi hän, miksi nainen valitsi hänet?

Hyvä hoitaja

Todistus ei ollut hyvän hyvä, mutta vesileimapaperin yläkulmassa luki *pieneläinhoitaja*. Asettelin paperin siististi muovitaskuun ja laukkuun ja laskeuduin sitten opiston kiiltäviä rappusia, joilla aurinko leikki. Annoin sormien raapia seinän karkeaa betonia. Tuntui, että kaikki oli täydellistä. Kaikki olivat olleet tosi kivoja ja ystävällisiä. Opo oli jaksanut istua suunnittelemassa opintoja ja opettaja oli järjestänyt loppuvaiheessa ylimääräisen tentinkin.

Muistaisin varmasti myös aina ensimmäisen päiväni harjoittelupaikassa pieneläinklinikalla; miltä siellä oli tuoksunut ja millaisia julisteita oli ollut vaaleanvihreillä seinillä. Lääkäri ja kokeneet hoitajat olivat puhuneet minulle kuin ammattilaiselle. Kaupungineläinlääkäri oli esitellyt pienessä huoneessa käytävän päässä UV-laitetta ja sanonut, että minusta oli aineista hyväksi hoitajaksi, ties vaikka lukisin itseni vielä eläinlääkäriksi. Olin rakastanut sitä hoitopöytien ja instrumenttien siisteyttä. Pesuaineiden tuoksua. Eläimiä oli saanut silitellä ja rapsutella ja olin vähän yllätynyt, että kokeneet lääkäritkin tekivät niin. Pieniä välittämisen merkkejä oli siellä täällä; koiran herkkupaloja kupissa, ja erillinen sermi, jonka taakse saattoi viedä pelokkaan lemmikin. Olin seurannut koiran lopettamista ja sekin oli tapahtunut kunnioittavasti. Omistaja oli itkenyt. Minäkin olin. Olin noussut jalkeille ja mennyt koskemaan omistajan käsivartta ja hän oli laskenut käden kämmenelleni. Se saattoi tietenkin olla vähän epäammattimaisista muttei kukaan sitä pitänyt pahanakaan. Ikävä kyllä niillä ei ollut tarjota työpaikkaa, mutta ehkä sitten joskus tulevaisuudessa.

Heitin laukun sängylle ja kävin itse lattialle, nojaamaan sohvaa vasten. Jännitti. Nyt se alkaisi, työnhaku. Seuraavien kuukausien aikana kävin monessa työhaastattelussa tai ainakin kiikutin papereitani sinne tänne. En olisi kyllä ikinä arvannut työnsaantia niin kamalan vaikeaksi. Minut kyllä kutsuttiin PetVetille haastatteluun ja olin lähellä päästä hoitamaan syöpätutkijoiden hii-riä, mutta viime hetkellä sinnekin saatiin joku kokeneempi. Kun kävelin TYKSin maanalaisesta laboratoriosta liuskaa pitkin ulos kirkkaaseen valoon, alkoi tuntua, että minussa saattoi olla jotain vialla. Ostin jäätelökioskista persikkajäätelön ja mietin mikä se vika mahtoi olla. Puiden lehdet kahisivat ja ihmisiä käveli ohi käsikynkkää. Koetin maistella, nauttia jäätelöä joenrannassa.

Huolehtiminen paheni. Yöt olivat olleet minulle hankalia aikoja ennenkin. Lapsena minä näin painajaisia, koin yöllisiä kauhu-kohtauksia. Sitten kävelin unissakin. Nytkin reagoin unella: minä heräsin levottomana kesken unien johonkin. Selittämätön yksinäisyys kun kävin vessassa. Entä jos en saisi ikinä töitä? Entä jos isä tai äiti sairastuisivat nyt? Kärpänen ryömi peilin pintaa, pysähtyi tutkimaan hammastahnalaikkua. Miten tämä kaikki tuntui niin vakavalta?

Oli kesä, ja minun täytyi vain keksiä äkkiä jotain tekemistä kar-kottamaan ikäviä ajatuksia. Opintorahaa oli onneksi jemmattuna, samoin mummin tammikuussa antamaa stipendiä. Kirjoittelin taas jo aamusta hakemuksia, ja illalla päätin käydä juoksemassa. Kaivoin kaapista juoksulenkkarit, joissa oli iloisen pinkit nauhat. Tästä eteenpäin juoksisin melkein joka ilta pururadalla. Minulla oli ollut jo pitkään suunnitteilla maraton, vaikka tiesin, että jär-kevää olisi kai juosta ensin vain puolikas. Olin luonnostani kova juoksemaan. Olin kevytrakenteinen enkä hengästynyt helposti. Useampaankin kertaan oli vihjattu, että minusta olisi saattanut tulla hyväkin urheilija.

Annoin mennä – repäisin joka ylämäen ylös spurtilla. Vedin

jalkani täysin maitohapoille. Kotiin palattua päivitin facebookia, ja annoin siellä kai itsestäni vähän ylipirteän kuvan. Sitten pesin pyykkiä ja siivosin. Siinä oli vielä uutuuden viehätystä. Minullehan oli hankittu oma asunto. Tai siis vuokrattu: isä oli hommannut sen minulle kaverinsa kautta, jolla oli arkkitehtitoimistossaan tupakeittiö jota ei milloinkaan käytetty. Se oli mukava asunto, isoikkunainen vaaleanpunainen 50-luvun kerrostalohuoneisto, jonka ikkunasta näkyi sisäpihalle ja suoraan vanhan tammen oksistoon. Olin asunut siellä opiskeluajan lopun lähes ilmaiseksi; maksaisin täyden vuokran vasta kun saisin oikeita töitä, minkä me isän kanssa uskoimme tapahtuvan ihan pian.

Valmistelin suihkussa käytyäni italialaista ruokaa. Seurasin ohjeita pikkutarkasti. Katoin pienen pöydän näitisti ja sytytin kynttilän. Siinä se lepatti illan hämäryydessä. Naapurissa käytiin sanaharkkaa, ja mieleen tuli päivän käynti työkkärissä. Se ei ollut tuntunut hyvältä. Vanha oppilaitos vaikutti nyt sekini etäiseltä. Työkkärin käytävien samea ruskea värjäsi mielen.

*

Minä en ollut oikeastaan edes ajatellut, että työnsaannissa voisi tulla vaikeuksia. Äiti oli pitänyt pientä vaatealan yritystään varmaan yli kaksikymmentä vuotta, ja työtä oli aina ollut valtavasti. Olin ollut auttamassakin häntä sesongin aikana. Sijoitellut vaatteita rekkeihin, kilautellut ostoksia kassaan tai vain seisoskellut sovituskoppien edustoilla kyselemässä ”miten voin olla avuksi” asiakkailta jotka eivät tienneet mitä tahtoivat. Isäkin oli pärjännyt juristina liike-elämässä – en edes tiennyt mitä se siellä tarkkaan ottaen toimitti, mutta kaikki tuntui sujuvan. Parisuhteen kanssa minulla ei ollut kiire minnekään. Moni ystävä asui jo yhdessä ja yhdellä oli lapsikin. Minä ajattelin vain tapaavani jonkun mukavan pojan kun sen aika olisi. Asiat järjestyisivät. Sitä ennen teki-sin vielä jotain hyvää.

*

Kävimme isän kanssa viemässä tädille puutarha-aitaa. Oli alkuviikko. Tylsä päivä kuin mikä. Isä ei puhunut enkä minä, me vain toljotimme tietä, kun yhtäkkiä näin sivukadulla jotain. Olimme painelleet itse asiassa jo risteyksen ohi, mutta käskin isää jarruttamaan ja palaamaan takaisin. Isä peruutti hieman ärtyneenä. Osoitin sormella ja isäkin katsoi. *Pieneläinklinikka ja -hoitola Musti*. En ollut kuullutkaan sellaisesta. Edes koulussa ei ollut puhuttu tästä hoitolasta, vaikka muutoin siellä käytiin läpi varmaan kaikki alueen palvelut. Isä sanoi, että jospa se oli jokin *uusi klinikka*, mutta epäröi hänkin, koska kaikki oli niin nuhruista ja vanhan näköistä. Tienvarren vanerikyyltti oli haalistunut melkein lukukelvottomaksi. Kyltin takana oli rumanvalkea talo ja likaisia peltoja ja ruskan värien täyttämä lehtimetsä.

Kotimatalla juttelimme muista asioista, mutta paikka jäi vaivaamaan. Ja kotona googlasin *Mustia*, mutten löytänyt kuin maininnan Fonectassa. Soitin isälle, joka oli melkein unohtanut koko asian. Muisti sentään kun vänkäsin tarpeeksi. Isä ei osannut oikein sanoa kannattiko minun soittaa sinne, joten soitin äidille joka alkoi puhua mummista ja sen syntymäpäivästä joka koettaisi viikon päästä. Työstä äiti ei tietenkään sanonut mitään, ja silloin muistin isän sanoneen, ettei äidistä kannattaisi välittää; äiti nyt ei vain oikein osannut ajatella minua työelämässä. Äidillä oli sitä paitsi ikäkriisi ja tyhjänpesän kriisi, isä valisti ja mumisi sitten vaisun toiveen käsitellä äitiä hellävaraisesti. Suljettuani kännykän heilautin itseni leveälle ikkunalaudalle katsomaan sisäpihan tammea, joka kurkotti raskaita oksiaan kohti minunkin ikkunaani. Seuraavan viikon tiistaiksi oli onneksi yksi työhaastattelu sovittuna.

*

Haastattelu oli ohi ennen kuin oikein pääsi alkuunkaan. Ne hy-pistelivät vain hakemustani ja lupasivat soittaa arvioituaan kaik-ki hakijat. No niin varmaan. Autossa aloin voida pahoin. Ilmas-toinnin hajuko se oli? Vai sen haastattelijanaisten katse pöydän takana? Olisin halunnut tietää, mitä minä tein koko ajan väärin. Vilkaisin isää ratin takana. Isän otsalla oli ryppyjä. Se vasta petty-nyt oli. Ja huolissaan. Veljelläni oli jo oma toiminimi. Oli vaikea kuvitella, että minulla olisi koskaan sellaista. Isä ajoi nyt hiljai-suuden vallitessa.

Isä oli tullut hakemaan minua haastattelusta koska paikka si-jaitsi kaupungin laidalla, tehdasalueella, jossa oli autohalleja, putkifirmoja ja kaikenlaisia elektroniikka- ja lääkealan yrityksiä ja jonne oli vaikea kulkea julkisilla. Isä oli joutunut siirtämään tärkeää tapaamistakin, mutta oli lopulta suostunut, olihan tässä muutenkin viikonloppu ja he olisivat menossa mummin 70-vuo-tispäiville, jonne minäkin kai tulisin ja sitten juteltaisiin koko su-ku yhdessä. En tiennyt, mitä isä tarkoitti tuolla viimeisellä. Mistä me juttelisimme? Siitäkö, etten minä saanut töitä?

*

Savinen tie talon edessä oli kulunut kovaksi ja kuperaksi, savias-faltiksi, kuten me nimitimme sellaista tienpintaa lapsena. Pelloil-la tepasteli runsaasti koppavia naakkoja ja harmaaselkäisiä lokke-ja. Yksi kirjava tämän kesän lokinpoikanen, kooltaan kuin koira, tepasteli tienvarren ojanpientareella röyhkeästi vastaan eikä ha-lunnut väistää. Ei ollut mitään syytä pitää sitä outona merkinä, mutta siltä se tuntui, ainakin näin jälkikäteen ajatellen. Portin si-säpuoli oli vuorattu korkealla verkkoaidalla ja sama aita kiersi ko-ko pihapiirin. Pihassa näin eläinten häkkejä sekä mustavalkoisen koppiauton, jonka kyljessä oli jokin tunnistamattomaksi käynyt teksti. *Varokaa koiraa* – kylttejä oli useampi enkä kuvitellutkaan avaavani portin hakasta omin päin. Portin pielessä oli valkea ym-

pyrän muotoinen ovikello. Painoin sitä varovaisesti. Kello kuului pirisevän talossa. Sydän alkoi hakata. En tiennyt, millä tavoin oikein puhuisin asiastani tällaisen paikan ihmisille, muutenkin oli uhkarohkeaa tulla noin vain töitä kysymään. Lopulta ovi avautui. Lihava mies laahusti sisältä portaille. Hänellä oli samettihousut, vilttynyt villatakki ja valkoinen paita joka kaareutui tiukaksi ison mahan päälle. Miehellä ei ollut hiuksia kuin nimeksi ja huulet olivat paksut ja turpeat. Hän katsoi portille silmät tihrustaen ja vaappui pihan yli. Selvitin hermostuneeseen sävyyn asiani. Mies nyökkäili, hipelteli samalla keltaisilla sormillaan villatakintaskua ja kaivoi sieltä pienen sikarin. Kyllä, hän saattaisi tarvitakin apua, mies tokaisi ennen kuin sain sanottua asiaa loppuun.

Olin siis saanut töitä.

*

Minusta tuli eläinhoitaja. Työpäivä alkoi siten, että kutsuin koirat kokoon, sitten raotin porttia pellolle ja niiden rynnistettyä edelle astelin itse perässä niitylle. Koiria oli neljä, ja ne olivat aika hauskoja. Musta saksanpaimenkoira oli vakaa ja järkähtämätön, ja se olikin kuulemma entinen poliisikoira. Samanvärinen berninpaimenkoira tallusti aina hitaasti perässäni, kuolasi kamalasti ja näytti istuessaan hieman gorillalta. Vinttikoiralla oli yllään takki, koska muutoin se olisi kylmettänyt itsensä, silti se kulki kuin viluinen hieno neiti varpaitaan nostellen. Neljäs oli vouho ja musta, noutajaa muistuttava sekarotuinen, joka juoksi aina ensimmäisenä niityn keskellä sijaitsevan lammen rantaan. Kun minä ja muut koirat pääsimme sinne se istui jo tomerana rannalla ja tuijotti hartaasti veden pintaa odottaen taivaalta satavia keppejä.

Minä todella pidin siitä, niiden kanssa peuhaamisesta. Koirat olivat hoidossa useamman viikon, ja kun yksi lähti, sen tilalle tuli aina uusia. Osa oli aika surullisia tapauksia, jostakin löydettyjä, tai poliisin huonoista kodeista poimimia. Kunta maksoi niiden

hoidosta sääntömääräisen ajanjakson ennen lopettamista. Minun tehtäväni oli huolehtia koirista nuo viikot. *Pieneläinklinikka ja -hoitola Musti* näytti olevan yhdistelmä eläinlääkäriasemaa ja eläinten saattokotia.

*

Isä oli aluksi epäilevä uuden työpaikan suhteen. Jouduin vakuuttelemaan, ettei kaikki ollut niin kamalaa kuin mitä päältä näytti. Olin sitä paitsi hankkinut tämän työn aivan itse! Olihan talo toki suttuinen, mutta entäs sitten? Lääkäri näytti vähän oudolta, mutta oli sentään lääkäri. Olin sitä paitsi jo saanut monia hyviä tehtäviä hoidettavakseni, eikä tuntipalkka, niin alhainen kuin se olikin, ollut kaikkein huonoin josta olin kuullut. Isä taipui, sanoi, että realiteetit huomioon ottaen olin varmaankin oikeilla jäljillä.

Sain jo pian avustaa pienissä ja isommissakin operaatioissa. Siitä olinkin aika innoissani, se olisi hyvää harjoitusta. Tai no ällöttihän se, kun eläinten karvat ja nesteetkin jätettiin huolimattomasti betonilattialle, eikä kukaan olisi kai kunnolla siivonnut ja desinfioinut paikkoja ellen minä sitä olisi tehnyt. Ihmettelin myös hiljaa mielessäni, saattoiko haavan ihan oikeasti tikata sillä tavalla kuin näin tehtävän. Mutta mikä minä olin siitä huomauttamaan, ainakaan eläinlääkärille. Istuin hoituhuoneessa kädet pyllyn alla niin että vein mahdollisimman pienen tilan. Julisteet ympärillä olivat ikivanhoja, kellastuneita ja repsottavia. Niin että olihan se outo paikka. Tokihan minä sen tajusin.

*

Sitten oli se koppiauto, mikä pyörähti pihaan aika ajoin. Sitä ajoi nuori kaveri, jota kutsuttiin Puljuksi. Poika oli ikäiseni tai korkeintaan vuoden pari vanhempi. Hän sanoi työskentelevänsä ravintola-alalla. Se oli varmaan vitsi. Poika oli lyhytkasvuinen ja hä-

nellä oli todellakin tarve vitsailla jatkuvasti. Muistin peruskoulun ajoilta kiusatun pojan joka hymyili koko ajan. Puljussa oli jotain samaa. Hän sanoi tekevänsä kaikenlaista keikkaa lääkärille, puhui paljon ja jokseenkin sekavasti. Mutta hän oli kiltti, kysyi tämän tästä oliko jano tai jotain ja kiiruhti kompuroiden hakemaan talosta vissypulloa tai kahvia tai mitä nyt kulloinkin saatavilla oli. En osannut olla häneen kovin ärtynyt, tyhmistä jutuista huolimatta. Puljulla oli ison näköiset buutsit ja Ramonespaita. Aurinkolaseja se piti pääläella. Isoja sormuksiaan se ilmeisen mielellään esitteli. Tajusin että niistä oli tarkoitus kiinnostua, joten otin niitä kämmenelle katsottavaksi yrittäen arvailla mitä sanoisin seuraavaksi. Puljulla oli usein mukanaan myös yksi tai kaksi kovin saman oloista kaveria, joiden kanssa hän poltteli ja joi kahvia pihan valkoisen muovipöydän ääressä. Ilmeisesti he toimittivat kaikenlaisia pikkuaskareita, kuten kirjeiden ja pakettien kuljetusta. Tosin en oikein ymmärtänyt, mitä kuljetettavaa tällaiselta klinikalta saattoi olla.

*

Uudessa asunnossani minulla alkoi olla yhä yksinäisempää. Työpäivät olivat pitkiä. En jaksanut soittaa kenellekään. Jokin minua masensi, vaikka kaiken piti olla hyvin. Isä kyllä soitteli minulle ja ihmetteli puhelimessa työpaikan touhua. Työaikoja esimerkiksi. Miten en edes tiennyt milloin piti olla töissä ja milloin vapaalla? Enkö ymmärtänyt ottaa sellaisista asioista selvää? Ja pitikö minun olla töissä viikonloppunakin? Useampi viikonloppu peräkkäin? Kotona oli tarkoitus pitää tädin syntymäpäiväjuhlat. Eikö minulle nyt hyvänen aika selvästi kerrottu, koska minulla olisi vapaata? Millainen työehtosopimus minulla oikein oli? Haloo? Mikset sinä nyt vastaa? Haloo? Yritin vastata edes jotakin.

Sinä lauantaina koppiauto tuli pihaan kovasti kaasuttaen. Kun moottori sammui, lavalta kuului kolinaa, mutta myös kiljuntaa ja vinkaisuja. Pulju veivasi hysteerisenä auki auton ikkunaa. Se peruutti auton hätäisesti vajan eteen ja auto jäi vähän vinoon. Moottori sammui, vahingossa vaihde päällä raksahtaen.

Eläinlääkäri ilmestyi pihamaalle. Nappipaidan helma repsotti hassunkurisesti slipoverin alta ja harvahapsinen tukka sojotti. Eläinlääkärillä oli jotain lihavassa kädessä ja se kompuroi auton takaosaan. Pelti siellä jymisi ja kiljunta yltyi. Jokin poksahdelti. Minä en tiennyt, mitä tehdä mutta muut tiesivät. Minullekin annettiin essu, saappaat ja kumihanskat ja käskettiin pukea päälle. Ruhot siirrettiin vanhaan navettaan jossa en ollut vielä käynytkään. Siellä ne nostettiin kattoon kettingillä.

Tauolla pojat tarjosivat muovimukista viskiä. En uskaltanut kieltäytyä. Ihan tavallista hommaa tämä on, Pulju sanoi. Ihan samaa kuin teurastamossa. Puljun yksi kaveri huuhtoiti vesisuihkulla verta lattialta viemäriin. Toinen siivosi lattiaa käyttäen lastaa. Eläinlääkäri, joka oli hävinnyt kesken toimen päärakennukseen ilmestyi ovelle puuskuttaen, ja onnitteli hyvin hoidetusta työstä. Minun oli yhtäkkiä vaikea niellä. Kurkku tuntui turpealta. Ulkona oli jo pimeää. Lääkäri otti Puljun sille tarjoaman viskimukin, ja sanoi että Virtanen tulisi käymään. Pojat nauroivat, sillä tiesivähän he vanhan kunnon Virtasen. Vieläkö sen auto kulkee? Tärisin yhä voimakkaammin vaikka yritin hillitit itseäni. Samassa ulkoa kuului pakoputken pauketta, ja ovesta liukui sisään karvahattupäinen mies. Mies virnisti nähdessään viskipullon. Hänen takaansa avoimesta ovesta näkyi tähtiä. Eläinlääkäri kysyi minulta otsaansa kurtistaen, ei kai yötyö pikkutyttöä haittaa? Siitä saisi vähän lisäliksaa, ja näyttihän tuo rankempikin työ sinulta suju-

van. Kaikki nauroivat tälle sutkautukselle. Minä kuuntelin jähmettyneenä, tärinä oli ihme kyllä lakannut. Virtanen nauroi ja otti pullon kaulasta kiinni ja kysyi lähtisikö arvon lääkäri hänen kanssaan sisätiloihin keskustelemaan bisneksistä.

En uskaltanut kieltäytyä mistään, vaan tein mitä käskettiin.

Yön koettaessa olimme jo saaneet lihat pakastearkkuihin joita oli navetassa ainakin tusinan verran. Pulju lämmitti kaikille mikrossa lihapiirakat, ja minä söin omani mukisematta. Sen jälkeen minut komennettiin muiden kanssa autoon. Määränpästä ei puhuttu, mutta matka vei pois kaupungista. Pian Pulju ohjasi tyhjän kopiauton pitkin maaseutua valot sammuksissa, pelkän kuun kajon varassa. Yksinäisten talojen valot loistivat pimeydessä ja koirat haukkuivat raivoisasti pihoissa jos hiljensimme liikaa niiden kohdalla. Tuntematon metsä vilisi repaleisena. Minulla ei ollut mitään käsitystä missä me oltiin. Istuimme tiiviisti kolme rinnakkain, yhden pojista loikoessa istuinten takana sijaitsevassa pienessä varastotilassa. Poikien kasvot loistivat älypuhelimien valossa niiden pelatessa jotain peliä, joka nauratti kovasti.

Pulju kaivoi taskustaan paperinenäliinaan käärityn alumiinisormuksen jossa oli kotkan ja veitsen kuva. Saisin sen jos haluaisin. Pulju koetti kai katsoa erityisen syvälle silmiin, mutta samassa auto notkahti ja renkaat pölyttivät tienpiennarta. Pojat ärhentelivät pelin sotkemisesta. Itse pidin katseeni tiukasti tiessä. Sitten siirryimme poukkoilevalle metsätielle, kunnes pysähdyimme kynnetyn pellon laitaan.

Tuuli ujelsi tähtikirkkaassa yössä. Sikalarakennus kohosi edessämmme, ja himmeä yövalo kajasti sen ikkunoista. Tuijotimme sitä, minä lähes hengittämättä.

Pojat lähtivät työkalupakin kanssa yli savisen pellon. Minun piti laittaa moottori käyntiin kun he palaisivat ja auttaa minkä pystyin. Metsä kohisi, puut hankasivat toisiaan vasten, sydämeni jyskytti. Sitten he taas ilmestyivät pellolle mukanaan jotain suurta.

Kiljuvaa sikaa raahattiin pellon poikki metsäpolulle. Juoksin starttaamaan auton. Sika kolisi jo auton takatilassa, mutta pojat saivat sen jotenkin hiljaiseksi. Sitten he nousivat ohjaamoon, minut tuupattiin pois ratin takaa. Puljun kiivas poukkoileva ajaminen rauhoittui vasta asfalttitiellä, jossa hän myös sytytti ajovalot.

Mentiin kaupunkiin. Taloon jossa soitettiin paraikaa kitaraa ja laulettiin. Pakettiauto keikkui omia aikojaan kadunvarressa. Minä seisoin muista syrjässä ikkunanvieressä. Kaikenlaista punahousua kävi ramppaamassa ulko-ovella; talossa oli hirveä hälinä ja väkeä varmaan tusinan verran. Iso lihava nainen toi minulle meetvurstivoileivän.

Pulju kutsui häntä äidiksi.

*

Isä ihmetteli missä minä viivyin? Miksi olin katkaissut puhelun enkä ollut soittanut takaisin? Miksi en tullut käymään kotona? Oliko tämä nyt normaalia käytöstä jota saattoi odottaa aikuistuvalla naiselta? Voisinko siis olla ryhdikäs ja vastata tähän viestiin? Vai oliko minulla jo jotain vaikeuksia? Joku uusi poikaystäväkö se oli vai mikä?

*

En voinut vastata, en. Minulla oli kännykässä jo muitakin vastamattomia puheluita ja pari ihmettelevää viestiä. Mutta en voinut vastata. Minun oli mentävä töihin. Menin sinne aikaisin. Päästin kaikki koirat niitylle ja... yritin salakuljettaa sitä sekarotuista noutajaa pois. Se olisi määrä lopettaa sinä päivänä. Koira seurasi minua metsänlaitaan, mutta palasi lammelle odottamaan niitä perhanan keppejä. Minä kutsuin sitä, se ei tullut. Pulju ja pojat tulivat koppiautolla pihaan. Minä otin koiraan pannasta ja nyt näin jonkun niistä huitovan minua kohden. Sitten vihaiset suut aukesivat

huutoon. Minä kiskoin pannasta ja ... en jaksu kertoa mitä kaikkea tapahtui, mutta juoksin pannasta kiinni pitäen metsään kunnes en jaksanut enää. Ne saivat meidät kiinni. Käteni pakotettiin au-ki ja irti hihnasta.

Sitten me siirryimme kaikki takaisin toimitiloihin, klinikalle.

*

Klinikalla oli aluksi hyytävän hiljaista.

– Kyllä me pärjätään, eläinlääkäri sanoi sitten hiljaa ja pojat poistuivat huoneesta. Eläinlääkäri pisti noutajaan ensimmäisen piikin jonka oli määrä rauhoittaa. Se seiso l läähättäen alumiini-pöydällä.

– Toi äskeinen temppusi..., lääkäri sanoi ja vaiken sitten. Odotin jatkoa. Sitä ei tullut.

Koiran jalat alkoivat pettää ja se laskeutui makaamaan. Minä pidin katseeni koirassa. Koiraan ruiskutettiin nyt lisäannos, niin vahva se oli, mutta lopulta eläin alkoi väristä. Eläinlääkäri vilkaisi minua tutkivasti, rapsutti sormella nenäänsä ja käs ki minua pöydän ääreen ja pitämään eläintä paikallaan koko painollani.

Sitten hän hymyili minulle kummallisesti.

– Toi meidän Pulju taitaa tykätä susta.

Pidin kauhuissani kiinni koirasta. Se alkoi sätkiä.

– Onpa elinhaluinen vahva pentele! eläinlääkäri huudahti yrittäen painaa uutta annosta suoneen. – Sydän ei halua pysähtyä! Kuole nyt saatana!

*

Palasin töihin vielä seuraavana aamuna. Minun oli vain pakko. Sitä ei voi selittää. Kuin olisin odottanut teurastusta itsekin. Mitä ihmettä näiden ihmisten päässä liikkui, en tajunnut. Musta muovussi lennähteli kirjavien lehtien värittä mällä nurmikolla. Pulju

oli ottanut sen pakkasesta ja tyhjentänyt sisällön, ravistanut irti-leikatun noutajan pään kivetykselle.

- Tuutkos pelaamaan murmeli, Pulju virnuili silmät tuikkien.
- Koirapalloa!
- Hah hah, mää kuolen nauruun! yritin.
- No nyt sä et ainakaan saa siltä persettä!

*

Olin säikky äänille, kaikelle, nukuin valot päällä. Olin saanut viimein repäistyksi itseni irti tuosta paikasta ja soitetuksi poliisille, mutten uskaltanut sanoa nimeä, koska olin omasta mielestäni rikostoveri. Puhelun vastaanottaneen poliisin ääni oli laiska, en tiedä, reagoitiinko puheluun lainkaan.

Oman puhelinnumeron muutin salaiseksi. Pelotti. Olisin halunnut takaisin vanhempien luo. Sanoin isälle kahvipöydässä vai-suun sävyyn niiden olleen klinikalla aivan mielisairaita ja jättäytyneeni siksi pois työstä. Äiti pudisteli epäuskoisena päätään. Isä laittoi kupin pois ja avasi jo suunsa, mutta ehdin ensin. – Mutta isä kiltti, anna sen nyt vain olla! Isä valitsi silloin pidätellyn rauhoittavan äänensävyyn ja sanoi että vaikeaahan se on se työnhaiku ja erilaisiin työympäristöihin ja elämään sopeutuminen, mutta yrittää täytyy. Pyörittelin lusikkaa kupissa, ja sanoin isälle että koettaisin puolikkaan sijasta juosta sittenkin kokonaisen maratonin.

Viikkojenkin päästä olin yhä vain säikky rapsahduksille, putoavien lehtien kahahduksille, vähän kaikelle. Kaupoissa ihmiset näyttivät vähän hyeenamaisilta ja lihahyllyt oksettivat. Mutta päätin silti jatkaa niin kuin ennenkin. Pururadalla kuvittelin kyllä niiden ilmaantuvan joka mutkan takaa hakemaan. Ohi hölkkäävä urheiluseuran kovaääninen miesporukkakin sai minut kompuroimaan aivan pururadan laitaan ja ojan reunalle. Lenkkarit luistivat jäi-

sellä penkalla. Tämä kaikki alkoi kuitenkin jo kiukuttaa. Suorastaan vituttaa.

Jätin urheiluseuran tyypit juoksemaan tuttua pururataa ja loikkasin itse ojan yli metsäpolulle. Kipitin vauhdilla ylös mäen, niin että jäiset mustikanvarvut vain kahisivat. Hypin yli liukkaiden juurien ja rapeaksi jäätyneen sammaleen. Tasapainoilin parilla loikalla yli pienen jäätymaisillään olevan puron. Juoksin kovemmin kuin koskaan. Pian minua ei saisi enää juoksemalla kiinni!

Afrika

Peilejä ei ollut yläkerrassa, ei hänen huoneessaan, ei myöskään vessassa, jota hän käytti lähes yksin. Sen sijaan niitä oli alakerrassa siskon huoneessa ja isän ja äidin makuuhuoneen seinällä. Ja myös pienessä vessassa sekä kylpyhuoneessa pesukoneen vierellä keltaisen kaakelin yllä, ja niillehän hän ei mitään mahtanut. Isä ja äiti ja sisko olivat laittaneet ne kaikessa hiljaisuudessa takaisin paikoilleen, kun hän ne kerran ruuvasi irti. Mutta hän ei välittänyt, ei asiaa selitellytkään, lähti vain ulos pellolle kädet taskussa kävelemään, eikä asiasta enää keskusteltu.

*

Yleensä hän heräsi aikaisin, yhtä aikaisin kuin työhön lähtevät isä ja äiti ja kouluun matkaava sisko. Hän laskeutui rappusia alakertaan, haistoi jo portailla kahvin tuoksun, tervehti isää joka seisoi selin pöytään päin ja viipaloi tomaattia ja punaista paprikaa keltaiselle Arabian lautaselle. Äiti saapui samoihin aikoihin tukka pystyssä pöydän päähän haukottelemaan. Sisko rummutteli jo lusikalla lehdenreunaa ja jutteli koulusta ja partiosta ollen taas siemättömän meluisa. Vedenkeitin korisi ja huurusti mustaa ikkunaa, ja radio oli auki. Tuntui hyvältä istua siinä; melkein kuin itsekin lähdössä. Mutta auton ovien paukkuessa ja pihan tyhjentäessä hän ontui taas yläkertaan, vajosi vuoteelleen ja nukkui tunnin, kaksi.

Illalla nukahtaessaan hän ajatteli siskoa. Sitä, kun hän kantoi siskon pulleaksi pakatun kassin ja makuupussin linja-auton tavarasäilöön ja vilkutti äidin ja isän rinnalla, kun bussi irtaantui jalkakäytävästä kuin laiva laiturista. Hän muisti siskon vilkuttamassa bussin ikkunasta; pieni tyttö sinisessä partiohuivissaan katoamassa liikenteeseen. Hän käännähti päästäkseen tuosta jo vuosia vanhasta mielikuvasta, sillä enimmäkseen sisko nykyisin ärsytti. Mutta saman tien hän joutui suomaan unenhoureisen ajatuksen *papereille*. Niillehän ei enää edes nimeä tarvittu; *papereista* oli tullut jo käsite, ja niitä oli kasoittain lipaston laatikossa. Pinkkoina pöydilläkin. Niille hän soi erityisen vihaisen murahduksen, ennen kuin nukahti.

Paperit eivät olleet kahdessa vuodessa muuttuneet. Ne kertoivat yhä kylmällä tavalla vakavista neuropsykologisista puutosoireista ja mahdollisesta elinikäisestä työkyvyttömyydestä. Hän selaili niitä aina silloin tällöin, toivoen jonkin ihmeen tapahtuneen ja tekstin muuttuneen. Hän oli nähnyt sellaista untakin. Kipsatusta peniksestä putkahteli perhosia. Hän säikähti ja havahtui. Mielikuvat elivät hetken huoneen hämärässä. Unet vammautumisesta olivat olleet ennen tyystin erilaisia. Niissä hän vain tervehtyi, ja lopussa ihmeteltiin jokseenkin väsyneeseen sävyyn, kuinka vähin vahingoin hän olikaan selvinnyt.

Valo nousi viimein ikkunan tasalle. Hän veti peittoa ylemmäs. Joskus hän tunsi päivän koettaessa merkillisen häivähdyksen yhteenkuuluvuutta. Kuin sama kirkas paiste sekä kotona että koulun pihalla olisi jotenkin yhdistänyt hänet toisiinsa. Järki oli tällaista mielikuvittelua vastaan. Vaikka nuoret kokoontuivat hänen mielessään samoihin rykelmiin ja samoihin paikkoihin, päivä toisensa jälkeen, oli hän tuskallisen tietoinen siitä, että opistoluokka oli tosiasiaa jo hajaantunut maailmalle.

*

Oli aika, jolloin hän nukkui melkein koko päivän. Aamusta iltaan yhtä sikeää posotusta. Keho kipeänä sängyssä makaamisesta, lakanat ihon rasvasta liukkaina. Sellainen inhotti häntä, sillä oikeasti hän oli siisti tyyppi, joka suihkutti itseään joka päivä liki tunnin. Nykyisin keho ei kuitenkaan enää käskenyt lepoon, jota vaurioituneet aivot aiemmin niin tarvitsivat. Hän kuulikin nyt paremmin. Kuten hiirten nopeat jalat rapisemassa ullakon lattiaa peittäväällä ruskealla paperilla. Ja oman hengityksen hypnoottisen kohinan peittoa vasten.

Hän tiesi, että hänen piti lopulta nousta. Makuulta demonit löytäsivät hänet; kaikenlaiset oudot mielikuvat tapahtuneesta, pelkotilat, jotka olivat kuin puukoniskuja. Niiden jäljiltä saattoi jäädä tunneiksi vuotamaan pahaa oloa. Hän lähti keittämään lisää kahvia ja syömään. Hän söi edelleenkin vähän mitä sattui, vaikka väittäisikin taas äidille tehneensä ihka oikeaa lounasta – mikä taas oli sitä potaskaa, jota hän oli tottunut puhumaan.

*

Hän menisi kahvin ja leivän kanssa siskon huoneeseen, jossa tonkisi laatikot. Sitten isän työhuoneeseen, jossa avaisi leipä suussa isän tietokoneen ja tutkisi joidenkin fb-päivitykset, sen yhden nyt ainakin. Ja hän stalkkasi isän nettihaut, vaikka tiesi senkin olevan tylsää: toisiinsa kietoutuneet ihmiskehot olivat hänelle nykyisin yhtä innostavia kuin parittelevat eläimet Ylen luonto-ohjelmassa – ja se jos mikä oli hänestä itsestäänkin jo huoletuttavaa!

Nyt hän mietti, yrittäisiköhän isä olla kotiin tullessaan taas *reipas*, mikä oli sana, josta hän oli jälleen saada sätkyn. Hän nielaisi

viimeiset leivänmurut ja näppäili Youtubesta esiin rokkia. Slayerin tappotahtisesta bassorummun paukkeesta – peräti 200 kertaa minuutissa! – hän nautti. Hänen silmänsä painuivat kiinni. Raaka huuto musiikin päällä oli kuin hänen äänensä, sillä niin paljon raivostutti se, että koko perhe lähes hengitti tuosta oudosta reippaudesta, jossa oli hänestä jotain vinksahanutta. Siis siinä kun äiti illalla kirjoittaisi taas reippaana kuntoutushakemuksia ja hoitotukivalituksia olohuoneen pienen lampun alla. Ja pöydän ääressä olisi pinottuna *Neuropsykologian perusteet, Aivovammojen kuntoutus* ja vielä muita paksuja opuksia. Ja siinä, kun sisko hymyilisi kuin riivattu, istuisi sohvalla isän vierellä ja kiistelisi tämän kanssa leikisti teeveen kaukosäätimestä.

*

Illan koettaessa hän kuulisi ehkä äidin ja isän keskustelut makuuhuoneessa:

- Sun mielestäkö asiat on hyvin näinkin?
- Emmä voi koko ajan huolehtia!
- Niin mä olen kyllä huomannut...Sä lenkkeilet!
- Miisa, me ei voida...
- Sängyn natinaa.
- Ole nyt... mä en kestä!
- Miisa sä...
- Muminasta ei saanut selvää.
- Niin..., isä ryki. – No eteenpäin mennään kuitenkin!

*

Hiljenevä ilta paljasti, mistä oli oikeasti kyse. Valojen sammumisen jälkeen arjen rivien väleihin aukeni pakahduttavan musta raiho, jota yritettiin päivisin pitää reippaudella loitolla. Illalla se ei pysynyt. Vesi lorisi, ja sisko pesi käsiään, tiedä kuinka kauan. Äi-

ti makasi ääneti selin isään ja isä yhtä ääneti silmät avoimina. Ja hän lojui omassa huoneessaan tutussa sikiöasennossaan, johon hän usein käpertyi.

*

Vauhtiahan oli ollut suoralla reilusti, sanotaanko vaikka sataneljäkymmentä? Tai perhana soikoon satakuusikymmentä? Jyri painoi juuri kaasua. Heillä oli poikien kanssa hullunmylly päällä. Sillä lailla ne surutkin haihtuvat! Kuka niin sanoi, Markkuko? Ennätyks taiksi olla juuri Markun ajama satakahdeksänkymmentä. Sitteen oli pitänyt Hullu-Markunkin jo hiljentää, siinä kohosivat mäet. Peräperää kolme nyppylää ja niin jyrkkiä, että vatsan pohjaan otti, etenkin laskuihin ajettaessa. Sinä päivänä mäen kumpua ylös oli madellut punainen traktori heinäkuorman kanssa. Kuskin pipon pompula oli tärisnyt istuimen selkänojan yllä, kun Jyri oli valinnut pienemmän vaihteen aikoen heilauttaa auton vastaantulijan kaistalle ja ohitukseen. Mittarissa silloin 120km/h. Hän oli seurannut ääneti auton villiä syöksyä vastakkaiselle kaistalle, sen täpärää väistöliikettä tummansinisen Volvon nokan edestä, ja auton ajautumista tien sivuun, vauhdilla yli ojan, läpi horsmien ja poikki paukkuvien pajujuen ja mitä kaikkea siellä sitten olikaan, mutta koko matkan kuin vääjäämättä kohti siirtolohkareta, joka oli pantu – siltä hänestä myöhemmin tuntui – sinne metsään heittä odottamaan joskus viime jääkauden lopulla.

*

Hän kierteli nyt alakerran huoneissa mielessään kotitehtävät. Ne olivat äidin ja kuntouttajien keksintöä; niitä hänellä oli aina jokusia tehtävänä. Sillä lailla hänet yritettiin pitää liikkeessä; kirjoittamalla lappuja ja laittamalla niihin kuvia toiminnan ohjausta helpottamaan. Hän tunsii niitä kohtaan suurta vastenmielisyyttä,

vaikka tekikin tehtävät, jopa kiirehti, sillä eniten hän pelkäsi että äiti tai joku muu – kuka tahansa – pääsisi katsomaan kuinka vaikeaa tekeminen itse asiassa hänelle yhä oli; kuinka hidaskäyttöä hän todellisuudessa oikein oli; kuinka hän kerran pesi lattiat ennen imuroimista, ja yhäkin hän saattoi kaataa kahvinporot kahviveuden joukkoon, jos ei pysynyt tarkkana. Tänä vuonna olisi tiskausta.

*

Kuolavana oli salakavalasti lipsahtanut suupielestä vasemman eli halvaantuneen puolen poskelle. Löysät lihakset eivät pitäneet sylkeä, ja vahinkoja sattui. Silloin tuntui kuin hänet olisi yllätetty. Kuin hän olisi salaa kuvitellut olevansa ennallaan muttei ollutkaan. Hän oli juuri aloittanut tiskaamisen. Hän keskeytti liikkeen viskaten tiskiharjan vaahdon joukkoon, jossa kupli ja rapisi. Teki mieli kirotta. Mutta mitä se hyödytti? Hän tarttui taas harjaan mutta hätkähtikin nyt peilikuvaansa. Alakerran vessan ovi oli nimittäin jäänyt auki ja peilistä katsoi poika jonka kallo oli toiselta puolelta paljas kuin linnun muna ja lommolla, kuin siihen olisi vasaralla lyöty. Kuvan pojan vartalokin oli kummallinen – jollakin tapaa vino. Hän sulki silmänsä ja pääsi pojan kuvasta eroon, mutta nyt häntä huimasi ja vähän oksetti: luomien taaksekaan sitä ei siis päässyt piiloon.

Vammoja oli tullut monenlaisia. Alussa hän oli lähinnä oksentanut. Oksentanut kaikkialla. Tasapainoa ei ollut ollenkaan. Hän kieri pitkin pihanurmikoita, ja olo oli jatkuvasti jokseenkin sama kuin Linnanmäen pahimman vekottimen jälkeen. Hänen oli vaikea hahmottaa suuntia. Mikä oli ylhäällä, alhaalla, vasemmalla tai oikealla. Kun hän vähän kuntoutui ja pysyi pystyssä, hän oli eksyä läheiseen markettiin, vaikkei siellä nyt niin montaa osastoa ollut, ja lähimetsiin ei ollut vielääkään asiaa, vaikka ne polut

olivat hänelle läpikotaisin tutut. Hänen muistinsa takkusi yhä, eikä hän edes erottanut toisella kädellään kylmää kuumasta. Vasen käsi voisi rauhassa vaikka grillautua hellan levyllä, jos hän ei olisi sellaisten asioiden suhteen jatkuvasti varuillaan.

Avatessaan silmät hän tuli taas ajatelleeksi, ettei häntä ollut enää aikoihin pyydetty minnekään. Aluksi hän oli kyllä yrittänyt soittaa, mutta toisilla oli kuitenkin aina menoja, tai ainakin sellaisia menoja joihin osallistuminen oli hänelle hankalaa. Ja sitten hän sanoi: okei, okei, en mä taida ehtiäkään. Mutta ei sitten enää itsekään soittanut. Sillä lailla hän mukamas kosti. Se oli kuitenkin vammoista pahin, yksinäisyys. Vaikkei sekään päällepäin näkynyt.

*

Hän kävi sohvaan lepäämään, mukamas pieneksi hetkeksi, mutta saman tien hän jo nukahti. Väsymys oli syvä, kuoleman kaltainen. Joskus pienikin ponnistus laukaisi sen. Ensin tunto pakeni käsistä ja jaloista, jonka jälkeen häntä vedettiin selästä sohvan syvyyteen, jonnekin helpottavaan pimeyteen, jossa ei ollut edes unia. Tajuttomuus kesti nykyisin kuitenkin vain pienen hetken. Nytkin hänen silmäluomensa värisivät jo, ja uni katkeili. Hän makaisi siinä hereillä, liikkumatta.

*

Poikien haudoilla hän oli käynyt vain kerran. Se oli tapahtunut vasta hautajaisten jälkeen. Hautajaisiin hän ei ollut kyennyt, vammojenkaan tähden. He olivat ajaneet hautausmaalle vasta lähes vuotta myöhemmin kahdella autolla, isovanhemmatkin jostain syystä mukana. Silloin oli aurinkoinen kuulas päivä.

– Jätetään auto tuonne lähelle, isä huolehti.

– Mitä?... Äiti näytti ajatelleen jotain muuta.

Hän avasi salaa taskussaan kipulääkepurkin. Yksi Tramal-tabletti nopeasti suuhun. Se sumentaishi myös mieltä, ainakin vähän, sillä hän pelkäsi miten hän tämän kaiken kokisi. Tietenkin hän oli ajatellut poikia. Sairaalassa ja muutenkin. Hän oli monta kertaa ollut jopa soittaa pojille, jotta voisi kertoa heille, miltä tuntui kun he olivat kadoksissa.

Parkkipaikalla mummi ja pappa jo odottivat. He puhelivat tuttavistaan, joita oli haudattu tänne kuka minnekin. Hän jättäytyi heti hautuumaan polulla tahallaan jälkeen. Isä ja äiti työnsivät yhdessä portin auki, kävelivät kuitenkin polun eri laidoissa, toisistaan erillään. Ja mummi ja ukki tulivat heidän takanaan. Harakka nauroi jätelavan reunalla, kun sitten pilvenlonkareen lipussa esiin kirkon tornin takaa, hän muisti yhtäkkiä Espanjan kesäosakkeen. Siis sen, että se oli jäänyt isältä ostamatta.

Perhe ei ollut tosiaankaan vain reipas. Hän ei pitänyt siitä miten isä hänen tähtensä luopui ja vanheni. Ennen isä oli luukuttanut kotona nuoruutensa suosikkeja, tanssahdellut hänenkin nähtensä, lenkkeilyt ja pelannut ja suunnitellut – no – sitä kesäosaketakin. Ja nyt se oli... tuollainen. Jo vähän kumara. Lenkkeilystäkin oli tullut sille yhtä harmaata junnaamista ja juttelusta taas sitä ällöttävää *reippautta*. Hän ajatteli mitä oli ollut ennen, silloin kun hän oli teini ja myöhään ulkona. Isä valvoi ja odotti myöhään, katseli mukamas televisiota tai luki. Kun hän tuli, isä haistoi kylä kotiviinin tai tupakan, muttei sanonut mitään. Silloin valmistettiin yhdessä keittiössä paistettuja perunoita ja tiedä mitä suuta polttavaa chilisoosia ja joskus niin pimeitä ruokia että se oikeasti nauratti.

Eikä äidinkään muutos ollut mukava. Äiti oli ollut ennestäänkin takakireä, mutta nythän se suorastaan ritisi! Uskalsiko sille enää puhuakaan? Mitä sille saattoi sanoa? Äiti intosi kaikesta *kuntoutukseen* liittyvästä. Sitä intoa erittyi sen ihon kireän pinnan al-

ta kuin jotain kaasua, ja purkautui suusta esiin kireinä kehotuksina, toruina ja välillä jopa anteeksipyyntöinä.

Entäs sitten sisko? Se ei enää ikinä saanut kokeesta ysiä huonompaa, ja itkeä tuhersi kun ei tullut kymppiä. Oikea pikku kuntouttaja myös; siinä se tarkkaili hänen askeleitaan, korjasi asentoakin aina tarvittaessa.

Näitä asioita hän mietti haudalla paljon enemmän kuin kuolleita kavereitaan.

*

Hän oli etsinyt internetistä keskusteluja hakusanalla ”vamma”.

– Tuleeko vammaisten antaa lisääntyä, kysyi joku debiili Suomä24 ihmissuhteet -keskustelupalstalla ilmeisen vakavissaan.

– Mitä ne maksavat yhteiskunnalle, mietti toinen yhtä viisas.

– Saatanat pitäisi tappaa kaasuttamalla kuten vanha kunnan Aatu teki, kirjoitti puolestaan nimimerkki Kolmas Valtakunta.

Hän nauroi tälle kaikelle, joi kahvia ja nauroi, mutta googletti samalla lisää, ja aivan kuin se materia olisi yhtäkkiä ottanut vallan, tai tehnyt jonkin ihmeellisen invaasion, sillä miten muuten selittyi se näppäimistölle oksentaminen?

*

Kerran hän oli sitten seurannut siskoa sekä sen kavereita. Oli kevät, se aika kun luonto herää, ja siskokin sirkutti kuin peippo puhelimessa. Kai hän oli sitten kuunnellut sitä vähän liian pitkään ja hermostunut, sillä siskon lähdettyä hänkin oli pukeutunut ja konkannut alas rappusia, rientänyt pihan poikki ja oikaissut metsän läpi kohti soramonttua. Siellähän ne hengailivat, kuten hänkin joskus pienempänä. Joten – miksipäs ei? Miksi hän ei saisi tehdä sitä nytkin? Yhtäkkiä hänelle tuli aivan naurettavan hilpeä olo, ja nuorempien seura tuntui juuri siltä oikealta vaihtoehdolta.

Hän epäröi piilossaan vielä pienen hetken, ennen kuin teki päätöksensä. Hän riemuitsi ainakin minuutin parin verran noustessaan piilostaan ja astuessaan askeleen eteenpäin.

Romahdukseen ei sitten tarvittu kuin metsän läpi kiirivä oksan kuiva rasahdus. Toisten katseet löysivät hänet soramontun laidalta kuin jotkin valokeilat. Siinä hän sitten kastui, häpeästä.

*

Sitten oli se *yksi*. Se, jota hän aktiivisesti koetti tänäkin päivänä olla ajattelematta. Se *yksi* oli käynyt vain kerran, ja se oli vierailu, jota hän vältti varsinkin ajattelemasta jos vain suinkin saattoi.

Sateisena kevätpäivänä hän oli kuullut puhetta alakerrasta. Hän ei edes tiennyt että ulko-ovi oli käynyt. Sateen takia, tietty.

– Se on tuolla huoneessaan.

Joku lause meni häneltä sateen ropinan tähden ohi.

– No voinko mä mennä sinne?... Tai voisko sen pyytää pois sieltä? Mä olen yrittänyt soittaa, vaikka kuinka monta kertaa, muttei se vastaa...

– Pyydä itse, ei se minua kuuntele.

Hän kuuli seuraavaksi askeleet, koputuksen ovella, sitten kysymyksen:

– Emil? Emil, oletsa siellä? Emil, minä täällä...

Sade vain jatkui vaikka askeleet lähtivät pois.

Eikö se muka tiennyt miltä hän näytti?

*

Mutta vähänkö hän enää oikeastaan välitti tästä kaikesta tai mistään?

Vähänkö väliä sillä loppujen lopuksi oli, oliko enää ketään vai ei? Hyväksyttiinkö hänet vai ei?

Vähänkö oli väliä silläkään, kuntoutuiko hän vai ei?

Vähänkö oli väliä, oliko isä tai äiti iloinen ja reipas?
Vähänkö hän välitti olla elossakaan?

*

Pihanurmelle pellon laitaan oli ilmestynyt sininen kontti, isän työpaikan elektroniikkaromun varasto. Sanotaan nyt heti se tärkein, sen väri: Sininen. Sen kuhmuinen aaltopeltinen pinta pyydysti itseensä valosäteilyn tavalla, joka oli hänestä aivan vastaananomattoman sinistä. Ja tuo kontti olisi täällä työpaikan piharemontin ajan. Sitten kontti ja romut matkaisivat Afrikkaan, luonnon ja ihmisten riesaksi.

– Kai niistäkin vielä jollekin jotakin hyötyä on, isä sanoi.
– Ainakin antaa piruparoille uutta toivoa. Purkavat siitä kuparin, komponentit, sitten muovit ...

Hän oli kuvitellut kontin Afrikkaan, kipattuna merenrannalle. Palmuja siellä oli ja...

– Myyvät sitten niitä toreilla, isä jatkoi – ja...
– Saanko mä isä käyttää niitä?

Niin hän oli sanonut äkisti, niin äkisti että ihmetteli itsekin, kuka puhui.

Isä oli mumissut hämmentynyttä vastalauseetta, mutta ei, ei hänellä kai mitään sitä vastaan oikeasti ollut.

*

Viime päivinä asiat olivat kieltämättä muuttuneet. Sen hän tajusi nyt siirtyessään taas sohvalta konttiin, kulkiessaan pihan poikki. Hän oli todella saanut isän ja äidin huolestumaan, ja aivan uudella tavalla. Hän ei joutanut enää syömäänkään. Häntä ei näkynyt olohuoneen sohvassa surffaamassa kaukosäädin kädessä eikä lojumassa sängyssäkään, ainakaan kovin pitkään, ainakaan enää yhteentoista. Hän oli pyytänyt isältä lainaksi sähköjohtokelan ja

vetänyt autotallin pistokkeesta konttiin sähköt. Hän sulki oven sisäpuolelta, jos joku yritti tulla utelemaan. Hän vastaili kysymyksiin tekemisistään kiukkuisesti tai ei ollenkaan. Hän oli uppoinen, keskittyneen näköinen ja ärtyisäkin.

Kontin avoimista aukoista leijaili siniselle taivaalle savuntup-
rahduksia. Sisko, joka oli vakoillut häntä kontin seinustalla jo ensimmäisenä iltana, kuuli radion soivan, tai television. Se juoksi raportoimaan asiasta isälle ja äidille, jotka eivät siskon pettymykseksi oikein osanneet päättää, miten asiaan suhtautua.

Isä oli lainannut hänelle hämmennyksissään rälläkän jolla hän innostui pilkkomaan putkia; koneen korviavihlova meteli leikkasi terävänä ilmaa. Äiti alkoi motkottaa. Isän ei olisi pitänyt lainata sitä, eikä kolviakaan, eikä nyt luojan tähden ainakaan mig-hitsauslaitetta!

– Kohta sillä on sormet ja pää irti, ja mitäs sitten! Nyt pitäisi keskittyä kuntoutukseen eikä tällaisiin... *joutavanpäiväisyyksiin!*

– Miisa..., hän kuuli isän yrittävän.

– Ja sä vaan lenkkeilet! äiti jatkoi. – Lenkkeilet ja vetelehdit kun lasta pitäisi kuntouttaa!

Hän paukautti kontin oven kiinni. Sininen hämärä.

Mutta mitä hän siellä kontissa sitten oikein toimitti? Mistä hän-joka-ei-mihinkään-enää-pystynyt niin intohimoisesti kiinnostui? Eikö sille löydy rationaalista selitystä?

Ensinnäkin hän alkoi muistaa, koska kaikki tuo tekeminen laitto jotakin liikkeelle hänen lommoisessa päässään.

*

Hän sukelsi ylös uimalammen viileydestä. Käsi oli painanut päätä veden alle, ja siitä hän muisti sen *yhden*, Kikin, hullun tummahiuksisen tytön, joka oli silloin liki hukuttaa hänet, mutta johon hän oli rakastunut voimalla, millä ihminen nyt vain rakastua voi.

Ajatukset sinkosivat muistikuvasta toiseen ja yhtäkkiä pilvetön taivas puhkesi näkyviin kaikkien noiden kuvien takaa – tiedätte hän sen hetken kun veden kalvo toimii kuin kalansilmäobjektiivivi – 360 astetta – ja erotatte rannan puut ja kaiken!

Näin hän muisti, tai pikemmin haaveili muistoissaan.

*

Sitten hän näpräsi: tietokoneita, tulostimia, radioita. Johtokimp-puja, monitoreita, tunnistamattomia kojeita. Siellä hän hääri, raivasi keskelle puolikaaren, joka toi jollain lailla mieleen ohjaamon. Touhusi raivokkaasti. Ja toivoi, ei hän oikein edes tiennyt mitä toivoi.

*

Joskus sängyssään hän muisti liiankin tarkkaan. Muisti sairaalan; hengityskoneen sihahdukset ja tasaisen piipityksen, jonka takia oli vaikea nukkua. Ja hän muisti, kun kädet sidottiin sängynlaitoihin jottei hän repisi johtoja irti tai yrittäisi vessaan, vaikka ei vielä osannut edes istua. Hän muisti myös vuodeosaston madaltavan ilmapiirin, masentavan tapahtumattomuuden, jossa toivo lakkasi nostamasta päätään. Hän muisti hoitajien tyhmän tuntuiset jutut ja jostain kumman syystä porkkanaraastekasan sairaalalautasen reunassa. Mutta kun hän sulki kontin oven takanaan, se kaikki ikään kuin haihtui pois ja jotain muuta nousi esiin.

*

Näin ne päivät etenivät, olivat edenneet jo jonkin aikaa, kunnes sinä päivänä hän seisoi taas tovin neuvottomana rojukasojen äärellä. Istuutui sitten ja valitsi vanhan mustan stereojärjestelmän. Aivan paskana, hän mietti itsekseen, ja ruuvasi kannen irti.

Samassa aika alkoi taas käydä nopeammin, ja aivan kuin konttikin olisi muuttunut. Ympärillä oli jotain ihme värinää. Vaikka toisaalta se oli jo itsestään selvää, olihan jopa isäkin hieman pyörryttännyt kun hän oli käynyt kontissa, siltä isä oli ainakin näyttännyt.

Aivan kuin kontin sininen väri olisi alkanut hehkua kirkaampana nurmikon syvää vihreää vasten. Ja tila kontin sisällä kasvoi. Ja se laajeni edelleen. Ovelta katsottuna se ei ollut enää ahdas kontti, vaan kuin huone, johon he mahtuisivat hyvin asumaan vaikka koko perhe.

Sinä päivänä hän muisti ensin kaikenlaisia pieniä asioita. Niin kuin sen paon, heidän seurustelunsa alkuaikoina, kun hän ei saanut mennä ulos kokeiden tähden. Hän oli livahtanut huoneensa ikkunasta ja muut olivat odottaneet pihavalon laitamilla, ja sitten he olivat menneet jonnekin rantaan, jonkin tyhjän kesämökin terassille moiskuttelemaan ja juomaan olutta kaupungin valojen loistaessa lahden toisella puolen. Ja sitten he olivat ajaneet pyörillä kovaa pimeässä, läpi kylmien kevätöisten sumusaarekkeiden, kevään ensimmäiset hyönteiset poskilla pistellen.

Näihin aikoihinhan se oli alkanut, vuosia sitten.

*

Se kipein muisto antoi kyllä odottaa aikansa. Ei sillä etteikö hän olisi sitä koko ajan muistanut, siihen asti se vain ei ollut tuntunut miltyään.

He kaikki olivat yökerhon jäljiltä humalassa. Kiki oli suudellut toista miestä, kielet varmaankin silkassa solmussa. Varmasti ne olivat jo maanneetkin yhdessä? Hullu-Markku arveli. Se sanoi nähneensä ne ennenkin yhdessä.

– Mä annan sille selkään!

– Hei rauhoitu nyt!

– Ottakaa ne irti!

Hetken aikaa käsirysyä. Sitten kihlasormukset katukivetyksellä kilisemässä.

– Se siis siitä sitten, Kiki sai syljet naamalleen. – Mokoma horo!

– Hei kaveri hei, tästä eteen päin vain baanalle. Auto alle ja liikkeelle!

*

Ruuaksi oli munuaiskeittoa. Pitkään keittynyttä, sakeaa ja suolaista. Aika karseaa oikeastaan. Äiti huokaili, tiuski tapansa mukaan isälle tuskin itse edes tietäen tiuskivansa. Isä taas mumisi, sisko yritti sirkuttaa, hädissään kuin arvaisi jotain.

Hän nousi pöydästä. Hän arveli että pian kaikki ne katsoivat häntä.

– Äiti eihän se aio jotain itsetuhoista?

– No ei kai, vaikka ei tuollainen voi olla hyvästä!

– Äiti pitäiskö sille varata lääkäri? Joku... psykoterapeutti!

– Seurataan nyt tilannetta rauhallisesti, sanoo isä.

Tai jotain sellaista ne siellä varmaan puhuivat hänen lähdettyään pöydästä, suunnatessaan taas sinne konttiinsa, joka tänään tuntui erityisen kutsuvalta.

*

Hän viipyi siellä vielä yölläkin. Kolvasi raivokkaasti kun yllä jo tuikkivat tähdet. Liitti keltaisen johdon siniseen, tai sinisen vihreään, samantekevää minkä sitä liitti ja minne. Niin kiihtynyt hän oli. Tinaa sulii kolvin kärjessä hohtavapintaisiksi tipoiksi ja putoili risteävien kuparilankojen päälle. Radiot alkoivat taas rasahdella, soittivat ohjelmankatkelmia omia aikojaan. Hän oli kyllästynyt avaamaansa mustaan stereonrämään ja yhdistänyt sen piuhat muihin laitteisiin. Ei hän oikein tiennyt, mitä ne kaikki edes oli-

vat. Nyt kanavat kuitenkin vaihtuivat mielipuolisella tavalla ja lähetykset sotkeutuivat toisiinsa. Sähköt paukkuivat ja savusivat, kai jotakuinkin hengenvaarallisesti. Kunnes yhtäkkiä ilmoille kajahti hetkeksi kuulaana sävelmä jonka hän tunsii, vaikkei muistanut nimeä. Se nuolaisi häntä tuttuudellaan. Sitten ääni muuttui rahinaksi, kuin muuntajan tasaiseksi huminaksi.

Ulkoa metsän reunan takaa kantautui haukuntaa. Kettujako ne olivat, vai oliko tuo mäyrän ääntelyä? Hän siirtyi ovelle katsomaan. Kuutamoo loisti kostealla nurmikolla. Äänet vaikuttivat terävöityneen, metsä ja pilvet puskiivat kohti kuin vaatii jotain.

Hän käveli ahdistuneena edes takasin himmeästi valaisevan kuun alla. Lopulta hän kaivoi taskustaan siellä pitkään poltelleen kännykän. Numerokin yhä valmiina, jo K:n kohdalla. Mutta ei hän soittaisi. No helvetti kyllä hän soittaisi. Mutta ei se kyllä vastaisi kuitenkaan, ei ainakaan näin yöllä. No kyllä se vastasi.

*

Isä heräsi taas ensimmäisenä. Kahvinkeitin alkoi roplattaa. Äiti haukotteli kuuluvasti, sisko valitsi huoneessaan farkkuja. Voisi kuvitella, että oli taas yksi normaali päivä... Isä vilkuili kuitenkin odottavana portaisiin. Isän mielessä kävi järjetön ajatus.

Ettei se vain ole lopulta lähtenyt? Sillä sinisellä kontillaan.

